ART
Grup Editorial

ADINA DRAGOMIRESCU

100 DE PROBLEME ȘI EXERCIȚII DE LIMBA ROMÂNĂ

PENTRU CLASELE V – VI

Scanned with OKEN Scanner

Adina Dragomirescu

100 DE PROBLEME ȘI EXERCIȚII DE LIMBA ROMÂNĂ

PENTRU CLASELE V – VI

ART
Grup Editorial

Scanned with OKEN Scanner

Adina Dragomirescu (n. 1983) este cercetător la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" al Academiei Române, în cadrul Departamentului de Gramatică, și lector la Facultatea de Litere a Universității din București, Departamentul de Lingvistică. A obținut titlul de doctor în filologie în 2009. Este coautoare a unor lucrări importante ce vizează domeniul lingvisticii și autoare a peste 80 de articole și recenzii publicate în țară și în străinătate. Membră în comitetul de redacție al revistelor *Revue roumaine de linguistique, Limba și literatura română, Limbă și literatură,* face parte, de asemenea, din comitetul de organizare a Olimpiadei Naționale de Lingvistică.

Redactor: Alina Bogdan
Machetare, design și DTP: Monica Manolache
Copertă: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DRAGOMIRESCU, ADINA
100 de probleme și exerciții de limba română pentru clasele V – VI / Adina Dragomirescu. - București: Art, 2014

ISBN 978-606-710-006-8

811.135.1(075.33)

CNI CORESI

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii Art.
Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată ori transmisă, sub nicio formă (electronic, mecanic, fotocopiere, înregistrare sau altfel), fără acordul prealabil scris al Editurii Art.

© Editura ART, 2014

Scanned with OKEN Scanner

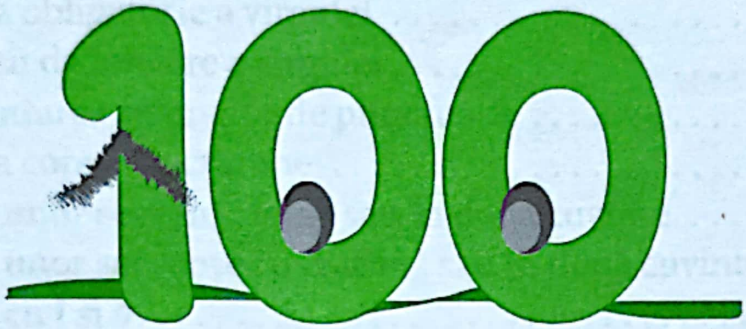

DE PROBLEME ȘI EXERCIȚII DE LIMBA ROMÂNĂ

PENTRU CLASELE V – VI

Scanned with OKEN Scanner

CUPRINS

Introducere 9

I. Punctuație, grafie, fonetică

1. Exercițiu de dezgheț: semne ortografice și de punctuație 13
2. Folosirea obligatorie a virgulei 14
3. Interdicții de folosire a virgulei 15
4. Întrebuințarea semnelor de punctuație 16
5. Folosirea corectă a cratimei 17
6. Scrierea unor secvențe legat sau în două cuvinte 18
7. Scrierea unor secvențe cu cratimă sau în două cuvinte 19
8. Scrierea cu *î* și *â* 20
9. *Niciun, nici un* și *nicio, nici o* 20
10. Rostirea literei *x* 21
11. Despre digrafe (*ce, ci, ge, gi*) și trigrafe (*che, chi, ghe, ghi*) 22
12. Numărul de litere și numărul de sunete dintr-un cuvânt 24
13. Dificultăți în scrierea trigrafelor 24
14. Diftongi formați din vocalele *a, ă, î* și o semivocală 25
15. Diftongi formați din vocalele *e, i, o, u* și o semivocală 26
16. Identificarea triftongilor 28
17. Preiotarea în cazul pronumelui personal 29
18. Preiotarea la formele verbului *a fi* 29
19. Hiatul și despărțirea în silabe 30
20. Prefixul *des-/dez-* 30
21. Prefixele *con-, com-; in-, im-; în-, îm-* 31
22. Confuzia *aceeași–aceiași* 32

II. Gramatică. Relația cu lexicul

VERB

23. Exercițiu de dezgheț: lipsa verbelor dintr-un text 33
24. Structura internă a formelor verbale 34
25. Neexprimarea sufixelor și a desinențelor 36
26. Verbe terminate în *-a* conjugate cu sau fără sufixul *-ez* la prezent 38

Scanned with OKEN Scanner

27. Verbe terminate în *-i* și *-î* conjugate cu sau fără sufixul *-esc/-ăsc* la prezent 40
28. Verbe terminate în *-ea* și în *-e* la infinitiv 41
29. Verbele *a (se) succeda* și *a preceda* la indicativ prezent 42
30. Grafia formelor *așază, înșală* 43
31. Conjugarea verbului *a trebui* 44
32. Ambiguitatea unor forme verbale 45
33. Identificarea verbelor la imperfect și mai-mult-ca-perfect 46
34. Formele de imperfect *eu voiam, tu voiai* etc. 48
35. Grafia verbelor *a crea, a agrea* 50
36. Recunoașterea formelor de perfect simplu 51
37. Identificarea conjunctivului 52
38. Formele de conjunctiv ale verbului *a avea* 55
39. Tipuri de viitor și diferențierea acestora de conjunctiv 55
40. Imperativul negativ 57
41. Scrierea cu *i* sau *ii* la finalul unor verbe 58
42. Condiționalul 60
43. Utilizarea verbului *a avea* ca verb auxiliar 62
44. Exercițiu recapitulativ: analiza verbelor dintr-un text 64
45. Sinonime pentru expresii verbale 66
46. Acordul în număr al verbului-predicat cu subiectul 67
47. Acordul în persoană al verbului-predicat cu subiectul 68

SUBSTANTIV

48. Exercițiu de dezgheț: lipsa substantivelor dintr-un text 70
49. Structura internă a substantivului 70
50. Scrierea cu *i, ii* sau *iii* la finalul unor substantive 74
51. Pluralul substantivelor neutre 75
52. Cazurile genitiv și dativ – relația cu regentul; sinonime 76
53. Omonimii gramaticale în declinarea substantivelor feminine 77
54. Marcarea genitivului și a dativului cu *lui* 78
55. Coordonarea unor genitive și repetarea articolului *al, a, ai, ale* 79
56. Forme de vocativ 80
57. Substantive cu radical terminat în *ș/j* 81
58. Scrierea legat sau cu cratimă a unor substantive 82

Scanned with OKEN Scanner

59. Substantive comune și substantive proprii cu aceeași formă 84
60. Substantive derivate care denumesc locuitori ai unor așezări 85
61. Funcțiile sintactice ale substantivului și relația cu elementul regent 86

PRONUME

62. Exerciții de recunoaștere a pronumelui personal 88
63. Forme accentuate și neaccentuate ale pronumelui personal 89
64. Pronumele personal de politețe 91
65. Alte formule de politețe 92
66. Utilizarea corectă a formelor *care/pe care* 93

ADJECTIV

67. Exercițiu de dezgheț: lipsa adjectivelor dintr-un text 94
68. Structura adjectivului 94
69. Adjective propriu-zise și adjective participiale; funcții sintactice și relația cu regentul 96
70. Analiza morfosintactică a adjectivelor 98
71. Formele adjectivelor 100
72. Adjectivele terminate în *-ce* 100
73. Scrierea cu *i*, *ii* sau *iii* la finalul unor adjective 102
74. Variația de topică și schimbarea sensului unor adjective 102
75. Acordul lui *cel* 104
76. Omonimia gramaticală adjectiv–adverb 104

NUMERAL

77. Valorile numeralelor cardinale și ordinale 107
78. Acordul numeralelor 108

ADVERB, PREPOZIȚIE, CONJUNCȚIE

79. Topica adverbului *mai* 110
80. Folosirea corectă a adverbelor *decât, numai, doar* 110
81. *Maxim* și *maximum, minim* și *minimum* 111
82. Utilizarea diferită a formelor *datorită* și *din cauza* 112
83. *Din punct(ul) de vedere*, forme corecte 113

Scanned with OKEN Scanner

84. Folosirea prepoziției *pe* 113
85. Gruparea *ca și* 114
86. Conjuncțiile coordonatoare (perechi corelative și punctuație) 116
87. Conjuncția subordonatoare *ca să* 117

EXERCIȚII CARE PRIVESC MAI MULTE CLASE DE CUVINTE

88. Greșeli de scriere 119
89. Verbe auxiliare; substantive proprii; adjective invariabile 120
90. Valorile multiple ale formelor *o, i* 121
91. Substantiv; adjectiv; imperfect; gerunziu; supin; derivare; sinonime 121
92. Valorile numeralelor; cazul și structura internă a substantivului 122
93. Cazul substantivului și al pronumelui; adverbe 123
94. Verb; substantiv; pronume 125

III. Limbi necunoscute

95. Esperanto – identificarea unor secvențe prin comparație cu româna 126
96. Esperanto – identificarea verbelor prin comparație cu româna 127
97. Estonă – formarea numeralelor 128
98. Warrgamay – traducerea unor propoziții 129
99. Nunavimmiutitut – identificarea mărcilor de plural, regula de acord 130
100. Siyin Chin – marcarea persoanei, a modurilor și a timpurilor; traducerea unor secvențe 130

REZOLVĂRI 133
Surse 174
Recomandări bibliografice 175

Scanned with OKEN Scanner

INTRODUCERE

100 de probleme și exerciții de limba română nu este doar o altă culegere de gramatică. În titlu, cuvântul *problemă* nu are sensul din matematică, ci se referă la acele aspecte ale studiului limbii române care creează, în general, dificultăți. Acestea sunt de două feluri: fie probleme de folosire corectă a limbii române, fie probleme de analiză și de interpretare a unor construcții. Ambele tipuri de dificultăți sunt vizate în acest caiet de exerciții.

Lucrarea este realizată în conformitate cu programa școlară pentru clasele V – VI și atinge aproape toate aspectele legate de limba română prevăzute în programă la secțiunea *Elemente de construcție a comunicării*. În unele puncte, chiar depășește programa. Nu este însă vorba de o anticipare a cunoștințelor și a competențelor care urmează să fie dobândite în următorii ani de studiu, ci mai ales de o extindere a preocupărilor de lingvistică în afara celor studiate la școală, extindere menită să trezească interesul pentru disciplina *lingvistică*, dincolo de studiul instituțional al limbii române. Acele exerciții (sau subpuncte ale unor exerciții) care au un grad mai mare de dificultate, pentru elevii de nota zece, au fost marcate cu semnul [⑩]. Celelalte exerciții se adresează tuturor elevilor din clasele a V-a și a VI-a interesați de școală, în general, și de limba română, în special.

În ceea ce privește structura, lucrarea cuprinde trei părți, inegale ca pondere: I. *Punctuație, grafie, fonetică*, II. *Gramatică. Relația cu lexicul*, III. *Limbi necunoscute*. Secțiunea de gramatică este organizată în funcție de părțile de vorbire/clasele lexico-gramaticale (verb, substantiv, pronume, adjectiv, numeral, adverb, prepoziție, conjuncție). După cum se poate observa, nu există o secțiune aparte destinată lexicului, ci

Scanned with OKEN Scanner

unele probleme de lexic (sinonimie, antonimie, formare a cuvintelor) specifice fiecărei clase de cuvinte sunt incluse în secțiunea de gramatică. Ultima parte, redusă ca întindere, constă în câteva exerciții care urmează modelul celor date la Olimpiada de Lingvistică pentru gimnaziu, a cărei primă ediție a avut loc în 2013; exercițiile au un grad de dificultate mediu, prin raportare la nivelul olimpiadei, și nu se adresează exclusiv elevilor care participă la acest concurs, ci tuturor celor care vor să-și folosească inteligența pentru a rezolva „probleme" de lingvistică (de această dată, *problemă* are acel sens din matematică). Rolul acestei secțiuni este dublu: pe de o parte, de a familiariza elevii cu limbi necunoscute și, pe de altă parte, de a-i convinge că studiul limbii române, uneori dificil și cu termeni tehnici, poate servi ca model de analiză pentru alte limbi; având cunoștințe lingvistice de bază dobândite prin studiul limbii române, oricine poate înțelege elemente din structura unor limbi total necunoscute. Scopul studierii limbii române nu este doar acela de a vorbi și de a scrie corect în română, ci și de a fixa o terminologie lingvistică minimală, pe care să o folosim pe tot parcursul vieții, fie când utilizăm propria limbă, fie când învățăm alte limbi.

Structura exercițiilor nu este identică. Unele conțin o parte explicativă mai complexă, referitoare la o clasă întreagă de cuvinte, altele conțin explicații succinte, legate de o anumită problemă, iar altele nu conțin deloc explicații, ci numai activități practice sub formă de jocuri sau care urmăresc fixarea unor aspecte explicate anterior. În unele situații, soluțiile și generalizările intuitive nu au fost explicate de la început, ci au fost cerute elevilor, în virtutea faptului că metoda deductivă este mai eficientă în învățare și merită folosită ori de câte ori este posibil. Toate exercițiile (cu excepția a două sarcini de creativitate) sunt rezolvate, pentru a le oferi elevilor, profesorilor și părinților posibilitatea de a verifica la orice pas răspunsurile.

Unele exerciții se bazează pe exemple construite, iar pentru altele am folosit texte din opere cunoscute, adecvate vârstei, publicate la Editura Arthur (vezi lista *Surselor*). Unii elevi vor descoperi fragmente cunoscute din operele preferate, iar altora, sperăm, li se va trezi interesul pentru lectura acestor cărți. Nu în ultimul rând, în unele situații

Scanned with OKEN Scanner

le-am sugerat elevilor să folosească dicționarele pentru rezolvarea unor exerciții, pentru a se obișnui să lucreze cu acestea: DEX-ul, pentru probleme legate de sensurile cuvintelor și DOOM-ul, pentru probleme legate de forma acestora. De altfel, caietul se încheie cu o serie de recomandări bibliografice, lucrări importante despre limba română, care poartă semnătura Academiei Române.

Scanned with OKEN Scanner

I. PUNCTUAȚIE, GRAFIE, FONETICĂ

EXERCIȚIU DE DEZGHEȚ: SEMNE ORTOGRAFICE ȘI DE PUNCTUAȚIE

1. O fetiță de vârsta ta sau poate chiar mai mică, autoare a unei povestioare din *Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii*, și-a imaginat astfel un fragment din cărțile de povești ale unor pitici, care nu cunoșteau semnele ortografice și de punctuație:

„albinuța sa dus în poieniță să adune polen ea a găsit foarte multe flori a cules polenul și sa dus la stup acolo la depozitat dar peste puțin timp mierea a dispărut atunci albinuța a strigat cu toată puterea suratelor ei a dispărut polenul poate la luat ursul...“

a. Rescrie textul folosind toate semnele de care ai nevoie.

b. Fă o listă cu semnele pe care le-ai folosit.

Semne:

Scanned with OKEN Scanner

2. FOLOSIREA OBLIGATORIE A VIRGULEI

Este obligatoriu să punem virgulă în situații de tipul:

- între componentele unei enumerări, indiferent de funcția sintactică a acestora:

Ana[,] Andrei și Maria vor să meargă la Sinaia[,] la Brașov și la Sibiu.

- atunci când lipsește un verb (de cele mai multe ori, exprimat anterior):

Andrei a mâncat prăjituri, iar Ioana[,] fructe.

- după un substantiv în vocativ:

Andrei[,] vino acasă!

- după formule de afirmație sau de negație:

– Mai ai mult?

– Nu[,] termin în cinci minute.

- după interjecții:

Ei[,] nu cred că e chiar așa.

- înainte de conjuncțiile coordonatoare *dar, iar, însă, ci*:

Am crezut că o să termin la timp[,] dar m-am înșelat.

- atunci când diverse construcții apar la începutul propoziției, în fața subiectului și a predicatului:

Fiind plecat în vacanță[,] n-am fost la curent cu ce s-a întâmplat.

Ca să nu fie pedepsit[,] Andrei s-a refugiat la bunici.

- atunci când diverse construcții sunt intercalate între subiect și verb:

Andrei[,] foarte supărat din cauza notei de la matematică[,] n-a mai ieșit la joacă.

- pentru a izola o propoziție incidentă, care nu are legătură directă cu restul frazei:

Acum[,] zise monstrul[,] nimic nu vă mai poate salva.

Acestea sunt numai câteva dintre situațiile în care virgula este obligatorie. O să mai afli și despre altele, în clasele mai mari.

Scanned with OKEN Scanner

Propozițiile următoare sunt extrase din *Cartea cu jucării*, de Tudor Arghezi. Când le-am transcris, am omis virgulele obligatorii. Pune-le tu la loc.

(1) „A ieșit din casă fără niciun gând deslușit dar a nimerit la un baci bătrân."
(2) „Fii serios măgarule și treci între oile mele."
(3) „Sunt sărac și amărât a zis măgarul că mi-e familia bolnavă."
(4) „Într-adevăr în 45 de zile se poate întâmpla orișice."
(5) „– Bine dar ce-mi făcuși? Îl mustră pisica."
(6) „– Adormind odată baciul în pădure înainte de asfințit măgarul îl văzu sforăind cu gura căscată și o luă la fugă îndărăt și ajunse a treia zi la pisică mai povesti măicuța."
(7) „– De azi încolo tu pisică vei fi cu câinele ca o soră mai gingașă."
(8) „Astăzi pisica doarme în cojocul baciului iar câinele se încălzește lângă burta măgarului."

3. INTERDICȚII DE FOLOSIRE A VIRGULEI

Virgula este interzisă:
- între subiect și predicat, indiferent prin ce sunt exprimate:

Andrei[] *se simte cam rău.*
Ce mănânci[] *nu mă interesează; numai ce citești vreau să știu.*

- între anumite complemente și predicat:

L-am văzut[] *pe Andrei la mare.*
M-am întâlnit[] *cu Andrei la mare.*
I-am spus[] *lui Andrei adevărul.*

- înaintea conjuncțiilor coordonatoare *și, sau:*

Nu mă plictisesc citind[] *și scriind.*
Nu mă plictisesc citind[] *sau scriind.*

Cineva care nu știe să pună corect virgula a transcris greșit două fragmente din *Cartea cu jucării* de Tudor Arghezi, punând mai multe virgule decât este cazul. Rescrie textele, eliminând virgulele puse greșit.

Scanned with OKEN Scanner

(1) „Într-o singură săptămână, Baruțu, a intrat de două ori pe calea faptelor penale, devenind criminal. Joi a scuipat, un domn bătrân, și sâmbătă a scos, limba la două cucoane tinere."

(2) „Dragă băiete, noi, trebuie să ne tragem prin timpuri dintr-un lung șir de robi. Nu-mi explic într-alt fel, gândurile ce ies treptat din întunericul meu adânc. Cineva, îmi spune mereu, *Nu e voie!* tocmai atunci când mă pregătesc, să mă bucur, de ceva. Și ascult!"

ÎNTREBUINȚAREA SEMNELOR DE PUNCTUAȚIE

4. Completează căsuțele cu semnele de punctuație care lipsesc:

„De îndată ce l-am putut trage deoparte pe Buck (sub copaci, lângă niște pătule de porumb)☐ l-am întrebat☐

- Voiai să-l omori☐ Buck☐
- Ba bine că nu☐
- Da☐ ce ți-a făcut☐
- Cine☐ el☐ Nu mi-a făcut nimic!
- Atunci de ce voiai să-l omori☐
- Păi uite-așa, din pricina dihoniei☐
- Ce-i aia dihonie☐
- Mă☐ da☐ din ce fund de lume ai ieșit☐ că nu știi ce-i aia o dihonie☐
- N-am mai auzit pân-acu☐! Spune-mi tu☐"

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*)

Scanned with OKEN Scanner

FOLOSIREA CORECTĂ A CRATIMEI

5. a. Cineva a copiat un fragment din *Aventurile lui Huckleberry Finn* (Mark Twain) fără să pună cratimele. Pune-le tu, rescriind corect textul.

„Amândoi izbucniră în râs, apoi ăl deși dăduse cu părerea mai spuse o dată, și iar se porniră pe râs. Pormă îl treziră pe un al treilea șii spuseră și lui, însă celălalt nu râse, ci se burzului la ei. *Ia mai lăsațimăn pace!*

Ăl dintâi zise apoi că are de gând săi povestească și nevestisii – fără îndoială co săi placă și ei. Dar, adăugă el, gluma asta eun fleac pe lângă cele pe care i le spusese el pe vremuri."

b. Explică folosirea virgulei în contextele:

(1) *însă celălalt nu râse[,] ci se burzului la ei.*

(2) *Dar[,] adăugă el[,] gluma asta...*

Scanned with OKEN Scanner

6. SCRIEREA UNOR SECVENȚE LEGAT SAU ÎN DOUĂ CUVINTE

Anumite secvențe se scriu fie legat, fie în două cuvinte, în funcție de componența lor și de sensul pe care îl au. De exemplu, substantivul *bunăstare* („prosperitate") se scrie legat, iar gruparea *bună stare*, formată din adjectiv + substantiv, se scrie în două cuvinte: *Englezii trăiesc în* ***bunăstare.*** */ Bicicleta era în* ***bună stare.***

a. Subliniază varianta corectă. Dacă nu ești sigur(ă) de unele alegeri, verifică în DOOM.

(1) *Nu mai ninge acum ca* ***altădată / altă dată.***
O să alegem ***altădată / altă dată*** *pentru întâlnire, pe 4 iunie nu pot veni.*
(2) *Te rog să vii,* ***altfel / alt fel*** *nu mai vorbesc cu tine.*
Am descoperit ***altfel / alt fel*** *de mâncare preferat.*
(3) *Am scris mai mult* ***decât / de cât*** *tine.*
Decât / De cât *timp mai ai nevoie?*
(4) *Acest lucru s-a întâmplat* ***demult / de mult.*** *(Când s-a întâmplat?)*
N-am mai mâncat ***demult / de mult*** *o prăjitură. (De când n-ai mai mâncat o prăjitură?)*
(5) *Am lucrat* ***încontinuu / în continuu*** *trei zile.*
Suntem ***încontinuu / în continuu*** *progres.*
(6) *Se plânge* ***întruna / într-una.***
Într-una / Întruna *din zile, s-a hotărât să plece.*
(7) *A fost* ***odată / o dată*** *ca niciodată.*
Ți se oferă numai ***odată / o dată*** *în viață un astfel de cadou.*
(8) *Aș vrea să plec, dar* ***totodată / tot o dată*** *aș rămâne.*
Totodată / Tot o dată *pe zi mâncau și ei.*

b. Construiește propoziții cu:

(1) *bineînțeles:* _____

bine înțeles: _____

(2) *deloc:* _____

de loc: _____

Scanned with OKEN Scanner

(3) *deoparte:* _____

de o parte: _____

(4) *dinafară:* _____

din afară: _____

(5) *încât:* _____

în cât: _____

(6) *nicicând:* _____

nici când: _____

(7) *numai:* _____

nu mai: _____

(8) *totuna:* _____

tot una: _____

7. SCRIEREA UNOR SECVENȚE CU CRATIMĂ SAU ÎN DOUĂ CUVINTE

Anumite secvențe se scriu fie în două cuvinte, fie cu cratimă, în funcție de componența lor și de sensul pe care îl au. De exemplu, substantivul *bun-simț* („decență") se scrie legat, iar gruparea *bun simț*, formată din adjectiv + substantiv, se scrie în două cuvinte: *El este un băiat cu* ***bun-simț.*** */ El are un* ***bun simț*** *al muzicii.*

Construiește propoziții cu:

(1) *după-masă:* _____

după masă: _____

(2) *prim-plan:* _____

prim plan: _____

(3) *prima-doamnă:* _____

prima doamnă: _____

(4) *sânge-rece:* _____

sânge rece: _____

Scanned with OKEN Scanner

8. SCRIEREA CU Î ȘI Â

Același sunet se scrie uneori *î*, alteori *â*.

Se scrie *î*: la început de cuvânt (*înger, începe*); la sfârșit de cuvânt (*urî, coborî*); în interiorul cuvintelor compuse în care al doilea component începe cu *î* (*bineînțeles*); în interiorul cuvintelor derivate cu prefixe de la cuvinte care încep cu *î* (*neînțeles, reîncepe*); în interiorul unor nume de persoane, prin tradiție sau pentru că cei care poartă aceste nume vor să-l scrie așa (*Rîpeanu*).

Se scrie *â* în interiorul cuvintelor (*rând, sârmă*), inclusiv în forme ale verbelor de conjugarea a IV-a terminate la infinitiv în *-î* (*coborâi, coborâsem, coborând, coborât*) și în derivate cu sufixe de la cuvinte terminate în *-î* (*hotărâtor < hotărî, târâtor < târî*).

Găsește un cuvânt scris greșit în fiecare dintre seriile următoare și taie-l cu o linie:

(1) *reîntineri, neînceput, neântors, rămâne*
(2) *coborî, coborîre, începe, neînceput*
(3) *dânsul, într-ânsul, încât, cât*

9. NICIUN, NICI UN ȘI NICIO, NICI O

Cuvintele *niciun, nicio, niciunul, niciuna* se scriu legat:

***Niciun** băiat nu venise.*
***Nicio** fată nu venise.*
***Niciunul** nu venise.*
***Niciuna** nu venise.*

Există însă și câteva situații, atunci când este vorba de două cuvinte distincte, în care se scriu separat:

*Nu vreau **nici o** prăjitură, nici două, vreau să plec acasă.*
*El nu este **nici un** coleg bun, **nici un** elev prea competent.*
*Nu-mi place **nici una**, nici alta.*

Scanned with OKEN Scanner

Alege varianta corectă:

(1) *Nu am avut* ***niciun / nici un*** *succes până acum.*

(2) ***Niciunui / Nici unui*** *copil nu-i place să i se impună anumite lucruri.*

(3) *Așa ceva nu se poate spune* ***niciunui / nici unui*** *copil,* ***niciunui / nici unui*** *adult.*

(4) *Nu vreau să rezolv* ***nicio / nici o*** *problemă,* ***niciun / nici un*** *exercițiu, vreau să plec.*

(5) *Nu a fost* ***nicio / nici o*** *problemă, ne-am descurcat excelent.*

(6) *N-am avut* ***niciun / nici un*** *rezultat spectaculos.*

(7) ***Niciunul / Nici unul****, nici celălalt nu a reușit să termine la timp.*

(8) *Au venit două fete.* ***Niciuna / Nici una*** *nu era potrivită pentru rolul acesta.*

(9) *Au venit două fete.* ***Niciuna / Nici una****, nici alta nu învățase rolul.*

(10) ***Nicio / Nici o*** *vacanță nu e prea lungă.*

10. ROSTIREA LITEREI X

Litera *x* se pronunță fie [cs], fie [gz]. Nu există reguli stricte care să ne indice când trebuie să rostim [cs] și când [gz]. Din acest motiv, apar numeroase greșeli de exprimare. Le putem evita consultând de fiecare dată DOOM-ul.

a. Introdu în tabelul de mai jos cuvintele din următoarea listă: *axă, Alexandru, auxiliar, complex, exact, exagera, examen, excavator, executa, exemplu, exercițiu, Felix, fix, lax, ortodox, oxid, pix, taxa, Xenia, xerox, xilofon.*

x rostit [cs]	*x* rostit [gz]

Scanned with OKEN Scanner

x rostit [cs]	*x* rostit [gz]

⑩ **b.** Folosind tabelul, completează regulile de mai jos:

(1) La început de cuvânt, atunci când este urmată de o vocală, litera *x* se pronunță [___].

(2) De obicei, litera *x* aflată între două vocale se pronunță [gz]; în lista de mai sus, sunt excepții: _____.

(3) În poziție finală de cuvânt, litera *x* se pronunță [___].

11. DESPRE DIGRAFE (*CE, CI, GE, GI*) ȘI TRIGRAFE (*CHE, CHI, GHE, GHI*)

Grupurile trigrafe (alcătuite din trei litere) *che, chi, ghe, ghi* și grupurile digrafe (alcătuite din două litere) *ce, ci, ge, gi* pot reda o singură consoană sau o consoană + una dintre vocalele *e* sau *i*. Astfel:

- grupul *che* redă numai consoana [k'] în cuvântul *cheamă* [k'amă], dar consoana [k'] + vocala *e* în cuvântul *chem* [k'em];
- grupul *chi* redă numai consoana [k'] în cuvântul *chiar* [k'ar], dar consoana [k'] + vocala *i* în cuvântul *chip* [k'ip];
- grupul *ghe* redă numai consoana [g'] în cuvântul *gheară* [g'ară], dar consoana [g'] + vocala *e* în cuvântul *ghem* [g'em];

Scanned with OKEN Scanner

- grupul *ghi* redă numai consoana [g'] în cuvântul *ghiaur* [g'aur], dar consoana [g'] + vocala *i* în cuvântul *ghimpe* [g'impe];
- grupul *ce* redă numai consoana [č] în cuvântul *ceară* [čară], dar consoana [č] + vocala *e* în cuvântul *cer* [čer];
- grupul *ci* redă numai consoana [č] în cuvântul *cioară* [čoară], dar consoana [č] + vocala *i* în cuvântul *cip* [čip];
- grupul *ge* redă numai consoana [ğ] în cuvântul *geantă* [ğantă], dar consoana [ğ] + vocala *e* în cuvântul *gem* [ğem];
- grupul *gi* redă numai consoana [ğ] în cuvântul *Giurgiu* [ğurğu], dar consoana [ğ] + vocala *i* în cuvântul *gin* [ğin].

⑩ **a.** Știind toate acestea, poți completa regulile de mai jos, de care vei avea nevoie pentru rezolvarea altor exerciții:

(1) Grupurile *che, chi, ghe, ghi* redau un singur sunet (o consoană) dacă în silaba din care fac parte există o_____.

(2) Grupurile *che, chi, ghe, ghi* redau două sunete (o consoană și una dintre vocalele *e* sau *i*) dacă în silaba din care fac parte nu există o altă_____.

⑩ **b.** După ce ai completat aceste reguli, poți să formulezi singur(ă) regulile pentru celelalte grupuri de sunete:

(1) Grupurile *ce, ci, ge, gi* _____

_____

(2) Grupurile *ce, ci, ge, gi* _____

_____.

c. Completează tabelul de mai jos, în care vei regăsi cuvintele folosite în explicație:

Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete	Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete
cheamă			ceară		
chem			cer		
chiar			cioară		
chip			cip		

Scanned with OKEN Scanner

Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete	Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete
gheară			geantă		
ghem			gem		
ghiaur			Giurgiu		
ghimpe			gin		

NUMĂRUL DE LITERE ȘI NUMĂRUL DE SUNETE DINTR-UN CUVÂNT

12. Din următorul text, scoate în tabel toate cuvintele al căror număr de litere și număr de sunete nu coincid.

Felix are cinci pisici. Pe cea mai ciudată o cheamă Ex. Felix o ceartă mereu pentru că ajunge întotdeauna foarte greu când o strigi. Îi place să-l chinuie pe Felix, un băiat agitat, și de aceea merge foarte încet, punând un picioruș în fața celuilalt cu multă grație.

Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete	Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete

DIFICULTĂȚI ÎN SCRIEREA TRIGRAFELOR

13.

Așa cum am văzut deja, sunetul [k'] poate fi redat fie prin grupul de litere *che*, fie prin grupul *chi*, iar sunetului [g'] îi corespund în scris fie *ghe*, fie *ghi*. Atunci când aceste grupuri sunt urmate de *a* (în combinațiile *chea, chia, ghea, ghia*) trebuie să fim atenți dacă în scriere alegem *e* sau *i*, pentru că în rostire nu există diferențe între *chea* [k'a] și *chia* [k'a], respectiv între *ghea* [g'a] și *ghia* [g'a].

Scanned with OKEN Scanner

Regula după care scriem aceste grupuri este următoarea: atunci când grupului *ea* îi corespunde *e* în altă formă a aceluiași cuvânt, scriem *che, ghe,* iar atunci când nu există o astfel de corespondență, scriem *chi, ghi.* De exemplu, scriem *gheată,* știind că pluralul este *ghete,* dar scriem *chiar,* pentru că știm că nu există o altă formă a acestui cuvânt în care după *ch* să urmeze *e.*

Subliniază forma corectă. Pentru situațiile în care alegi să scrii cu *ea,* precizează care este forma cuvântului în care ai identificat prezența lui *e.*

Model:

cheamă / chiamă – forma reper este *chem* (lui *ea* din *cheamă* îi corespunde *e* în *chem*)

(1) *agheasmă / aghiasmă*
(2) *blochează / blochiază*
(3) *gheață / ghiață*
(4) *gheară / ghiară*
(5) *încheagă / închiagă*
(6) *îngenuncheat / îngenunchiat*
(7) *(se) machează / (se) machiază*
(8) *maghear / maghiar*
(9) *nechează / nechiază*
(10) *tinichea / tinichia*
(11) *veghează / veghiază*

14. DIFTONGI FORMAȚI DIN VOCALELE A, Ă, Î ȘI O SEMIVOCALĂ

Un diftong este o grupare formată dintr-o vocală și o semivocală, care aparțin aceleiași silabe: **mo̯a**-ră, **se̯a**-ră.

Limba română are următoarele vocale: *a, e, i, o, u, ă, î.* O silabă poate conține o singură vocală, care este centrul silabei. *A, ă* și *î* sunt întotdeauna vocale (niciodată semivocale), iar *e, i, o, u* pot fi atât vocale, cât și semivocale (atunci când în aceeași silabă există deja o vocală plină). Conform acestei reguli, în *mo̯ară, a* este vocală, iar *o̯* este semivocală; în *se̯ară, a* este vocală, iar *e̯* este semivocală.

Scanned with OKEN Scanner

Citește cu atenție următorul fragment din *Jurnalul unui puști,* de Jeff Kinney:

„Dar de fiecare dată când ne apucam serios de treaba cu recordul, se topea zăpada și toate șansele noastre se spulberau. Așa că anul ăsta am vrut să ne punem imediat pe treabă."

a. Scoate o listă cu toate cuvintele care conțin diftongi, desparte-le în silabe și subliniază diftongii.

_____

_____

_____

_____

b. Pentru fiecare diftong identificat, arată care este vocala și care este semivocala.

_____

_____

_____

_____

DIFTONGI FORMAȚI DIN VOCALELE *E, I, O, U* ȘI O SEMIVOCALĂ

15. Acum, după ce te-ai familiarizat cu diftongii, este timpul pentru un exercițiu puțin mai greu. Mai jos, găsești descrierea pe care i-o face Harriet prietenului lui Ole Golly, pe care o cunoști precis din *Harriet spionează* de Louise Fitzhugh.

„Era destul de gras, rotunjor, bine făcut și deloc neplăcut ochiului. Capul lui era perfect rotund. Dinții îi erau foarte albi sub mustața dichisită. Pielea îi era închisă la culoare, iar trăsăturile feței formau o imagine plăcută, rotundă și voioasă. Purta, bineînțeles, o jachetă de curier, dar pe dedesubt avea niște pantaloni frumoși din flanel gri."

Scanned with OKEN Scanner

Sarcina pe care o ai este aceeași ca în exercițiul alăturat:

a. să scoți din text cuvintele care conțin diftongi, să le desparți în silabe și să subliniezi diftongii;

b. pentru fiecare diftong, să arăți care este vocala și care este semivocala.

c. De ce crezi că exercițiul acesta a fost mai greu decât cel de mai sus? Care sunt cuvintele care ți-au pus probleme?

Scanned with OKEN Scanner

16. IDENTIFICAREA TRIFTONGILOR

Un triftong este un grup de sunete format dintr-o vocală și două semivocale, care aparțin aceleiași silabe.

a. În textul de la exercițiul precedent, există un cuvânt care conține un triftong. Care este acesta?

_____

b. Pentru că știi deja cum să identifici vocalele și semivocalele dintr-un diftong, vei fi capabil(ă) să faci același lucru și cu un triftong. Trebuie deci să desparți în silabe cuvântul pe care l-ai găsit în textul de la exercițiul precedent și să spui care este vocala și care sunt semivocalele.

_____

c. Precizează care este structura (vocale, semivocale) triftongilor din cuvintele: *leoaică, miei.*

_____

_____

d. Identifică intrusul din următoarele serii de cuvinte și explică alegerea făcută.

(1) țineau, mergeau, vedeau, păreau

_____

(2) voioasă, duioasă, lipicioasă, râioasă

_____

(3) fuioare, picioare, aripioare, bolnăvioare

_____

(4) tăioasă, curioasă, tămâioasă, păioasă

_____

Scanned with OKEN Scanner

17. PREIOTAREA ÎN CAZUL PRONUMELUI PERSONAL

Formele de nominativ ale pronumelui personal care, în scriere, încep cu *e* se rostesc corect cu [i̯e].

Aceste forme sunt:_____.

Descrie structura diftongilor și a triftongilor care apar în componența lor, rescriindu-le cu semnele de semivocală potrivite:

_____

_____

18. PREIOTAREA LA FORMELE VERBULUI *A FI*

Formele verbului *a fi* care, în scriere, încep cu *e*, se rostesc corect cu [i̯e].

a. Completați, în tabelul de mai jos, formele de indicativ ale verbului *a fi* care, în scriere, încep cu *e*.

Verbul *a fi* – modul indicativ

Timpul	Formele care încep cu *e*

b. Arătați care sunt diftongii/triftongii care apar în componența acestor forme, rescriind formele cu semnele de semivocală potrivite.

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

19. HIATUL ȘI DESPĂRȚIREA ÎN SILABE

Hiatul reprezintă un grup de două vocale situate în silabe diferite: *a-ur, ta-ur, a-e-ri-si*. Ca să despărțim corect în silabe, trebuie să știm dacă avem de-a face cu diftong sau cu hiat, în cazul fiecărui cuvânt problematic. Atunci când nu știm, consultăm DOOM-ul.

Desparte în silabe cuvintele din lista de mai jos, fiind atent(ă) la diferențele dintre diftong și hiat. Menționează, pentru fiecare cuvânt, dacă acesta include un diftong sau un hiat.

acuarelă: _____ (_____)

autobuz: _____ (_____)

bărbieri: _____ (_____)

camion: _____ (_____)

canion: _____ (_____)

coafat: _____ (_____)

coniac: _____ (_____)

demachiant: _____ (_____)

geografie: _____ (_____)

iguană: _____ (_____)

pioneză: _____ (_____)

podium: _____ (_____)

20. PREFIXUL *DES-/DEZ-*

Prefixul *des-* are varianta *dez-* în anumite contexte fonetice. Regula este următoarea:

- prefixul are forma *des-* atunci când cuvântul de bază începe cu *p, t, c, che/chi, f, s, ș, ce/ci, ț, h* (*descăleca, desface, deshăma, despăduchea*);

Scanned with OKEN Scanner

- prefixul are forma *dez-* atunci când cuvântul de bază începe cu o vocală sau cu *b, d, g, ghe/ghi, v, z, j, ge/gi, m, n, r, l* (*dezacorda, dezdoi, dezechilibra, dezgusta, dezinfecta, dezminți, deznădăjdui, dezumaniza, dezvinovăți*).

Folosind regula de mai sus, subliniază varianta corectă:

(1) *descalifica / dezcalifica*
(2) *desmoșteni / dezmoșteni*
(3) *desfășura / dezfășura*
(4) *desfrunzi / dezfrunzi*
(5) *desagrega / dezagrega*
(6) *desfunda / dezfunda*
(7) *desalcooliza / dezalcooliza*
(8) *desechipa / dezechipa*
(9) *deshidrata / dezhidrata*
(10) *despăduri / dezpăduri*

21. PREFIXELE *CON-, COM-; IN-, IM-; ÎN-, ÎM-*

Înainte de *p* și *b*, *n* se transformă în *m*, pentru că grupurile *mp, mb* sunt mai ușor de rostit decât *np* și *nb*. Compară formele: ***convie*ț*ui*** și ***com**bate*, ***in**complet* și ***im**par*, ***în**crede* și ***îm**bătrâni* etc. Regula este importantă mai ales pentru scrierea cuvintelor derivate cu prefixe terminate în *n*, dar se aplică și în alte cuvinte: de exemplu, scriem *bomboană*, și nu *bonboană*, deși cuvântul francez corespunzător este *bonbon*.

Găsește intrusul din următoarele liste de exemple și taie-l cu o linie:

(1) *concetățean, confederație, conveni, conbate*
(2) *compatriot, comfrate, compătimi, complăcea*
(3) *inadmisibil, indecis, inposibil, inechitate*
(4) *infinit, inparțial, insubordonare, invalid*
(5) *inplementa, incarna, induce, infiltra*

Scanned with OKEN Scanner

(6) *insufla, intona, invalida, inbeciliza*
(7) *imfatuat, imbatabil, imperturbabil, imposibil*
(8) *înfășa, înlăcrima, înmagazina, înpiedica*
(9) *îmbujora, îmfrunta, îmbulzi, îmbuna*
(10) *îmbutelia, împacheta, împături, îmfățișa*
(11) *împietri, îmvăța, împrieteni, împușca*

22. CONFUZIA ACEEAȘI – ACEIAȘI

Aceeași și *aceiași* se pronunță la fel, dar se scriu diferit și au valori diferite: *aceeași* este forma de feminin singular (*aceeași fată*), iar *aceiași* este forma de masculin plural (*aceiași oameni*).

Completează spațiile cu una dintre formele *aceeași* sau *aceiași:*

(1) *Deși n-am văzut-o de doi ani, Ana a rămas* _____.
(2) _____ *colegi ies mereu la tablă.*
(3) *După ora douăsprezece, nu mai avem* _____ *putere de concentrare.*
(4) *Fără să stabilim dinainte, am ajuns la* _____ *petrecere.*
(5) *În multe țări europene se folosește* _____ *monedă, euro.*
(6) *Porți* _____ *rochie ca atunci când ne-am cunoscut?*
(7) *Piesa se joacă cu* _____ *actori.*

Scanned with OKEN Scanner

II. GRAMATICĂ. RELAȚIA CU LEXICUL

VERB

EXERCIȚIU DE DEZGHEȚ: LIPSA VERBELOR DINTR-UN TEXT

23. Înainte de a trece la probleme mai serioase, îți propun un joc. Mai jos găsești două fragmente din romanul *Tabăra* de Louis Sachar, din care am scos verbele. Citește-le cu atenție și vezi dacă înțelegi despre ce e vorba. Dacă ai citit deja cartea, s-ar putea să-ți fie mai ușor.

(1) „Acum când întins pe pat, lui Stanley i se de-a dreptul comic că nu. Nu-l la tribunal, când că nevinovat și nu-l nici acum, când că vinovat."

(2) „În ziua aceea Stanley primul. În groapă, apoi la duș și în hainele curate, care nu mai așa de curate, ci deja urât, deoarece trei zile de la ultima spălare. Mâine le la lucru, apoi un schimb nou și curat."

Ce ai putut înțelege din cele două texte? Cred că ți-ai dat seama că e vorba despre Stanley, care, în primul text, e întins pe pat. Este ceva legat de tribunal și de faptul că acum e vinovat. În al doilea text, Stanley este primul la ceva, face un anumit lucru în groapă, nu știm ce, hainele lui n-au fost spălate de trei zile (nu știm cine ar fi trebuit să le spele) etc. Ideea este că putem înțelege ușor despre ce este vorba, fără să știm exact care sunt relațiile dintre participanți, obiecte, acțiuni, evenimente. În prezența verbelor, toate aceste relații se clarifică, ceea ce înseamnă că verbele au un rol extrem de important în propoziție: rolul verbelor nu este atât legat de sens (pentru că putem înțelege și fără verbe despre ce este vorba), cât mai ales de relațiile (sintactice) dintre participanții la acțiune/eveniment.

Poți vedea textele complete în secțiunea cu rezolvările.

Scanned with OKEN Scanner

24. STRUCTURA INTERNĂ A FORMELOR VERBALE

După structură, formele verbale sunt de două feluri: *analitice* (adică formate din mai multe cuvinte) și *sintetice* (formate dintr-un singur cuvânt).

Formele analitice pe care le înveți în primele clase gimnaziale sunt:

(1) indicativ – perfect compus, format din auxiliarul *a avea* (*am, ai, a, am, ați, au*) și participiul verbului de conjugat (*am cântat, ai citit*);

(2) indicativ – viitor, format din auxiliarul *a vrea* și infinitivul verbului de conjugat (*voi cânta, vei citi*) sau din auxiliarul *a avea* și conjunctivul verbului de conjugat (*am să cânt, ai să citești*) sau din particula invariabilă *o* și conjunctiv (*o să cânt, o să citești*);

(3) conjunctiv, format din *să* și infinitivul verbului de conjugat (*să cânt, să citim*);

(4) condițional, format din auxiliarul *a avea* (*aș, ai, ar, am, ați, ar*) și infinitivul verbului de conjugat (*aș cânta, ar vrea*).

La acestea, se adaugă două forme/moduri nepersonale:

(1) infinitivul, precedat de prepoziția *a* (*a cânta, a citi*);

(2) supinul, format din prepoziție (*de, la, pentru* etc.) și forma de participiu a verbului (*de cântat, la cântat, de citit, pentru citit*).

Formele verbale sintetice pe care le înveți în primele clase gimnaziale sunt:

(1) indicativul prezent (*cântăm, citești*);

(2) indicativul imperfect (*cântam, citeai*);

(3) indicativul mai-mult-ca-perfect (*cântaseși, citiserăm*);

(4) indicativul perfect simplu (*cântași, citirăm*).

Dintre formele/modurile nepersonale, sunt analitice:

(1) participiul (*cântat, citit*);

(2) gerunziul (*cântând, citind*).

O formă verbală sintetică este alcătuită din:

- radical, adică partea comună, indiferent de mod și timp; pentru a identifica radicalul, trebuie să enumerăm mai multe forme ale verbului, la diferite moduri și timpuri, și să extragem

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

segmentul comun; este posibil ca radicalul să fie ușor diferit de la o formă la alta (de exemplu, *cânt-*, *cânț-*);

cânt|	***cit***|*esc*
cânț|*i*	***cit***|*ești*
cânt|*ăm*	***cit***|*im*
cânt|*am*	***cit***|*eam*
cânt|*at*	***cit***|*it*
cânt|*ând*	***cit***|*ind*

- sufix gramatical, segmentul care se atașează la radical și indică modul și/sau timpul;

cânt|***a***	*cit*|***i***	= sufix gramatical de infinitiv
cânt|***ând***	*cit*|***ind***	= sufix gramatical de gerunziu
cânt|***at***	*cit*|***it***	= sufix gramatical de participiu
cânt|***ă***|*m*	*cit*|***i***|*m*	= sufix gramatical de indicativ prezent
cânt|***a***|*m*	*cit*|***ea***|*m*	= sufix gramatical de indicativ imperfect
cânt|***a***|*și*	*cit*|***i*** |*și*	= sufix gramatical de perfect simplu
cânt|***ase***| *m*	*cit*|***ise***|*m*	= sufix gramatical de indicativ mai-mult-ca-perfect

- desinență, segmentul care se atașează după sufix și indică persoana și numărul; desinențele lipsesc din structura formelor verbale/modurilor nepersonale, pentru că acestea nu au persoană și număr.

cânt|*ă*|***m***	*cit*|*i*|***m***	= desinență de persoana I, numărul plural
cânt|*a*|***și***	*cit*|*i* |***și***	= desinență de persoana a II-a, numărul singular

Detașează radicalul, sufixele și desinențele din următoarele forme verbale; arată ce informație conține fiecare sufix și desinență. Ține seama de faptul că sufixul conține informație de mod și de timp, iar desinența, de persoană și de număr.

Model de analiză pentru forma *ascultăm* (indicativ prezent, persoana I, plural):

– detașăm radicalul (segmentul comun), comparând mai multe forme ale verbului:

ascult|ăm
ascult|
ascult|at
ascult|ând

– ne rămâne segmentul *ăm*; dacă adăugăm la forma *ascultă* segmentul *m*, se schimbă persoana (și numărul); de aici deducem că *m* este desinența de persoana I, plural, iar *ă* este sufixul gramatical de indicativ prezent.

(1) *doriți:* _____

_____

(2) *dovedeam:* _____

_____

(3) *așteptasem:* _____

_____

(4) *povestirăm:* _____

_____

(5) *biruind:* _____

_____

25. NEEXPRIMAREA SUFIXELOR ȘI A DESINENȚELOR

În unele situații, sufixul sau desinența au realizare nulă (nu sunt exprimate). Absența unui sufix sau a unei desinențe se marchează cu semnul Ø, pe care îl folosim și la matematică pentru mulțimea vidă. Ne dăm seama de absența unui sufix sau a unei desinențe prin compararea tuturor formelor unui verb la un anumit mod și timp. Dacă la una dintre persoane apar și sufixul, și desinența, atunci este firesc să le găsim la toate persoanele.

Dacă analizăm verbul *a cânta* la indicativ prezent:

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

RADICAL	SUFIX	DESINENȚĂ
cânt	|Ø	|Ø
cânț	|Ø	|*i*
cânt	|Ø	|*ă*
cânt	|*ă*	|*m*
cânt	|*a*	|*ți*
cânt	|Ø	|*ă*,

observăm că sufixul și desinența sunt exprimate numai la persoanele I și a II-a plural (sufixul este *-ă, -a,* iar desinențele sunt *-m, -ți*); la persoana I singular, lipsesc atât sufixul, cât și desinența, iar la celelalte persoane, lipsește numai sufixul (desinențele fiind *-i, -ă, -m, -ți*).

⑩ **a.** Analizează, după acest model, verbele *a cânta* și *a vedea* la imperfect.

⑩ **b.** Analizează, după acest model, verbele *a cânta* și *a vedea* la perfect simplu.

⑩ **c.** Analizează, după acest model, verbele *a cânta* și *a vedea* la mai-mult-ca-perfect.

⑩ **d.** Ce diferențe observi în conjugarea celor două verbe?

⑩ **e.** Ce asemănări și ce deosebiri apar între desinențele de la perfect simplu și cele de la mai-mult-ca-perfect?

26. VERBE TERMINATE ÎN -A CONJUGATE CU SAU FĂRĂ SUFIXUL -EZ LA PREZENT

Verbele terminate în *-a* la infinitiv se conjugă în două feluri: fie fără sufixul *-ez*, după modelul *a cânta*, fie cu sufixul *-ez*, după modelul *a lucra*.

eu cânt	*eu lucrez*
tu cânți	*tu lucrezi*
el, ea cântă	*el, ea lucrează*

Scanned with OKEN Scanner

noi cântăm	*noi lucrăm*
voi cântați	*voi lucrați*
ei cântă	*ei lucrează*

Majoritatea verbelor urmează unul dintre aceste două modele, dar există și câteva verbe pentru care sunt acceptate ambele variante, de exemplu *a învia*:

eu învii / înviez
tu învii / înviezi
el, ea învie / înviază
noi înviem
voi înviați
ei, ele învie / înviază

Când avem ezitări, pentru a ști care dintre aceste modele este cel corect, trebuie să consultăm DOOM-ul.

⑩ **a.** Analizează verbul *a lucra* după modelul de la exercițiul anterior, detașând radicalul, sufixul gramatical și desinența. Care sunt persoanele la care nu apare sufixul *-ez* sau o variantă a acestuia?

b. Subliniază forma/formele corecte din lista de mai jos.

(1) *El* ***decernă / decernează*** *un premiu.*
(2) *Ei* ***irigă / irighează*** *legumele.*
(3) *Cele două brațe ale fluviului* ***se împreună / se împreunează.***

Scanned with OKEN Scanner

(4) *Ea* ***se desfată / se desfătează*** *cu cele mai bune deserturi.*
(5) *Ei* ***ignoră / ignorează*** *sfaturile tale.*
(6) *Pe voi cine vă* ***îndrumă / îndrumează*** *în alegerea temei?*
(7) *Între ei* ***se înfiripă / se înfiripează*** *o prietenie.*
(8) *Pisica* ***se cocoață / se cocoțează*** *pe dulap.*
(9) *El* ***copie / copiază*** *răspunsurile.*

27. VERBE TERMINATE ÎN -I ȘI -Î CONJUGATE CU SAU FĂRĂ SUFIXUL -ESC/-ĂSC LA PREZENT

Verbele terminate în *-i* sau în *-î* la infinitiv se conjugă în două feluri: fie fără sufixul *-esc/-ăsc*, după modelul *a veni, a vârî*, fie cu sufixul *-esc/-ăsc*, după modelul *a călători, a urî.*

eu vin	*eu vâr*	*eu călător**esc***	*eu ur**ăsc***
tu vii	*tu vâri*	*tu călător**ești***	*tu ur**ăști***
el, ea vine	*el, ea vâră*	*el, ea călător**ește***	*el, ea ur**ăște***
noi venim	*noi vârâm*	*noi călătorim*	*noi urâm*
voi veniți	*voi vârâți*	*voi călătoriți*	*voi urâți*
ei, ele vin	*ei, ele vâră*	*el, ele călător**esc***	*ei, ele ur**ăsc***

Majoritatea verbelor urmează unul dintre aceste două modele, dar există și câteva verbe pentru care sunt acceptate ambele variante, de exemplu *a cheltui:*

eu cheltui / cheltuiesc
tu cheltui / cheltuiești
el, ea cheltuie / cheltuiește
noi cheltuim
voi cheltuiți
ei, ele cheltuie / cheltuiesc.

Când avem ezitări, pentru a ști care dintre aceste modele este cel corect, trebuie să consultăm DOOM-ul.

Subliniază forma/formele corecte din lista de mai jos:
(1) *O fantomă* ***bântuie / bântuiește*** *această casă părăsită.*
(2) *Câinele meu* ***se învârte / se învârtește*** *după coadă.*
(3) *El* ***se chinuie / se chinuiește*** *să citească un roman care nu-i place.*

Scanned with OKEN Scanner

(4) *Legenda asta* ***dăinuie / dăinuiește*** *de mult timp.*
(5) *El* ***clănțăne / clănțănește*** *din dinți.*
(6) *Ea* ***se destăinuie / se destăinuiește*** *numai celei mai bune prietene.*
(7) *Ea* ***cotrobăie / cotrobăiește*** *prin lucrurile mele.*
(8) *Păunii* ***se înfoaie / se înfoiază*** *în pene.*
(9) *El* ***se străduie / se străduiește*** *să termine tema.*
(10) *El* ***ciocăne / ciocănește*** *întotdeauna la ușă.*
(11) *Deși nu are voie, el mai* ***drăcuie / drăcuiește*** *câteodată.*

28. VERBE TERMINATE ÎN *-EA* ȘI ÎN *-E* LA INFINITIV

Pentru că verbele terminate în *-ea* la infinitiv sunt foarte puține, vorbitorii au tendința de a le conjuga după modelul celor terminate în *-e* (uneori, și invers, verbele terminate în *-e* sunt conjugate greșit după modelul celor în *-ea*). Cea mai frecventă greșeală de acest tip afectează verbul *a plăcea*. Unii vorbitori îl asociază greșit cu clasa verbelor terminate în *-e* și spun *Sigur îți va place*, în loc de *Sigur îți* ***va plăcea***, *Mi-ar place*, în loc de *Mi-****ar plăcea***.

Pune verbele subliniate la viitor, fiind atent(ă) să alegi corect forma de infinitiv. Dacă nu ești sigur(ă) de unele forme, consultă DOOM-ul.

Model:
Îmi <u>pare</u> rău – Îmi <u>va părea</u> rău.

(1) *Chiar dacă nu îmi convine situația, <u>tac</u>.*

_____

(2) *Stratul de ozon <u>dispare</u> cu timpul.*

_____

(3) *Mergi mai departe, chiar dacă te <u>doare</u> piciorul.*

_____

(4) *Dacă nu ai voință, te <u>complaci</u> tot timpul în situații nefavorabile.*

_____

Scanned with OKEN Scanner

(5) *Monumentul ăsta <u>zace</u> în paragină.*

(6) *Cartea <u>apare</u> peste trei zile.*

(7) *Cu siguranță anul ăsta <u>batem</u> recordul.*

(8) *Nu-ți <u>displace</u> plimbarea, nu?*

(9) *Sunt sigur că aici <u>cade</u> un meteorit.*

(10) *<u>Rămâi</u> aici?*

29. VERBELE *A (SE) SUCCEDA* ȘI *A PRECEDA* LA INDICATIV PREZENT

Verbele *a (se) succeda* și *a preceda* sunt terminate în *-a* la infinitiv și se conjugă după modelul verbului *a cânta*, adică fără sufixul *-ez*.

a. Completează tabelul de mai jos cu formele de indicativ ale celor trei verbe:

Persoana, numărul	*a cânta*	*a (se) succeda*	*a preceda*
I sg.	*cânt*	*(mă) succed*	*preced*
II sg.			
III sg.			
I pl.			
II pl.			
III pl.			

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

⑩ **b.** Cum se explică greșelile de tipul: *Întâmplările se succed rapid,* în loc de *Întâmplările se succedă rapid; Evenimentele care preced festivitatea,* în loc de *Evenimentele care precedă festivitatea?*

GRAFIA FORMELOR *AȘAZĂ, ÎNȘALĂ*

30.

Forma de indicativ prezent, persoana a III-a, a verbului *a așeza* este scrisă frecvent în mod greșit, *așează,* în loc *așază.* Poate să ni se pară ciudat că scriem *așază,* dar *înfățișează.* Însă, deși ambele verbe sunt terminate în *-a* la infinitiv, ele se conjugă diferit: *a înfățișa* are sufixul *-ez* la prezent, ca și *a lucra* (iar vocala *e* din sufix alternează cu diftongul *ea*), pe când în cazul verbului *a așeza* segmentul *-ez* face parte din radical (*e* poate alterna cu *a*), iar verbul se conjugă fără sufixul *-ez,* asemenea verbului *a cânta.*

eu înfățiș-ez (ca *eu lucr-ez*)
el înfățiș-ează (ca *el lucr-ează*)

eu așez-Ø (ca *eu cânt-Ø*)
tu așez-i (ca *tu cânț-i*)
el așaz-ă (ca *el cânt-ă*)

Și forma corectă *înșală* se explică în același fel. La indicativ prezent, în radicalul verbului *a înșela* apare, ca și în cazul verbului *a așeza,* alternanța *e/a:*

eu înșel-Ø
tu înșel-i
el înșal-ă

În fiecare dintre listele de mai jos, un singur exemplu este greșit. Taie-l cu o linie și scrie dedesubt forma corectă:

(1) *ricoșează, înfățișează, așează, defrișează*

Corect: _____

(2) *zăpușeală, înșeală, greșeală, învălmășeală*

Corect: _____

(3) *așează-te, linșează-l, aranjează-te, deranjează-l*

Corect: _____

31. CONJUGAREA VERBULUI *A TREBUI*

Verbul *a trebui* este neregulat. Acesta are, la indicativ prezent, forma unică *trebuie,* pentru toate persoanele (*Trebuie să plece ei acum, Trebuie ca noi să rămânem acasă*). Uneori, subiectul verbului la conjunctiv „se ridică" în fața verbului *a trebui.* Dacă verbul *a trebui* este la indicativ prezent, atunci forma lui rămâne *trebuie,* indiferent de subiect (*Ei trebuie să plece acum, Noi trebuie să rămânem acasă*). Dacă însă verbul *a trebui* este la perfect compus, la viitor, la imperfect, la perfect simplu sau la mai-mult-ca-perfect, verbul își va păstra aceeași formă (*a trebuit, va trebui, trebuia, trebui, trebuise*) la toate persoanele, cu excepția persoanei a III-a plural, pentru care formele sunt *au trebuit, vor trebui, trebuiau, trebuiră, trebuiseră.* Este corect, deci, să spunem și să scriem:

*Ei **au trebuit** să plece.*	Dar: *Noi **a trebuit** să rămânem acasă.*
*Ei **vor trebui** să plece.*	*Noi **va trebui** să rămânem acasă.*
*Ei **trebuiau** să plece.*	*Noi **trebuia** să rămânem acasă.*
*Ei **trebuiră** să plece.*	*Noi **trebui** să rămânem acasă.*
*Ei **trebuiseră** să plece.*	*Noi **trebuise** să rămânem acasă.*

Pune verbul *a trebui* la forma corectă:

(1) *Îmi* (indicativ prezent) _____ *două cărți.*

(2) *Îmi* (indicativ imperfect) _____ *două cărți.*

(3) *Îmi* (indicativ viitor) _____ *două cărți.*

(4) *Îmi* (indicativ mai-mult-ca-perfect) _____ *două cărți.*

(5) *Voi* (indicativ perfect simplu) _____ *să plecați.*

Scanned with OKEN Scanner

(6) *Tu* (indicativ, perfect compus) _____ *să pleci.*
(7) *Eu* (condițional) _____ *să citesc mai mult.*
(8) *Eu* (indicativ imperfect) _____ *să citesc mai mult.*
(9) *Voi* (indicativ viitor) _____ *să citiți mai mult.*
(10) *Voi* (indicativ mai-mult-ca-perfect) _____ *să citiți mai mult.*

32. AMBIGUITATEA UNOR FORME VERBALE

Anumite forme ale verbului, scoase din context, sunt ambigue:

- formele de indicativ prezent *cântă* sau *lucrează* pot fi de persoana a III-a singular sau plural (*el cântă/lucrează* sau *ei cântă/lucrează*);
- forma de indicativ prezent *fug* poate fi de persoana I singular (*eu fug*) sau de persoana a III-a plural (*ei fug*);
- forma de indicativ prezent *sui* poate fi de persoana I singular (*eu sui*) sau de persoana a II-a singular (*tu sui*);
- forma de indicativ prezent *hotărăsc* poate fi de persoana I singular (*eu hotărăsc*) sau de persoana a III-a plural (*ei hotărăsc*);
- forma de indicativ imperfect *cântam* poate fi de persoana I singular (*eu cântam*) sau plural (*noi cântam*).

În alte situații, două forme se scriu la fel, dar se pronunță (se accentuează) diferit; de exemplu, forma *cântă* este de indicativ prezent, persoana a III-a singular sau plural, dacă accentul cade pe vocala *â* (*el, ei cântă*), dar este de indicativ perfect simplu, persoana a III-a singular, dacă accentul cade pe vocala *ă* (*el cântă*).

⑩ **a.** Alege două forme verbale care pot fi ambigue și, după modelul din explicație, construiește câte două exemple care să ilustreze valorile diferite.

(1)_____

_____

(2)_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

⑩ **b.** Analizează morfologic cele două forme subliniate din textul de mai jos. Spune unde cade accentul. Construiește câte un exemplu în care aceleași forme, accentuate diferit, să fie la alt timp.

„Harriet auzi o mică șoaptă pe alee. Știu despre cine e vorba, fără să fie nevoie să se întoarcă, pentru că în fiecare zi era cât pe ce să fie prinsă de aceiași oameni." (Louise Fitzhugh, *Harriet spionează*)

auzi =

știu =

(1)_____

(2)_____

IDENTIFICAREA VERBELOR LA IMPERFECT ȘI MAI-MULT-CA-PERFECT

33. a. Mai jos este descrierea pe care spioana Harriet i-o face Agathei K. Plumber. Scoate din text verbele la imperfect și pe cele la mai-mult-ca-perfect și analizează-le după modelul:

era = verb, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular

aflase = verb, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, numărul singular

„Acum era divorțată, trăia singură și aparent vorbea toată ziua la telefon. Cel puțin asta aflase Harriet după ce ascultase mai multe discuții care avuseseră loc între menajera doamnei Plumber și gunoierul care se purta mai mult decât amabil cu ea. Harriet se prefăcuse că se joacă cu mingea în timp ce acesta ridica gunoiul." (Louise Fitzhugh, *Harriet spionează*)

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

b. Alege formele de mai-mult-ca-perfect singular și trece-le la plural, păstrând persoana. Ce modificare formală observi în toate situațiile?

sg. _____ pl. _____

sg. _____ pl. _____

sg. _____ pl. _____

Modificarea formală constă în _____.

c. Fragmentul de mai jos face parte din povestioara *Înțepici* (inclusă în volumul *Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii*). Acesta vorbește despre existența unei țări de vis, numită Mering. Imaginează-ți că această țară dispăruse deja în momentul în care a fost scrisă povestea și rescrie fragmentul, trecând formele de imperfect la mai-mult-ca-perfect.

„A fost odată, demult, la marginea pământului, o țară magică. Acolo, copacii erau din vată de zahăr, florile din caramele și norii din înghețată. Singurii locuitori erau animalele, dar ele aveau familie, serviciu și personalitate.

Această țară de vis se numea Mering. Pe acest tărâm pe cât era de frumos, pe atât erau de triste animăluțele, deoarece acolo domnea o șerpoaică foarte rea, pe nume Rina. Ea avea un palat cu o mie de turnuri, făcute din aur, argint și încrustate cu pietre scumpe.

În apropierea castelului se afla un oraș mare, iar în centrul acestuia, căsuța unui arici.

Am uitat să vă spun că în acea țară toți locuitorii aveau puteri magice. Ariciul se numea Înțepici și era magicianul orașului. Micuț, dar cu un suflet mare, și deștept... nu era nimeni ca el!"

34. FORMELE DE IMPERFECT *EU VOIAM, TU VOIAI* ETC.

Sigur ai auzit de multe ori formele *eu vroiam, tu vroiai* etc. Poate că până acum le-ai folosit și tu, fără să-ți dai seama că sunt greșite. Aceste forme au apărut prin suprapunerea conjugărilor altor două verbe, *a vrea* și *a voi*, la imperfect: de la verbul *a vrea* s-a păstrat, în formele greșite, prima parte a radicalului, iar de la verbul *a voi* s-a păstrat partea finală.

Scanned with OKEN Scanner

Forme corecte		Forme greșite
De la verbul *a vrea*	De la verbul *a voi*	De la verbul inventat *a vroi*
eu vream	*eu voiam*	*eu vroiam*
tu vreai	*tu voiai*	*tu vroiai*
el, ea vrea	*el, ea voia*	*el, ea vroia*
noi vream	*noi voiam*	*noi vroiam*
voi vreați	*voi voiați*	*voi vroiați*
ei, ele vreau	*ei, ele voiau*	*ei, ele vroiau*

Mulți vorbitori evită formele de imperfect ale verbului *a vrea* pentru că se pot confunda ușor cu cele de prezent, la persoana a III-a singular, iar forma de persoana a III-a plural a imperfectului se poate confunda cu forma de prezent pentru persoana I. Cel mai simplu este să folosim formele de imperfect ale verbului *a voi*, care nu se pot confunda cu alte forme.

a. Construiește câte un exemplu în care forma *vrea* să fie la prezent, apoi la imperfect.

(1) _____

(2) _____

b. Pune verbele dintre paranteze la imperfect:

(1) (*a voi*, pers. I, sg.) _____ *să câștig concursul.*
(2) *Tu nu* (*a vrea*) _____ *să citești cartea asta.*
(3) *Voi* (*a voi*) _____ *să plecați mai devreme în vacanță?*
(4) *Cei din clasa a IV-a* (*a voi*) _____ *să ajungă mai repede în clasa a V-a, iar noi* (*a voi*) _____ *să ne întoarcem într-a IV-a.*
(5) *Cei din clasa a IV-a* (*a vrea*) _____ *să ajungă mai repede în clasa a V-a, iar noi* (*a vrea*) _____ *să ne întoarcem într-a IV-a.*

Scanned with OKEN Scanner

35. GRAFIA VERBELOR *A CREA, A AGREA*

Verbele *a crea* și *a agrea* pun probleme de scriere (cu un *e* sau cu doi *e*), pentru că radicalul lor conține un *-e* (*cre-a, agre-a*), la care se poate adăuga sau nu alt *-e*, în funcție de forma de care avem nevoie. Totuși, dacă avem în minte un model mai simplu, cum este *a lucra*, care nu are un *e* în radical (*lucr-a*), vom reuși să nu greșim.

a. Că să-ți fixezi aceste forme, completează tabelul de mai jos, separând radicalul verbului, după modelul dat.

Verbul la infinitiv	*a lucra*	*a crea*	*a agrea*
Indicativ prezent	*lucr-ez*	*cre-ez*	*agre-ez*
Indicativ imperfect			
Indicativ mai-mult-ca-perfect			
	lucr-aseră	*cre-aseră*	*agre-aseră*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

⑩ **b.** Construiește câte un exemplu în care forma *lucrați* să fie la două timpuri diferite ale indicativului. Menționează în paranteză care sunt aceste timpuri.

(1) _____

(_____)

(2) _____

(_____)

RECUNOAȘTEREA FORMELOR DE PERFECT SIMPLU

36. Textul de mai jos este o relatare, în care este firesc să găsești multe forme de perfect simplu.

a. Analizează morfologic formele de perfect simplu din text, după modelul: *vru* = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular

„Lilica vru să se retragă discret, dar se împiedică de un pahar din plastic de la McDonalds, scuipat de dragon, și căzu peste o farfurie de porțelan din seria revistei *Să gătim cu Tom și Jerry* (de care avea și ea acasă, în dulapul din bucătărie). Farfuria se sparse, iar dragonul se întoarse spre ea, își puse pe nas niște ochelari cu rama roșie și, trăgându-și nasul (Lilica găsi gestul dezgustător și total nepoliticos), întrebă:

– Cine e acolo?

Lilica încremeni.

– Cine e acolo? repetă bubuitor dragonul și o căută cu privirea."

(*Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii*)

_____

_____

_____

_____

_____

b. Pentru fiecare verb identificat, arată care este forma de persoana a II-a singular.

IDENTIFICAREA CONJUNCTIVULUI

37.

Formele de conjunctiv se aseamănă formal cu cele de indicativ prezent și sunt precedate de marca *să*. În cele mai multe situații, conjunctivul apare în propoziții subordonate, după verbe ca *a vrea*, *a trebui* etc.

Scanned with OKEN Scanner

a. Textele de mai jos sunt extrase din cartea lui Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*, pe care o cunoști cu siguranță. Identifică formele de conjunctiv și precizează, pentru fiecare, persoana și numărul.

„– Taică-tu, bătrânu, încă nu știe ce vrea, acu' îi vine să plece, acu' vrea iar să rămână. Ăl mai bun lucru-i să stai liniștit și să-l lași pe bătrân să facă ce vrea. Deasupra lui zboară doi îngeri: unu-i alb, altu' negru și strică tot."

„În curând bătrânul se puse iarăși pe picioare și începu să alerge pe la tribunal, ca să-l silească pe judele Tatcher să-i dea banii. Se ținu și de mine, văzând că nu mă las de școală. De vreo două ori, izbuti să mă-nhațe și mă bătu măr. Cu toate astea, m-am dus mai departe la școală, ocolindu-l sau luând-o la goană când îl zăream. Înainte nu prea-mi plăcuse să mă duc la școală, dar acum țineam morțiș să mă duc, ca să-i fac în necaz tatii."

„Nu puteam pricepe cum dracu' de-mi plăcuse atâta în casa văduvei, unde trebuia să mă spăl, să mănânc din farfurie, să mă pieptăn, să mă duc la culcare și să mă scol la ore fixe, să stau toată vremea cu nasul în carte și, colac peste pupăză, să mai îndur și sâcâielile domnișoarei Watson. N-aș mai fi vrut să mă-ntorc niciodată acolo. În casa văduvei, încetasem să înjur din pricină că ei nu-i plăcea."

Scanned with OKEN Scanner

b. Introdu formele de persoana a III-a în tabelul de mai jos, și completează, pentru fiecare, forma corespunzătoare de la indicativ prezent. Ce diferență observi?

Forme de persoana a III-a	
Conjunctiv	**Indicativ prezent**

Diferența constă în faptul că _____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

38. FORMELE DE CONJUNCTIV ALE VERBULUI *A AVEA*

Verbul *a avea* are următoarele forme de conjunctiv: *să am, să ai, să aibă, să avem, să aveți, să aibă*. La persoana a III-a, singular și plural, în locul formei corecte *să aibă* se folosesc adesea formele greșite *să aibe* sau *să aive*.

Pune verbul *a avea* la conjunctiv, persoana a III-a, în următoarele contexte:

(1) *El voia* _____ *toată atenția celor din jur.*
(2) *Nu credeam* _____ *atâta haz piesa pe care ați jucat-o.*
(3) *Trebuie* _____ *răbdare cu noi, dacă vrea să-i fim prieteni.*
(4) *Ea a început* _____ *note mari din semestrul acesta.*
(5) *Ei nu sperau* _____ *de ales dintre atât de multe variante.*

39. TIPURI DE VIITOR ȘI DIFERENȚIEREA ACESTORA DE CONJUNCTIV

Pe lângă forma de viitor standard, formată din auxiliarul *a vrea* și infinitivul verbului de conjugat (*voi citi, vei citi, va citi, vom citi, veți citi, vor citi*), există și două forme de viitor formate cu conjunctivul:

- *o* (invariabil) + conjunctivul (*o să citesc, o să citești, o să citească, o să citim, o să citiți, o să citească*);
- auxiliarul *a avea* + conjunctivul, folosită mai ales la persoanele I singular, a II-a singular și a III-a singular și plural (*am să citesc, ai să citești, are să citească, avem să citim, aveți să citiți, au să citească*).

a. În textele următoare, din *Aventurile lui Huckleberry Finn* de Mark Twain, apar forme de viitor standard, forme de viitor conținând un conjunctiv și forme de conjunctiv. Subliniază cu o linie aceste forme, apoi inserează-le în tabelul de mai jos.

„Când a început să-mi vorbească despre iad, i-am spus cinstit că mi-aș dori să fiu acolo. Asta a scos-o din sărite, măcar că n-o spusesem cu răutate. Nu voiam decât să plec – oriunde, numai să plec; doream o schimbare, de orice fel.

Mi-a zis atunci că nu se cade să vorbesc așa, că ea n-ar fi spus niciodată una ca asta și că, în ce-o privește, va face totul ca să ajungă în rai. Cât despre mine, m-am hotărât să nu-mi dau silința s-o însoțesc. Firește că nu i-am spus-o, ca să n-o ațâț și mai mult – ar fi făcut gălăgie."

„Nimeni nu poate ști care înger o să-nvingă pân' la urmă; cu tine însă totu-i cât se poate de bine. Te așteaptă multe necazuri, dar și multe bucurii în viață. Ai să suferi de câteva ori, și-ai să cazi la pat, dar ai să te scoli sănătos."

„O să cărăm bănetul sus și o să numărăm în fața tuturor, ca să nu bată la ochi. (...)

– Ascultă! îi tăie vorba ducele. Ce-ar fi să acoperim defițitul?

Și începu să scoată bani din buzunar. Halal de tine, ce deștept ești! Al dracului să fiu dacă nu ne scapă tot *Minunea*! zise regele și începu să scoată și el bani și să-i strângă în fișicuri."

Viitor standard	Viitor format cu conjunctivul	Conjunctiv

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Viitor standard	Viitor format cu conjunctivul	Conjunctiv

b. Construiește câte un exemplu în care primele două forme de conjunctiv identificate în text să intre în componența unor forme de viitor cu *o*.

(1) _____.

(2) _____.

c. Construiește câte un exemplu în care următoarele două forme de conjunctiv identificate în text să intre în componența unor forme de viitor cu *a avea*.

(1) _____.

(2) _____.

IMPERATIVUL NEGATIV

40.

Forma de imperativ negativ, persoana a II-a singular, a oricărui verb este identică cu cea de infinitiv. De exemplu, pentru verbul *a **lucra***, imperativul negativ este *nu lucra!*, pentru verbul *a **citi***, imperativul negativ este *nu citi!* etc.

Știind acest lucru, vom putea atât să formăm corect imperativul negativ al unor verbe cu probleme, în cazul cărora se greșește frecvent, cât și să scriem corect, cu un singur *i*, formele de imperativ negativ ale verbelor terminate în *i* la infinitiv.

Transformă propozițiile afirmative de mai jos în propoziții negative. Ca să fii sigur(ă) că nu ai greșit (că ai găsit forma corectă și că ai scris-o

corect), scrie și forma de infinitiv și verifică dacă este identică cu cea de imperativ negativ.

(1) *Spune repede!* _____

(2) *Așteaptă!* _____

(3) *Fugi!* _____

(4) *Plângi!* _____

(5) *Fă repede tema!* _____

(6) *Du-te la plimbare!* _____

(7) *Vino!* _____

(8) *Fii cuminte!* _____

(9) *Zi-mi răspunsul!* _____

(10) *Grețește!* _____

41. SCRIEREA CU *I* SAU *II* LA FINALUL UNOR VERBE

Dacă nu cunoaștem structura formelor verbale, putem greși cu ușurință atunci când scriem. Ca să nu facem greșeli privind scrierea cu un *i* sau cu *ii* la finalul unor verbe, trebuie să știm câteva reguli simple:

- formele de infinitiv ale verbelor de conjugarea a IV-a se scriu cu un singur *i*: *a citi, a oferi, a fi*; acest *i* este sufixul de infinitiv, care se atașează direct la radicalul verbelor;
- infinitivul este parte componentă a altor forme verbale: viitorul (*voi citi, voi oferi, va fi*), condiționalul (*aș citi, aș oferi, ar fi*); în aceste situații, se scrie tot cu un *i*, ca mai sus;
- există situații speciale ale unor verbe de conjugarea a IV-a care au radicalul terminat în *-i*: *a prii, a se sfii*; acestea se scriu cu doi *i*: primul *i* face parte din radical, iar cel de-al doilea este sufixul de infinitiv;
- această scriere este valabilă și pentru formele verbale care conțin un infinitiv: viitorul (*îți va prii, se va sfii*), condiționalul (*ți-ar prii, s-ar sfii*);

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

- așa cum am văzut în alt exercițiu, formele de imperativ negativ sunt identice cu cele de infinitiv; prin urmare, vom scrie, ca și la infinitiv, cu un singur *i*: *nu citi!, nu oferi!, nu fi!* și cu doi *i*: *nu te sfii!* (verbul *a prii* nu are imperativ).

Indiferent de forma pe care trebuie să o scriem, înainte de toate, trebuie să verificăm dacă radicalul se termină în *i* și după aceea să identificăm structura morfologică a formelor.

a. Subliniază forma corectă:

(1) *Nu **fii** / **fi** nesimțit!*
(2) *Această baltă se poate **ocolii** / **ocoli** pe acolo.*
(3) *Nu **voi știi** / **voi ști** niciodată să rezolv astfel de probleme.*
(4) *Crezi că **aș reușii** / **aș reuși** să alerg până la capăt?*
(5) *Tu **știi** / **ști** să înoți?*
(6) *În urma acestui război, armatele **vor pustii** / **vor pusti** țara.*
(7) ***Să fii** / **să fi** cuminte!*
(8) *Când e prea cald, vinul se poate **acrii** / **acri** ușor.*
(9) ***Te-ai mândrii** / **te-ai mândri** cu o victorie care nu e a ta?*
(10) *Se poate **știi** / **ști** deja rezultatul?*

⑩ **b.** Analizează morfologic formele corecte, precizând modul și, acolo unde este posibil, timpul, persoana și numărul. Explică, pentru fiecare situație, cum ne ajută cunoașterea structurii morfologice a verbului să scriem corect.

(1) _____
_____
(2) _____
_____
(3) _____
_____
(4) _____
_____

(5) _____

_____

(6) _____

_____

(7) _____

_____

(8) _____

_____

(9) _____

_____

(10) _____

_____

CONDIȚIONALUL

42.

Condiționalul este format din auxiliarul *a avea*, cu formele *aș, ai, ar, am, ați, ar* și forma de infinitiv a verbului de conjugat.

a. Analizează formele de condițional din textele de mai jos:

„– Eu cred că-s niște zevzeci că nu-și păstrează palatul, în loc să umble ca nebunii cu el în cârcă. Pe legea mea, dac-aș fi în locul lor, l-aș lăsa să crape pe ăl de-ar încerca să mă scoată din rosturile mele, frecând o rablă de lampă."

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*)

„Zicea că fusese în târg, unde toate mergeau anapoda. Avocatul îi spusese că ar câștiga procesul și ar căpăta banii dacă ăia s-ar hotărî odată să-l înceapă, numai că scorneau o sumedenie de chichițe ca să-l amâne mereu, iar judele Thatcher se pricepea la asemenea lucruri."

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*)

Scanned with OKEN Scanner

„După-masă, ne-am tolănit să tragem un pui de somn, că eram amândoi cam obosiți. Mă gândeam că de-aș putea găsi vreun mijloc de a-i împiedica pe babacu' și pe văduvă să se ia după mine, ar fi cu mult mai sigur decât dacă m-aș bizui doar pe norocul de-a ajunge destul de departe până să bage ei de seamă c-am tulit-o. Că de! cine știe ce se poate întâmpla..."

(Mark Twain, *Aventurile lui Huckleberry Finn*)

„Sunt ca un lăcătuș de aur care vrea să făurească un belciug și apoi ar trebui să strice o trâmbiță sau un chivot, ca să facă belciugul pentru staul. Și i-ar trebui fier și are aur și i-ar trebui cuie și are mărgăritare. Aș vrea să fac un lacăt pentru coșarul iezilor de curând născuți și să fie gata până deseară, când noaptea se va strecura la ei prin crăpături."

(Tudor Arghezi, *Cartea cu jucării*)

Model:

aș fi – condițional, persoana I, singular; format din auxiliarul *aș* și forma de infinitiv *fi*

Scanned with OKEN Scanner

b. Scrie un text de 10 rânduri în care să folosești cel puțin opt forme de condițional. Textul începe cu:

Dacă aș fi o ființă invizibilă, _____

43. UTILIZAREA VERBULUI *A AVEA* CA VERB AUXILIAR

Verbul *a avea* poate fi atât auxiliar (atunci când ajută la formarea perfectului compus și a condiționalului), cât și verb obișnuit (atunci când are sens de posesie, „a deține, a poseda" etc.).

În funcție de valoare, verbul *a avea* are mai multe forme; atunci când este auxiliar, unele forme ale lui sunt mai scurte. În tabel, sunt scrise cu bold formele verbului *a avea* care pot avea mai multe valori.

Scanned with OKEN Scanner

Persoana și numărul	Verb de posesie	Auxiliar de perfect compus	Auxiliar de condițional
I sg.	**am** o casă	**am** pescuit	aș pescui
II sg.	**ai** o casă	**ai** pescuit	**ai** pescui
III sg.	are o casă	a pescuit	**ar** pescui
I pl.	avem o casă	**am** pescuit	**am** pescui
II pl.	aveți o casă	**ați** pescuit	**ați** pescui
III pl.	**au** o casă	**au** pescuit	**ar** pescui

a. Sigur ai auzit de Greg Heffeley, personajul principal din *Jurnalul unui puști*, de Jeff Kinney. Citește cu atenție fragmentul scris de el și completează mai jos ce valoare au formele verbului *a avea* și la ce persoană și număr sunt.

„Dar <u>am</u> o armă secretă când e vorba de Crăciun. Unchiul meu Charlie îmi aduce întotdeauna ce-mi doresc. I-<u>am</u> spus că vreau Căsuța Barbie, iar el <u>a</u> zis că ne-<u>am</u> înțeles."

am [o armă] = _____

am [spus] = _____

a [zis] = _____

am [înțeles] = _____

⑩ **b.** Forma *am* apare de patru ori în tabel. Construiește un exemplu potrivit pentru valoarea care nu este ilustrată în textul de mai sus.

_____

⑩ **c.** Acum, după ce ai înțeles perfect cum stau lucrurile, construiește exemple pentru celelalte forme din tabel, scrise îngroșat, care pot avea mai multe valori.

(1) *ai* – verb de posesie (persoana a II-a sg.)

_____

Scanned with OKEN Scanner

ai – auxiliar de perfect compus (persoana a II-a sg.)

ai – auxiliar de condițional (persoana a II-a sg.)

(2) *ați* – auxiliar de perfect compus (persoana a II-a pl.)

ați – auxiliar de condițional (persoana a II-a pl.)

(3) *au* – verb de posesie (persoana a III-a pl.)

au – auxiliar de perfect compus (persoana a III-a pl.)

(4) *ar* – auxiliar de condițional (persoana a III-a sg.)

ar – auxiliar de condițional (persoana a III-a pl.)

EXERCIȚIU RECAPITULATIV: ANALIZA VERBELOR DINTR-UN TEXT

44. a. În textul de mai jos, din *Aventurile lui Huckleberry Finn* de Mark Twain, apar o mulțime de verbe. Completează tabelul alăturat cu toate verbele din text și cu informațiile cerute.

Scanned with OKEN Scanner

„Vreme de o lună ne-am tot jucat de-a tâlharii, apoi m-am lăsat păgubaș, și ceilalți la fel. Nu jefuiserăm și nici nu omorâserăm pe nimeni, doar ne lăudam. Când și când o zbugheam din pădure și dădeam năvală asupra porcarilor sau asupra precupeților care-și duceau zarzavaturile la piață, dar n-am capturat niciodată nimic. Tom Sawyer zicea că porcii-s *lingouri*, iar napii și celelalte legume – *juvaeruri*. Ne întorceam la peșteră și pălăvrăgeam despre isprăvile noastre, despre oamenii pe care-i omorâserăm sau îi însemnaserăm cu pecetea bandei. Eu unul nu vedeam niciun folos în toate astea. Într-o zi, Tom trimise un băiat să alerge prin târg cu un ciomag aprins – zicea că-i un *slogan* (adică semnalul de adunare a bandei). Apoi ne înștiință că iscoadele îi aduseseră în taină vestea că a doua zi un mare convoi de negustători spanioli și bogătași arabi, având o încărcătură de diamante, va poposi în valea de lângă peșteră, împreună cu două sute de elefanți, șase sute de cămile și peste o mie de catâri, și cu o escortă de numai patru sute de soldați."

Verbul	Mod	Timp	Persoană	Număr

Scanned with OKEN Scanner

Verbul	Mod	Timp	Persoană	Număr

b. Extrage din text două nume predicative și precizează în ce caz sunt:

(1) _____

(2) _____

c. Care sunt verbele de la care provin substantivele derivate cu sufixe *adunare* și *încărcătură*?

_____, _____

SINONIME PENTRU EXPRESII VERBALE

45. În fragmentele de mai jos, din *Aventurile lui Huckleberry Finn* de Mark Twain, sunt subliniate câteva expresii echivalente cu un verb. Indică un verb sinonim echivalent cu fiecare expresie.

„Îi arătară că pân' la ora unu mai erau doar vreo cincisprezece minute și-i spuseră că trebuie să plece acasă de îndată. Dar <u>își răceau gura</u> de pomană. Boggs <u>îi dădu înainte</u> cu înjurăturile. Apoi își trânti pălăria în glod și trecu peste ea călare; după câteva clipe se năpusti iar în lungul

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

uliței, cu pletele cărunte fluturând în vânt. Câțiva încercară să se apropie de el și să-l dea jos de pe cal, ca să-l poată închide undeva, până și-o veni în fire. Dar nu izbutiră. Ajuns la capătul uliței, Boggs se întoarse în goana calului și începu iar să-l facă albie de porci pe Sherburn."

„Avem destul, ne dă mâna să ne lipsim de câteva sutare."

a-și răci gura =
a-i da înainte =
a-și veni în fire =
a face (pe cineva) albie de porci =
a-i da mâna =

46. ACORDUL ÎN NUMĂR AL VERBULUI-PREDICAT CU SUBIECTUL

Verbul-predicat se acordă cu subiectul. Pun probleme de acord în număr și persoană subiectele exprimate prin substantive cu formă de singular, dar care au înțeles de plural (*grup, mulțime, majoritate, echipă, bandă* etc.). În aceste situații, regulile nu sunt foarte tranșante.

- Dacă substantivul cu formă de singular și înțeles de plural este regent pentru un alt substantiv la plural, acordul verbului se poate face fie la singular, fie la plural:

Un grup de copii se întorcea de la școală (acord strict gramatical, cu subiectul *un grup*);

Un grup de copii se întorceau de la școală (acord „prin atracție", cu substantivul *copii*, care este mai aproape de verb).

- Dacă substantivul cu formă de singular nu este regent pentru un alt substantiv cu formă de plural, atunci se preferă acordul la singular:

Un grup se întorcea de la școală. (acord strict gramatical)
Dar este posibil și acordul la plural:
Majoritatea au fost trimiși în concediu fără plată.

Atunci când subiectul este *fiecare*, urmat de un substantiv la plural, însoțit de prepoziția *dintre*, se acceptă numai acordul strict gramatical, la singular:
Fiecare dintre ei are o foaie. (Nu: *Fiecare dintre ei au o foaie.*)

Taie cu o linie construcția greșită din următoarele grupuri de exemple și scrie dedesubt varianta corectă:

(1) a. *O mulțime de oameni se îndrepta către locul concertului.*
b. *Majoritatea oamenilor au preferat să stea acasă.*
c. *Fiecare dintre ei au refuzat să meargă la concert.*

_____

(2) a. *O mulțime de oameni se îndreptau către locul concertului.*
b. *Majoritatea oamenilor a preferat să stea acasă.*
c. *O echipă de la Iași au plecat să rezolve situația.*

_____

(3) a. *Fiecare dintre noi știe ce are de făcut.*
b. *Un grup au sosit ieri, altul sosește azi.*
c. *Un grup de manifestanți își cereau drepturile.*

_____

(4) a. *O serie de texte au fost introduse în manuale.*
b. *O serie de mașini a fost pusă în circulație.*
c. *O grămadă de oameni a fost interogată de poliție.*

_____

47. ACORDUL ÎN PERSOANĂ AL VERBULUI-PREDICAT CU SUBIECTUL

În construcții de tipul *Eu sunt singurul care a greșit*, subiectul gramatical al celei de-a doua propoziții este *care*. Acesta impune acordul verbului la persoana a III-a (*care vine, care citește* etc.). Atunci când în propoziția principală apare un subiect de altă

Scanned with OKEN Scanner

persoană decât persoana a III-a, se produc greșeli de acord în persoană: *Eu sunt singurul care am greșit.* În situații de acest tip, trebuie să fim atenți să facem acordul gramatical al verbului la persoana a III-a. Tot o problemă de acord în persoană poate apărea și în situații de tipul: *Unii dintre noi au greșit,* în care acordul trebuie făcut cu subiectul gramatical, *unii* (deci verbul trebuie să fie la persoana a III-a, plural), și nu prin atracție, cu *noi* (*Unii dintre noi am greșit*).

Pune verbul dintre paranteze la forma potrivită, fiind atent(ă) la acordul în persoană:

(1) *În calitate de om care* (*a se naște,* perfect compus) _____ *în România...*

(2) *Ca om care* (*a veni,* indicativ prezent) _____ *din Ardeal...*

(3) *Sunteți o femeie care* (*a ști,* indicativ prezent) _____ *multe.*

(4) *Eu sunt prima care te* (*a ajuta,* viitor standard) _____.

(5) *Tu ai fost ultimul care* (*a plăti,* perfect compus) _____ *facturile.*

(6) *Numai unii dintre voi* (*a câștiga,* viitor standard) _____.

(7) *Nu sunt o persoană care* (*a renunța,* condițional) _____ *ușor.*

(8) *Sunteți niște prieteni adevărați, care* (*a se implica,* indicativ prezent) _____ *în problemele celorlalți.*

Scanned with OKEN Scanner

SUBSTANTIV

EXERCIȚIU DE DEZGHEȚ: LIPSA SUBSTANTIVELOR DINTR-UN TEXT

48. La fel ca la verb, înainte de a trece la exercițiile serioase, îți propun să citești cu atenție un scurt fragment din *Harriet spionează* de Louise Fitzhugh, din care am eliminat toate substantivele:

„După ce termină și după ce urcă repede în, începu să se gândească la și la lui. Locuia pe 82, la ultimul al unei dărăpănate, cu de închiriat. Avea două, una pentru el și una pentru. În lui avea un, un, o de la care construia și un plin cu pentru. În cealaltă nu erau decât. În erau un, o și douăzeci și șase de, puse una peste alta."

Ca și în cazul textului din care am eliminat verbele, și acum cred că ți-ai dat seama, în mare, despre ce este vorba în text: despre cineva care a terminat ceva, a urcat undeva și a început să se gândească la altcineva care era posesorul a ceva, care locuia într-un anumit loc, care avea două obiecte de un anumit fel, douăzeci și șase de obiecte de alt fel și construia ceva. După cum vezi, nu știm despre cine și despre ce este vorba, dar știm că între participanții la aceste acțiuni există anumite relații (sintactice) clare. Și substantivele au deci un rol foarte important în propoziție, însă contribuția lor este mai degrabă la nivelul conținutului, al înțelesului, decât la cel al structurii sintactice.

Ca să vezi textul integral, uită-te la secțiunea cu rezolvări.

STRUCTURA INTERNĂ A SUBSTANTIVULUI

49.

Un substantiv (nearticulat sau articulat cu articol hotărât) este format din radical și desinențe; ca și la verb, radicalul este partea comună, pe care o identificăm în toate formele gramaticale ale cuvântului. Desinența marchează genul (care este fix pentru fiecare substantiv), numărul și cazul. Pentru a analiza structura unui substantiv precum *fată*, comparăm diferite forme (de număr și de caz) ale acestuia:

Scanned with OKEN Scanner

(o) *fat|ă*
(două) *fet|e*
(unei) *fet|e*
(unor) *fet|e*

Observăm că, în forma radicalului, vocalele *a* și *e* alternează.

Segmentele din coloana din dreapta marchează genul (feminin peste tot, pentru că substantivul analizat este de genul feminin), numărul și cazul: desinența *-ă* conține informația de număr singular, caz nominativ (*Vine o fată.*) sau acuzativ (*Am văzut o fată.*), iar *-e* este o desinență plurifuncțională, marcând:

- numărul singular, cazul nominativ (*Vin două fete*) sau acuzativ (*Am văzut două fete*);
- numărul singular, cazul genitiv (*rochia unei fete*) sau dativ (*Oferă flori unei fete*);
- numărul plural, cazul genitiv (*rochiile unor fete*) sau dativ (*Oferă flori unor fete*).

Trebuie să reținem că, pentru orice substantiv feminin, desinența care marchează cazul genitiv-dativ, singular, este identică cu cea care marchează cazul nominativ-acuzativ și cazul genitiv-dativ la plural.

Pentru substantivele masculine, analiza este mai simplă:

(un) *scafandr|u*	(un) *pom|Ø*
(unui) *scafandr|u*	(unui) *pom|Ø*
(doi) *scafandr|i*	(doi) *pom|i*
(unor) *scafandr|i*	(unor) *pom|i*

Există numai două desinențe: *-u* (cu varianta Ø), care marchează numărul singular pentru toate cazurile (nominativ, acuzativ, genitiv, dativ) și *-i*, care marchează numărul plural pentru toate cazurile.

Un substantiv neutru are o singură desinență la singular, comună cu substantivele masculine, pentru toate cazurile, și o desinență la plural pentru toate cazurile:

(un) *lucr|u*	(un) *caiet|Ø*
(două) *lucr|uri*	(două) *caiet|e*
(unui) *lucr|u*	(unui) *caiet|Ø*
(unor) *lucr|uri*	(unor) *caiet|e*

Scanned with OKEN Scanner

În fine, atunci când substantivul este însoțit de articolul hotărât enclitic, acesta poate:

- să înlocuiască desinența, la feminin singular, nominativ-acuzativ:

fat|a

- să se adauge desinenței, în toate celelalte situații:

RADICAL + DESINENȚĂ + ARTICOL HOTĂRÂT

fet	*|e*	***|le***	*pom*	*|u*	***|l***	*lucr*	*|u*	***|l***
fet	*|e*	***|i***	*pom*	*|i*	***|i***	*lucr*	*|uri*	***|le***
fet	*|e*	***|lor***	*pom*	*|u*	***|lui***	*lucr*	*|u*	***|lui***
			pom	*|i*	***|lor***	*lucru*	*|uri*	***|lor***

În textul următor, se povestește cum se simțea Stanley, personajul principal din romanul *Tabăra* de Louis Sachar, după călătoria spre „tabără“:

„Gura îi era uscată și-l ustura în gât. Păși pe un sol acoperit cu noroi uscat. La încheieturi, unde avusese cătușele, îi curgeau dâre de transpirație.

Pământul pe care călca era pustiu și arid. Văzu în jur câteva corturi și niște bărci dărăpănate. Mai departe se vedea și o cabană de lemn, între doi copaci. Cei doi copaci erau singurele plante din acel peisaj. Nu existau nici măcar tufe uscate.“

a. Analizează morfologic toate substantivele din text, folosindu-te de tabelul următor, în care ai și un model de analiză:

Substantivul	Gen	Număr	Caz	Articol
gura	feminin	singular	nominativ	hotărât enclitic *-a*

Scanned with OKEN Scanner

Substantivul	Gen	Număr	Caz	Articol

⑩ **b.** Folosindu-te de al doilea tabel, analizează structura internă a primelor nouă substantive identificate, după modelul dat:

Radical	Desinență	Articol hotărât
gur	–	*a*

⑩ **c.** Construiește câte un exemplu în care:

(1) forma *plante* să fie la alt număr și caz decât cele din text

_____

(2) forma *tufe* să fie la alt număr și caz decât cele din text

_____

Scanned with OKEN Scanner

După ce cunoști bine structura unui substantiv, o să-ți fie mult mai ușor să știi să scrii corect cu *i*, *ii* sau *iii* la sfârșit de cuvânt. De exemplu, dacă ai nevoie de forma de plural articulată a cuvântului *copil*, o să-ți fie foarte ușor să o scrii corect, cu trei *i*: *copi-i-i*. Primul *i* face parte din radical (știm asta pentru că *i* apare și în forma de singular, *copil*), al doilea *i* este desinența de plural (pe care o găsești de obicei la substantivele masculine – *pomi, câini, frați* etc.), iar al treilea *i* este articolul hotărât.

a. Subliniază forma corectă:

(1) *Niște* ***copii / copiii*** *de la bloc au găsit un cățeluș.*
(2) *Sora mea iubește foarte mult* ***copii / copiii.***
(3) *Doi* ***membri / membrii*** *ai echipei erau bolnavi.*
(4) ***Membri / Membrii*** *echipei erau toți bolnavi.*
(5) *Ție îți plac* ***monștri / monștrii?***
(6) *Am desenat niște* ***monștri / monștrii*** *impresionanți.*
(7) *Vecina mea are doi* ***fii / fiii.***
(8) ***Fii / Fiii*** *ei sunt de vârste apropiate.*
(9) *Prietenii tăi sunt niște* ***scandalagii / scandalagiii.***
(10) ***Scandalagii / Scandalagiii*** *de prieteni pe care îi ai au stricat petrecerea.*
(11) *La noi în clasă nu sunt* ***chiulangii / chiulangiii.***
(12) ***Chiulangii / Chiulangiii*** *nu au ce căuta la noi în clasă.*

⑩ **b.** Care este structura cuvintelor (1) *monștrii* și (2) *scandalagiii?*

(1) *monștr-* =
-i- =
-i =
(2) *scandalagi-* =
-i- =
-i =

Scanned with OKEN Scanner

⑩ **c.** Completează spațiile:

(1) În substantivul *fiii*, primul *i* este _____.

(2) În substantivul *chiulangii*, al doilea *i* este_____.

(3) În substantivul *chiulangiii*, al treilea *i* este_____.

51. PLURALUL SUBSTANTIVELOR NEUTRE

Pluralul substantivelor neutre se poate forma fie cu desinența *-e*, fie cu desinența *-uri*. Pentru unele substantive neutre, sunt corecte ambele forme de plural. Atunci când sunt corecte ambele forme, acestea pot avea sensuri diferite (*visuri*, „aspirații, dorințe": *El avea două* ***visuri****, să călătorească și să sară cu parașuta. Vise*, „imagini din timpul somnului": *Noaptea trecută am avut două* ***vise*** *frumoase*.) sau același sens (*nivele/niveluri*).

Dar pentru cele mai multe, este corectă o singură formă, chiar dacă și cealaltă sună bine.

Subliniază formele corecte. Acolo unde nu ești sigur(ă), consultă DOOM-ul.

(1) *abțibilde / abțibilduri*
(2) *azile / aziluri*
(3) *aragaze / aragazuri*
(4) *chibrite / chibrituri*
(5) *coșmare / coșmaruri*
(6) *furtune / furtunuri*
(7) *hotele / hoteluri*
(8) *implante / implanturi*
(9) *piedestale / piedestaluri*
(10) *produse / produsuri*
(11) *semne / semnuri*
(12) *succese / succesuri*

Scanned with OKEN Scanner

52. CAZURILE GENITIV ȘI DATIV – RELAȚIA CU REGENTUL; SINONIME

În general, un substantiv în genitiv are ca regent un alt substantiv (*rochia mamei*), iar un substantiv în dativ are ca regent un verb (*Îi dau mamei o floare.*). Dacă vei reține acest lucru, vei reuși să deosebești cele două cazuri fără a pune întrebări. Uneori, atunci când substantivul regent al unui genitiv nu este articulat hotărât (*o rochie a mamei, niște rochii ale mamei*) sau când regentul și genitivul nu sunt în imediata vecinătate (*rochia de seară a mamei*), în fața genitivului apare articolul genitival, cu formele *a, al, ai, ale.*

a. Textele de mai jos, din *Cartea cu jucării* de Tudor Arghezi, conțin mai multe substantive în genitiv și în dativ. Identifică-le și completează tabelul.

„Fata cenușie a cerut stăpânului să o cruțe, făgăduindu-i să-i spuie seara povești, să-i legene cruzimea cu basme frumoase dacă se va îmbuna să o ierte până la isprăvitul poveștilor ei; și numai după aceea să o trimită gâdelui împărătesc."

„Stăpânul avu timpul să uite osânda și Fata rămase în palatul împărăției, în cancelaria cu hrisoave, zapise și sigilii, cu însărcinarea să scrie tot ce a povestit pe piei de căprioară tăbăcită cu lustru, ca să rămâie împăraților urmași zestre și podoabă a gândului și a cuvântului, în ceasurile de hotărâri pripite și de nehotărâre."

„În ziua când nu a știut să povestească nimic, simte gâdele apropiindu-se cu săcurea și mânia împăratului, care-și scoate mulțumirea din chinul povestitorului, poruncind pitarului să-i taie merticul de pâine și să-i sfărâme urciorul."

Substantivul în genitiv	Substantivul regent	Substantivul în dativ	Verbul regent

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Substantivul în genitiv	Substantivul regent	Substantivul în dativ	Verbul regent

b. Unele substantive din textele de mai sus ți se par cu siguranță învechite. Găsește câte un sinonim pentru câteva dintre acestea; unde nu te descurci, folosește DEX-ul.

isprăvit =
gâde =
osândă =
hrisov =
zapis =
pitar =

53. OMONIMII GRAMATICALE ÎN DECLINAREA SUBSTANTIVELOR FEMININE

Într-un exercițiu anterior, ți-am atras atenția asupra faptului că pentru orice substantiv feminin, desinența care marchează cazul genitiv-dativ, singular, este identică cu cea care marchează cazul nominativ-acuzativ și cazul genitiv-dativ la plural. Este timpul ca acum să folosim această informație pentru a evita formele greșite de genitiv-dativ; de exemplu, știm că este greșit să spunem *deschiderea* ***pieții*** pentru că forma de plural a substantivului *piață* este *piețe*; desinența *e* trebuie deci să se regăsească și în forma de genitiv-dativ *pieț-*$e_{\text{DESINENȚĂ}}$*-*i_{ARTICOL}.

Subliniază forma corectă de genitiv-dativ a următoarelor substantive feminine; scrie alături forma de plural (acolo unde este posibil, pentru că unor substantive le lipsește pluralul), ca să verifici dacă ai ales corect. Dacă nu ești sigur(ă), consultă DOOM-ul.

(1) *amiezei / amiezii* plural: _____
(2) *după-amiezei / după-amiezii* plural: _____
(3) *supleței / suppleții*
(4) *mătușei / mătușii* plural: _____
(5) *bunicei / bunicii* plural: _____
(6) *medicinei / medicinii*
(7) *tribunei / tribunii* plural: _____
(8) *cenușei / cenușii*
(9) *bătrâneței / bătrânețiii* plural: _____
(10) *pâinei / pâinii* plural: _____
(11) *zgurei / zgurii*
(12) *republicei / republicii* plural: _____

MARCAREA GENITIVULUI ȘI A DATIVULUI CU *LUI*

54.

În unele situații, putem marca genitiv-dativul cu *lui*, așezat în fața substantivului. Genitivul și dativul se marchează prin *lui* atunci când substantivul este:

- un substantiv propriu masculin (*casa **lui** Andrei* – genitiv; *Îi spun **lui** Andrei* – dativ);
- un substantiv propriu feminin, terminat în vocală, la care nu se pot atașa desinențele obișnuite (*casa **lui** Ani* – genitiv; *Îi spun **lui** Ani* – dativ);
- un substantiv comun care denumește relații de rudenie (*casa **lui** tata* – genitiv; *Îi spun **lui** tata* – dativ);
- un substantiv comun invariabil (*căldura **lui** iulie* – genitiv; *repetarea **lui** „deci“* – genitiv).

Taie cu o linie intrusul din următoarele serii:
(1) *tortul lui Teo / tortul lui Ana / tortul lui Ion*
(2) *venirea lui mama / venirea lui tata / venirea lui nenea Ion*

Scanned with OKEN Scanner

(3) *Îi ofer flori lui mami / Îi ofer flori lui mama / Îi ofer flori lui tanti Maria*
(4) *prăjitura lui buni / prăjitura lui bunica / prăjitura lui bunicul*
(5) *textul lui doamna / textul lui Bogdan / textul lui Cati*

55. COORDONAREA UNOR GENITIVE ȘI REPETAREA ARTICOLULUI AL, A, AI, ALE

Atunci când apare o coordonare a două substantive sau pronume în cazul genitiv, după conjuncția coordonatoare este obligatorie apariția articolului genitival *al, a, ai, ale:*

*prietenul Mariei și **al** Ioanei*
*cartea Mariei și **a** Ioanei*
*prietenii Mariei și **ai** Ioanei*
*cărțile Mariei și **ale** Ioanei.*

Dacă este vorba despre o coordonare de mai mulți termeni, prezența articolului *al, a, ai, ale* este obligatorie în fața fiecăruia dintre aceștia:

*prietenii Mariei, **ai** Ioanei, **ai** lui Ion și **ai** mamei mele.*

Rescrie secvențele de mai jos, introducând articolul genitival acolo unde este cazul:

(1) *Plecarea copiilor și părinților...*
(2) *Succesul fetelor și băieților...*
(3) *L-am spus secretul numai lui Andrei și Anei.*
(4) *Supărarea doamnei diriginte și tuturor celorlalți profesori...*
(5) *Le-am dat de mâncare câinilor și pisicilor.*
(6) *Problema frigului, lipsei de alimente și hranei insuficiente...*

(1) _____
(2) _____
(3) _____
(4) _____
(5) _____
(6) _____

Scanned with OKEN Scanner

FORME DE VOCATIV

56.

Vocativul este cazul adresării. Substantivele în vocativ nu au funcție sintactică. Un substantiv în vocativ poate avea aceeași formă ca la nominativ și acuzativ (***Andrei**, vino!, **Fată** mică, cum te cheamă?*) sau forme speciale, marcate prin desinențe (*Ioan**e**, vino!, Fat**o** mică, cum te cheamă?, Băiat**ule**, treci încoace!*). Indiferent de formă, substantivele în vocativ se izolează între virgule sau sunt urmate de semnul exclamării.

a. Identifică substantivele în vocativ din următoarele fragmente din *Cartea cu jucării* de Tudor Arghezi și inserează-le în tabel:

(1) „– Spui tu, Mițule, drept, că n-are să mai facă niciodată?... Bine.
– Domnule căruțașule, du-te acum și vezi-ți de treabă... A zis că nu mai face."

(2) „– Să nu uiți, tătuțule, gara!... notează fetița."

(3) „– Fiindcă venișsi neașteptată, fii bine-venită, mâță."

(4) „– Vă rog, doamnă, să-mi dați imediat socoteala, ceru imperios, cu gingiile strânse, bătrâna domnișoară."

(5) „– Miss Fowler, zise tătuțu, stilul și sintaxa dumneavoastră sufletească au motive să fie satisfăcute. Mai stați măcar până la primăvară."

(6) „– Stai frumos, că vine *căpitanul*. Mițu! nu e voie să pui mâna. Baruțu! să nu rupi."

(7) „– Iar o să-i duci tu la pășune, că sunt ai tăi, Domnico, îmi spunea mama și niciodată nu era mai bucuroasă ca atunci când intram în pajiște și în pădure cu mieii și iezii mei, care mă cunoșteau."

(8) „– Nu mă bați, mămico? a întrebat Baruțu?"

(9) „– Dumneata vino încoace, îi zisei monocoherentului, luându-l de mână și trecând drumul cu el. Birjar! Du pe domn la adresă."

Forme de vocativ identice cu nominativ-acuzativul	Forme de vocativ specifice

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Forme de vocativ identice cu nominativ-acuzativul	Forme de vocativ specifice

b. Construiește propoziții în care formele de vocativ din prima coloană să fie la nominativ sau la acuzativ. Scrie în paranteză cazul.

c. Extrage din text formele verbale de imperativ.

SUBSTANTIVE CU RADICAL TERMINAT ÎN *Ș/J*

57.

Substantive precum *ușă, plajă* etc. sunt uneori rostite sau scrise greșit *ușe, plaje,* mai ales în zona de sud a țării. Acest lucru se întâmplă atunci când radicalul se termină în consoanele *ș* și *j*. Dacă nu suntem siguri care este forma corectă, trebuie să verificăm în DOOM.

În seriile de cuvinte de mai jos, numai câte unul este corect. Subliniază forma corectă, iar, pentru cele greșite, scrie alături forma corectă.

(1) *o avalanșe, o broșe, două avalanșe*

Corect: _____

(2) *două cireșe, o cămașe, o mătușe*

Corect: _____

(3) *o cățelușe, două cățelușe, o păpușe*

Corect: _____

(4) *o casă uriașe, două case uriașe, o fată leneșe*

Corect: _____

(5) *o coaje, o tije, două tije*

Corect: _____

(6) *o cârje, două cârje, o mare grije*

Corect: _____

58. SCRIEREA LEGAT SAU CU CRATIMĂ A UNOR SUBSTANTIVE

Unele substantive compuse se scriu legat, iar altele se scriu cu cratimă. Deși există și unele excepții, regula spune că substantivul se scrie legat atunci când marcăm pe cel de-al doilea component informațiile de număr și de caz; de asemenea, articolul hotărât se atașează numai la cel de-al doilea component:

bunăstare – (unei) bunăstări – bunăstării

Dacă mărcile de număr și de caz, precum și articolul hotărât se atașează la primul component, atunci substantivul se scrie cu cratimă:

viță-de-vie – viței-de-vie

Substantivele compuse cu *prim-* se scriu cu cratimă, deși acest component rămâne invariabil (cu excepția substantivului

Scanned with OKEN Scanner

primă-doamnă, „soția președintelui unei țări", în structura căruia *prim* este variabil):
prim-ministru – prim-ministrului – prim-miniștri – prim-miniștrilor

a. Folosind această regulă, subliniază varianta corectă și verifică-ți răspunsul scriind alături forma de genitiv-dativ/de plural, în care subliniezi modificările formale apărute (după modelul din explicație).

(1) *untdelemn / unt-de-lemn*
genitiv-dativ: _____

(2) *bunăvoință / bună-voință* (atitudine binevoitoare)
genitiv-dativ: _____

(3) *bungust / bun-gust / bun gust*
genitiv-dativ: _____

(4) *bunsimț / bun-simț / bun simț* (decență)
genitiv-dativ: _____

(5) *calputere / cal-putere / cal putere*
plural: _____

(6) *floareasoarelui / floarea-soarelui / floarea soarelui*
genitiv-dativ: _____

(7) *Albă ca Zăpada / Albă-ca-Zăpada*
genitiv-dativ: _____

b. Formează pluralul și genitiv-dativul singular pentru următoarele substantive compuse cu *prim-*:

(1) *prim-plan* pl. _____; gen.-dat. sg. _____

(2) *prim-balerină* pl. _____; gen.-dat. sg. _____

(3) *prim-solist* pl. _____; gen.-dat. sg. _____

(4) *prim-procuror* pl. _____; gen.-dat. sg. _____

Scanned with OKEN Scanner

59. SUBSTANTIVE COMUNE ȘI SUBSTANTIVE PROPRII CU ACEEAȘI FORMĂ

Există anumite substantive simple sau compuse care pot fi atât comune (deci se scriu cu literă mică în interiorul propoziției), cât și proprii (deci se scriu cu literă mare indiferent de poziția în propoziție):

Am luat-o spre sud. / Aș vrea să călătoresc în America de Sud.
Am plantat trei brazi. / Ai fost vreodată la cabana Trei Brazi?

Construiește propoziții în care următoarele substantive să fie, pe rând, comune și proprii:

(1) *școala:* _____

Școala: _____

(2) *război:* _____

Război: _____

(3) *decembrie:* _____

Decembrie: _____

(4) *lună:* _____

Lună: _____

(5) *deltă:* _____

Deltă: _____

(6) *limba:* _____

Limba: _____

(7) *poartă:* _____

Poartă: _____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

60. SUBSTANTIVE DERIVATE CARE DENUMESC LOCUITORI AI UNOR AȘEZĂRI

Substantivele (comune) care denumesc locuitori ai orașelor, ai județelor și ai țărilor se formează prin derivare, mai precis prin atașarea unor sufixe la numele orașelor/județelor/țărilor, care sunt substantive proprii. Sufixele sunt diferite: *București – bucureștean*, *Berlin – berlinez*, *Mangalia – mangaliot* etc.

Ca să nu greșim, e bine ca, atunci când nu suntem siguri, să căutăm în DOOM formele corecte. Atunci când aceste forme nu există în DOOM, avem libertatea de a forma numele de locuitori așa cum dorim. De exemplu, unul dintre autorii povestioarelor din volumul *Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii* a inventat o lume imaginară, și un nume special pentru locuitorii ei imaginari: „BBG era probabil singurul **imagarus** (așa se numeau locuitorii Imagarei) care se gândea că era mai bine să trăiască într-o lume nonimaginară."

Completează tabelul de mai jos, folosind DOOM-ul acolo unde ești nesigur(ă):

Numele de oraș/județ/țară	Numele de locuitor	Numele de oraș/județ/țară	Numele de locuitor
Alba-Iulia		Budapesta	
Bacău		Londra	
Bistrița-Năsăud		Sofia	
Botoșani		Tokio	
Câmpulung		Armenia	
Focșani		Cipru	
Giurgiu		Croația	
Miercurea-Ciuc		Finlanda	
Reșița		Malta	
Slobozia		Maroc	
Sălaj		Portugalia	
Vrancea		Vietnam	

61. FUNCȚIILE SINTACTICE ALE SUBSTANTIVULUI ȘI RELAȚIA CU ELEMENTUL REGENT

Substantivele au funcții sintactice diferite, pe care le putem identifica ușor, în funcție de termenul regent: un substantiv dependent de verbul copulativ *a fi* are funcția de nume predicativ (*Aceasta este* ***o casă***.), un substantiv dependent de un alt substantiv sau de un substitut al acestuia este atribut (*casa* ***de vacanță***, *casa* ***mamei***, *plecarea* ***mamei***), iar un substantiv dependent de un verb, de un adjectiv sau de un adverb este complement (*Cumpăr* ***o casă***; *util* ***copiilor***; *asemenea* ***mamei***).

a. Subliniază substantivele din textul de mai jos, apoi introdu-le în tabelul de dedesubt, după modelul deja inserat.

„După ce Harriet termină cina și după ce urcă repede în pat, începu să se gândească la Harrison Withers și la pisicile lui. Harrison Withers locuia pe strada 82, la ultimul etaj al unei clădiri dărăpănate, cu apartamente de închiriat. Avea două camere, una pentru el și una pentru pisici. În camera lui avea un pat, un scaun, o masă de lucru la care construia colivii și un perete plin cu unelte pentru confecționarea coliviilor. În camera cealaltă nu erau decât pisicile. În bucătărie erau un pahar, o cană și douăzeci și șase de farfurii, puse una peste alta."

(Louise Fitzhugh, *Harriet spionează*)

Substantivul	Cazul	Funcția sintactică	Elementul regent
Harriet	nominativ	subiect	*termină*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Substantivul	Cazul	Funcția sintactică	Elementul regent

b. Una dintre funcțiile sintactice ale substantivului (prezentă în explicația de la începutul exercițiului) nu este reprezentată în textul dat. Subliniază substantivul care are această funcție sintactică în exemplul de mai jos:

„Pentru familia tatii, o cămașă nouă era o cheltuială și părinții lui, bunicii mei, l-au certat destul de rău."

(Dan Sociu, *Cu mintea murată în povești*, în *Care-i faza cu cititul?*)

Completează spațiile:

Funcția sintactică absentă din textul de la **a.** este _____.

Regentul este _____.

EXERCIȚII DE RECUNOAȘTERE A PRONUMELUI PERSONAL

62. În textul de mai jos sunt subliniate pronumele personale. Completează tabelul cu aceste forme subliniate.

„Linda își înfipse mâinile în părul ei, plină de ură.

– N-o să te omorâm, șuieră ea, dar când terminăm cu tine o să-ți dorești să fi murit!

– De douăzeci de ani îmi doresc să fi murit, zise Kate.

O târâră de păr afară, în pijamalele ei albastre de mătase. Cizmele negre cu pinteni turcoaz îi rămăseseră lângă pat.

Îi legară picioarele așa încât să nu poată face decât pași foarte mici și-o siliră să umble desculță pe pământul fierbinte."

(Louis Sachar, *Tabără*)

Pronumele	Persoana	Cazul

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

63. FORME ACCENTUATE ȘI NEACCENTUATE ALE PRONUMELUI PERSONAL

Atunci când sunt folosite la cazurile acuzativ sau dativ, pronumele personale au două serii de forme, una accentuată (alcătuită din forme mai „lungi") și una neaccentuată (alcătuită din forme mai „scurte").

De exemplu, pentru persoana I, formele accentuate sunt: *pe mine* (*Am dat suc* ***pe mine***$_{\text{ACUZATIV}}$) și *mie* (*Datorită* ***mie***$_{\text{DATIV}}$ *ai reușit să termini tema la timp*); forme neaccentuate sunt: ***Mă***$_{\text{ACUZATIV}}$ *cheamă Ana,* ***M-***$_{\text{ACUZATIV}}$*am lovit;* ***Îmi***$_{\text{DATIV}}$ *dai o prăjitură?,* ***Mi-***$_{\text{DATIV}}$ *ai dat o prăjitură, Dă-****mi***$_{\text{DATIV}}$ o prăjitură. Modelul este valabil pentru toate persoanele, dar la persoana a III-a apar și forme diferite în funcție de gen.

Când scriem formele neaccentuate (care se numesc și *clitice*) trebuie să fim atenți la folosirea cratimei.

a. Folosind modelul din explicație, construiește exemple cu formele accentuate și neaccentuate ale pronumelui personal de persoana a II-a singular și de persoana I plural:

- pers. a II-a sg., formă accentuată, acuzativ

_____

- pers. a II-a sg., formă neaccentuată, acuzativ

_____

- pers. a II-a sg., formă accentuată, dativ

_____

- pers. a II-a sg., formă neaccentuată, dativ

_____

- pers. I pl., formă accentuată, acuzativ

_____

- pers. I pl., formă neaccentuată, acuzativ

_____

- pers. I pl., formă accentuată, dativ

_____

- pers. I pl., formă neaccentuată, dativ

_____

b. Analizează morfologic și sintactic formele neaccentuate ale pronumelor personale din textul de mai jos.

Model: mă = pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, numărul singular, genul masculin (dedus din context), cazul acuzativ, funcția sintactică de complement

„Dar ce mă seacă cel mai tare la Manny este porecla pe care mi-a dat-o. Când era mic, nu putea să pronunțe „frate", așa că a început să-mi spună „Babu". Și ACUM îmi mai spune așa, chiar dacă eu tot încerc să-i conving pe Mami și pe Tati să-l facă să înceteze."

(Jeff Kinney, *Jurnalul unui puști*)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

64. PRONUMELE PERSONAL DE POLITEȚE

Când trebuie să ne exprimăm politicos, avem la dispoziție mai multe serii de pronume, pe care trebuie să avem grijă să le alegem cât mai potrivit cu situația în care ne aflăm.

- Dacă vrem să fim politicoși cu persoanele apropiate (de exemplu, cu bunicii sau cu alte rude), folosim pronumele *dumneata* (cu varianta trunchiată *mata* sau cu varianta diminutivală *mătăluță*), dacă persoana căreia ne adresăm este prezentă, sau *dânsul, dânsa,* dacă persoana nu este prezentă, dar vorbim despre ea în mod politicos.
- Dacă vrem să fim politicoși pur și simplu, fără a sublinia apropierea sau depărtarea de persoana căreia ne adresăm, folosim pronumele *dumneavoastră,* dacă ne adresăm direct cuiva, și *dumnealui, dumneaei, dumnealor,* dacă vorbim politicos despre o persoană sau mai multe persoane absent(e).
- Dacă vrem să fim extrem de politicoși, marcând o depărtare (socială, de vârstă, afectivă) foarte mare față de persoana cu care vorbim, folosim pronumele *Domnia Voastră, Domniile Voastre* pentru adresarea directă și *Domnia Sa, Domniile Lor,* dacă vorbim politicos despre persoane absente. Atenție: formele din ultima serie se scriu cu litere mari.

Putem să prescurtăm pronumele de politețe, dar nu oricum. Abrevierile permise sunt: pentru *dumneavoastră* – *dv.*, *dvs.* sau *d-voastră*; pentru *dumneata* – *d-ta*; pentru *dumitale* – *d-tale.*

a. Construiește exemple în care:

(1) pronumele *dumneata* să fie în cazul genitiv

_____

(2) pronumele *dumneata* să fie în cazul dativ

_____

(3) pronumele *dumneavoastră* să fie în cazul genitiv

_____

(4) pronumele *dumnealor* să fie în cazul dativ

_____

(5) pronumele *Domnia Sa* să fie în cazul genitiv

_____

(6) pronumele *Domnia Voastră* să fie în cazul dativ

_____

b. Care este funcția sintactică a pronumelor din exemplele construite de tine?

(1) _____ (4) _____

(2) _____ (5) _____

(3) _____ (6) _____

ALTE FORMULE DE POLITEȚE

65.

Adulții folosesc și alte formule de politețe ceremonioase, specializate pentru anumite persoane importante. Acestea sunt formate după modelul *Domnia Sa* și se scriu tot cu inițiale majuscule:

Excelența Voastră/Sa – pentru miniștri și ambasadori;

Preasfinția Voastră/Sa – pentru prelați (preoți foarte importanți);

Magnificența Voastră/Sa – pentru rectori (persoanele care conduc o universitate).

Uneori, formule de politețe ingenioase sunt folosite cu intenție ironică: *Întunecimea Voastră* (Ion Creangă, *Povestea lui Stan Pățitul*), *Agerimea Voastră* (*internet*).

Ai auzit și tu astfel de formule folosite ironic? Dacă da, scrie-le în rândurile de mai jos. Dacă nu, fii atent(ă) și notează-ți-le când le auzi.

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

UTILIZAREA CORECTĂ A FORMELOR *CARE/PE CARE*

66. Sigur ai citit *Harriet spionează* de Louise Fitzhugh sau măcar ai auzit de această carte. În fragmentul de mai jos este vorba despre nemulțumirea lui Marion (o colegă de clasă a lui Harriet) legată de faptul că Harriet fusese desemnată să se ocupe de pagina clasei pentru următorul semestru.

„– Domnișoară Elson – Marion Hawthorne se ridicase în picioare – aș dori să înregistrez o plângere în numele grupului a cărui președintă sunt și care, prin consens general, a decis că această decizie este incorectă față de clasa noastră. Majoritatea elevilor din clasă fac parte din grupul care îl conduc.

– _____, Marion, o corectă domnișoara Elson.

– ... grupul _____ îl conduc. Ca atare...“

a. Completează spațiile și explică de ce a fost nevoie ca domnișoara Elson s-o corecteze pe Marion.

_____

_____

_____

_____

b. Construiește un exemplu în care cuvântul *care* să fie folosit corect fără prepoziția *pe*.

_____

c. Subliniază varianta corectă:

(1) Filmul **care / pe care** l-am așteptat atât a fost dezamăgitor.
(2) Fetița **care / pe care** a plecat mai devreme avea febră.
(3) Cozonacul **care / pe care** l-a făcut mama ta este foarte bun.
(4) Poezia **care / pe care** am învățat-o pentru azi a fost foarte lungă.
(5) Parcul **care / pe care** ne place nouă o să fie reamenajat.
(6) Băiatul **care / pe care** l-ai lovit din greșeală cu mingea este bine acum.

EXERCIȚIU DE DEZGHEȚ: LIPSA ADJECTIVELOR DINTR-UN TEXT

67. La fel ca la verb și la substantiv, începem cu un joc. Mai jos este un fragment din *Aventurile lui Huckleberry Finn* (Mark Twain), din care am eliminat adjectivele. Citește-l cu atenție.

[descrierea unui tablou] „Una înfățișa o femeie, într-o rochie, cu talia la subsuori și cu mânecile ca niște verze. Purta o pălărie ca o lopată de cărbuni și un văl; gleznele și i-erau în panglicuțe, iar piciorușele i-erau în pantofiori de aceeași culoare, ca niște jucării. Stătea, cu cotul rezemat pe un mormânt, sub o salcie, iar în mâna ailaltă, care-i atârna de-a lungul trupului, ținea o batistă și o gentuță."

Fragmentul este ușor de înțeles și pare aproape complet, nu? E o diferență destul de mare față de verbe (a căror lipsă făcea să nu mai înțelegem relațiile dintre participanții la acțiune) și față de substantive (a căror lipsă ne împiedica să ne dăm seama despre ce e vorba exact). Absența adjectivelor nu are efecte prea importante asupra textului, ceea ce înseamnă că, nici din punct de vedere semantic, nici din punct de vedere sintactic, acestea nu sunt extrem de importante. Dacă lipsesc adjectivele, textul se înțelege, în schimb dispar multe detalii.

Citește textul complet în secțiunea de rezolvări ca să te convingi că e așa.

STRUCTURA ADJECTIVULUI

68.

Un adjectiv este format din radical și desinențe. La fel ca în cazul substantivului și al verbului, radicalul este partea comună, pe care o identificăm în toate formele gramaticale ale acelui adjectiv, iar desinența marchează genul, numărul și cazul, obținute prin acord cu substantivul.

Pentru a analiza structura unui adjectiv precum *albe*, mai întâi comparăm toate formele lui gramaticale și detașăm partea comună, radicalul (*alb-*):

Scanned with OKEN Scanner

(foi) *alb|e*
(tricou) *alb|*
(foaie) *alb|ă*
(pantaloni) *alb|i*

Segmentele rămase sunt desinențele care marchează genul, numărul și cazul: *-e* conține informația feminin, plural, nominativ-acuzativ; *-ă* – feminin, singular, nominativ-acuzativ; *-i* – masculin, plural, nominativ-acuzativ; prin comparație cu structura celorlalte forme, presupunem că există o desinență Ø (masculin/neutru, singular, nominativ-acuzativ) și în cazul formei *alb:*

(tricou) *alb|Ø*

Acest model de analiză se poate aplica tuturor adjectivelor. Când detașăm radicalul, trebuie să fim atenți la faptul că, în unele situații, acesta poate fi afectat de mici schimbări fonetice: ***verd|e, verz|i; frumos|, frumoas|ă, frumoș|i, frumoas|e.***

a. Analizează după acest model adjectivele subliniate din textul de mai jos:

„Așadar, tentația era uriașă, iar suferința pe măsură; jinduiam zilnic la încuietorile nichelate ale ghiozdanului, la foi frumos liniate, în pătrățele sau veline, la sugative scămoase, pe care dacă puneai limba ți se usca instantaneu și destul de amuzant, la lipiciul dulceag, la creioanele colorate, la călimara de cerneală, din sticlă groasă, pe pereții căreia, când o agitai, lichidul vâscos se prelingea în vălurele, la rigla lăcuită și mai ales la o carte cu coperte cartonate, cu chipul colorat al unei fetițe pe ea."

(Dan Lungu, *Întâmplările manualului*, în *Care-i faza cu cititul?*)

Scanned with OKEN Scanner

⑩ **b.** Construiește exemple în care:

(1) desinența *-e* din *foi liniate* să marcheze altă valoare gramaticală decât cea din text; precizează valoarea;

(2) desinența *-e* din *sugative scămoase* să marcheze altă valoare gramaticală decât cea din text; precizează valoarea;

(3) desinența *-e* din *coperte cartonate* să marcheze altă valoare gramaticală decât cea din text; precizează valoarea.

69. ADJECTIVE PROPRIU-ZISE ȘI ADJECTIVE PARTICIPIALE; FUNCȚII SINTACTICE ȘI RELAȚIA CU REGENTUL

După origine, adjectivele sunt fie propriu-zise (*alb, frumos, mare*), fie provenite din verbe la participiu (*colorat < a colora, machiat < a se machia*). Funcția sintactică a adjectivelor este fie de atribut (atunci când cuvântul de care depind, adică regentul, este un substantiv sau un pronume), fie de nume predicativ (atunci când depind de verbul copulativ *a fi*).

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Este știut faptul că adjectivul se acordă cu regentul în gen, număr și caz; nu trebuie să uităm acest lucru atunci când vorbim și scriem. O greșeală frecventă este lipsa acordului în caz al adjectivelor – mai ales a celor provenite din participii – cu substantivul regent: se spune greșit *nerespectarea regulii* ***impusă*** *de părinți*, în loc de *nerespectarea regulii* ***impuse*** *de părinți*. Substantivul *regulii* este la feminin, singular, genitiv, iar adjectivul participial trebuie să se acorde cu acesta. Forma *impusă* este acordată numai în gen (feminin) și număr (singular), nu și în caz (are formă de nominativ-acuzativ).

a. Textele de mai jos conțin multe adjective provenite din participii. Completează tabelul de mai jos, folosindu-te de modelul dat.

Adjectivul	Regentul	Funcția sintactică	Verbul de la care provine
trecută	*vara*	atribut	*a trece*

(1) „Această căsuță parcă era de la țară, semăna cu cele pe care Harriet le văzuse când se dusese la Moara de pe Apă, vara trecută. Fațada nevopsită avea nuanța cenușie a lemnului uscat, iar acoperișul era de un gri mai închis.“ (Louise Fitzhugh, *Harriet spionează*)

(2) „În penarul Lianei nu există multe creioane neascuțite, pixuri stricate sau stilouri fără cerneală; totul este mereu aranjat și verificat. Însă ieri, la ora de pictură, când a dorit să-și pună la loc pensula preferată, a așezat-o din greșeală în alt loc.“

(*Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii*)

b. Subliniază varianta corectă:
(1) *evacuarea unei tabere* ***amplasată / amplasate*** *lângă oraș*
(2) *în timpul emisiunii* ***transmisă / transmise*** *în direct*
(3) *succesul tinerei* ***venită / venite*** *de la țară*
(4) *vizitarea unei insule* ***situată / situate*** *între Franța și Spania*
(5) *succesul fetei* ***considerată / considerate talentată / talentate***

⑩ **c.** Explică soluția aleasă pentru punctul (5).

_____

_____

_____

_____

ANALIZA MORFOSINTACTICĂ A ADJECTIVELOR

70. a. În textele de mai jos, sunt subliniate atât adjectivele propriu-zise, cât și cele provenite din participiu. Acestea au fost deja introduse în tabelul de dedesubt, pe care trebuie să-l completezi tu cu informațiile cerute:

„Sunt un papagal foarte inteligent și frumos. Penele mele sunt colorate într-un albastru... pur și simplu splendid! Ciocul meu, picioruşele mele, ochişorii mei sunt calitățile mele divine. Sunt ca un zeu pe care nu îl poți privi din cauza strălucirii lui. Și pe deasupra, mai sunt și modest."
(*Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii*)

„Columba vișinie a dat puțină mătase din stofa pâlpâitoare de luciri a gușii. Ursul, intrând în încăperea muntelui cu țurțuri pe piatră învăluit într-un nor albăstrui de muște, ținea o labă ca o mână, în care ar fi păstrat ceva prețios. (Tudor Arghezi, *Cartea cu jucării*)

„Peștele roșu, nemișcat în linia undei, înfățișează munca inspirată a miilor de bijutieri și zugravi neștiuți, care au luat parte la făurirea făpturii lui de carne minerală, hrănită cu străluciri și adăpată cu luciu."
(Tudor Arghezi, *Cartea cu jucării*)

Scanned with OKEN Scanner

Adjectivul	Tipul	Genul	Numărul	Cazul	Funcția sintactică	Elementul regent
inteligent						
frumos						
colorate						
splendid						
divine						
modest						
vișinie						
puțină						
pâlpâitoare						
învăluit						
albăstrui						
prețios						
roșu						
nemișcat						
inspirată						
neștiuți						
minerală						
hrănită						
adăpată						

b. Încercuiește varianta corectă.

În textul de mai sus, *un albastru* este:
(a) adjectiv propriu-zis, pentru că are patru forme;
(b) adjectiv participial, pentru că provine din verb la participiu;
(c) substantiv, pentru că este însoțit de articolul hotărât *un*.

Scanned with OKEN Scanner

71. FORMELE ADJECTIVELOR

Adjectivele pot avea o singură formă (adjectivele invariabile: *alb-negru, color, cumsecade, gri, leoarcă, mișto, roz, șic* etc.), două forme (*mare–mari, gălbui–gălbuie*), trei forme (*roșu–roșie–roșii, următor–următoare–următori*) sau patru forme (*alb–albă–albi–albe, greu–grea–grei–grele*). Cele mai frecvente greșeli apar în cazul adjectivului *drag*, care are trei forme (*drag–dragă–dragi*) și al adjectivului *ultim*, care are patru forme (*ultim–ultimă–ultimi–ultime*).

a. Completează spațiile cu formele potrivite ale adjectivului *drag:*

(1) *prieteni* _____

(2) *prietene* _____

(3) _____ *prietenă*

(4) _____ *prieteni*

(5) _____ *prietene*

(6) _____ *mei*

(7) _____ *mele*

b. Completează spațiile cu formele potrivite ale adjectivului *ultim:*

(1) _____ *întâlnire*

(2) _____ *metrou*

(3) _____ *întâlniri*

(4) _____ *metrouri*

(5) _____ *bani*

72. ADJECTIVELE TERMINATE ÎN *-CE*

În română, există câteva adjective terminate în *-ce*. Deși se aseamănă ca formă, unele sunt variabile (cu două forme), iar altele invariabile.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

a. Folosind DEX-ul, dă cel puțin un sinonim pentru adjectivele:

atroce =
dulce =
eficace =
feroce =
locvace =
perspicace =
precoce =
propice =
sagace =
tenace =
vivace =

b. Folosind DOOM-ul acolo unde nu ești sigur(ă), introdu adjectivele în tabelul de mai jos:

Adjective cu două forme	Adjective cu o formă (invariabile)

c. Pune adjectivele dintre paranteze la forma potrivită:

(1) *leoaică* (feroce)_____ *leoaice* (feroce)_____

(2) *fată* (tenace)_____ *fete* (tenace) _____

(3) *băiat* (tenace)_____ *băieți* (tenace) _____

(4) *copil* (locvace)_____ *copii* (locvace) _____

(5) *fată* (sagace)_____ *fete* (sagace) _____

(6) *băiat* (sagace)_____ *băieți* (sagace) _____

(7) *animal* (vivace)_____ *animale* (vivace) _____

73. SCRIEREA CU *I*, *II* SAU *III* LA FINALUL UNOR ADJECTIVE

Ca în cazul substantivului, cunoașterea structurii unui adjectiv ne ajută să-l scriem corect. Un adjectiv precum *propriu* (ca și substantivul *copil*, despre care am vorbit înainte) conține în radical un *i*. Dacă îl trecem la plural, forma corectă este *proprii*, cel de-al doilea *i* fiind desinența de plural. În fine, atunci când stă în fața substantivului, adjectivul preia de la acesta articolul hotărât, deci vom scrie *propriii (ochi)*, cel de-al treilea *i* fiind articolul hotărât.

a. Subliniază forma corectă:

(1) *Părinții sunt* ***mândri / mândrii*** *de tine.*
(2) *Am văzut niște scene* ***stranii / straniii.***
(3) ***Stranii / Straniii*** *ei ochi luceau în întuneric.*
(4) *Nici* ***proprii / propriii*** *părinți nu-l mai suportă.*
(5) *Am reușit numai prin forțe* ***proprii / propriii.***
(6) *Pe cer erau niște nori* ***cenușii / cenușiii.***
(7) ***Cenușii / Cenușiii*** *nori amenințau orașul.*
(8) *Ana are ochi* ***albaștri / albaștrii.***
(9) *Colegii tăi sunt* ***mediocri / mediocrii.***
(10) ***Negri / Negrii*** *ei ochi îmi rămăseseră în minte.*

74. VARIAȚIA DE TOPICĂ ȘI SCHIMBAREA SENSULUI UNOR ADJECTIVE

Unele adjective își păstrează sensul, indiferent dacă stau după substantiv sau înaintea acestuia (*treapta* ***următoare / următoarea*** *treaptă*), iar altele își schimbă sensul în funcție de poziția pe care o ocupă în funcție de substantiv (o ***simplă*** *răceală*, „neimportantă"/o *problemă* ***simplă***, „necomplicată, ușor de rezolvat").

Scanned with OKEN Scanner

a. Stabilește dacă, în lista de mai jos, adjectivele au același sens sau sensuri diferite. Pentru cele care au sensuri diferite, explică diferențele de sens.

(1) (a) *S-a întâmplat o* ***adevărată*** *tragedie.*
(b) *Asta era o poveste* ***adevărată.***

(2) (a) *Este important să bei apă* ***pură.***
(b) *A fost o* ***pură*** *întâmplare că ne-am întâlnit.*

(3) (a) *Problema* ***principală*** *este să găsim un sponsor.*
(b) ***Principala*** *problemă este să găsim un sponsor.*

(4) (a) *Ți-ai ales o parte* ***bună*** *din prăjitură.*
(b) *Ai mâncat o* ***bună*** *parte din prăjitură.*

(5) (a) ***Actualul*** *profesor îmi place mai mult decât cel dinainte.*
(b) *Profesorul* ***actual*** *îmi place mai mult decât cel dinainte.*

(6) (a) *Prietenul meu a cumpărat o carte* ***nouă.***
(b) *Prietenul meu a publicat o* ***nouă*** *carte.*

Scanned with OKEN Scanner

b. Construiește două propoziții în care adjectivul *singur* să aibă sensuri diferite atunci când este așezat în fața substantivului, respectiv după substantiv. Explică cele două sensuri.

(1) _____

(2) _____

75. ACORDUL LUI *CEL*

În structuri de tipul *omul cel (mai) bun*, *cel* (ca și adjectivul pe care îl însoțește) se acordă cu substantivul care îl precedă în gen (*femeia cea (mai) bună*), număr (*oamenii cei (mai) buni*) și caz (*omului celui (mai) bun*). Dacă *cel* precedă un adverb, atunci rămâne invariabil (*oamenii cel mai bine plătiți*).

Subliniază forma corectă:

(1) *Îmi place povestea vulpoiului* ***cel bătrân / celui bătrân.***
(2) *I-am spus adevărul numai prietenei mele* ***cea mai bună / celei mai bună / celei mai bune.***
(3) *I-am aplaudat pe cei ajunși* ***cel mai departe / cei mai departe.***
(4) *Le-am cumpărat câte o păpușă fetelor* ***cele mai cuminți / celor mai cuminți.***
(5) *I-am felicitat pe elevii* ***cei mai bine / cel mai bine*** *pregătiți.*
(6) *Intrarea fetiței* ***cea mai frumoasă / celei mai frumoase...***

76. OMONIMIA GRAMATICALĂ ADJECTIV–ADVERB

În limba română, există numeroase situații în care un adjectiv (la genul masculin sau neutru, numărul singular) și un adverb de mod au aceeași formă. Le putem însă deosebi foarte ușor dacă suntem atenți la cuvântul de care depind (la regentul lor): adjectivele depind de un substantiv sau de un substitut al acestuia (*tort impresionant*) ori de un verb copulativ (*Tortul este impresionant.*), pe când adverbele depind de un verb (*Vorbește impresionant*).

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Iată cum îl descrie spioana Harriet pe pretendentul lui Ole Golly, doamna care avea grijă de ea:

„Bărbat cu șosete albe, rulate și cu picioare groase. Femeie care se uită cruciș și are nasul lung. Un băiețel care arată oribil și o mamă blondă, grasă, care îl tot șterge la nas. Doamnă caraghioasă care arată ca o profesoară și care citește. Nu cred că aș vrea să trăiesc vreodată ca vreunul dintre acești oameni sau să fac vreun lucru dintre cele pe care le fac ei. Pun pariu că băiețelul ăla e trist și plânge mult. Pun pariu că femeia care privește cruciș se simte oribil când se uită în oglindă."

(Louise Fitzhugh, *Harriet spionează*)

a. Completează cuvintele subliniate în tabelele de mai jos, după modelul dat.

Regentul	Adjectivul	Forma de masculin sau neutru singular a adjectivului
șosete	*albe*	*alb*

Regentul	Adverbul
se uită	*cruciș*

b. După ce ai terminat de completat tabelele, alege trei adjective din ultima coloană și construiește exemple în care acestea să fie adverbe.

(1) _____

(2) _____

(3) _____

⑩ **c.** Poți să faci acest lucru cu oricare dintre adjective? Cum crezi că se explică această situație?

_____

_____

_____

d. Ce funcție/funcții sintactică/e au adjectivele din tabel?

_____

_____

e. Ce funcție/funcții sintactică/e au adverbele din tabel?

_____

_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

77. VALORILE NUMERALELOR CARDINALE ȘI ORDINALE

Numeralele cardinale și ordinale pot avea trei valori:

- adjectivală, atunci când însoțesc un substantiv: *Au venit **trei** copii; A ajuns și **al treilea** copil*;
- pronominală, atunci când înlocuiesc un substantiv: *Au venit **trei**; A ajuns și **al treilea***;
- substantivală, atunci când înlocuiesc un substantiv și pot fi însoțite de articol; numeralele cu valoare substantivală preiau sensul substantivului pe care îl înlocuiesc: *Am luat **un zece** la matematică* (o notă de zece); *Am mers acasă cu **32-ul*** (cu tramvaiul 32).

a. Subliniază numeralele din exemplele de mai jos și precizează de ce tip sunt (cardinale sau ordinale) și ce valore au (adjectivală, pronominală sau substantivală).

(1) *Mă întorc în **două** minute.*
numeral _____; valoare _____
(2) *Ana a terminat concursul **a doua**.*
numeral _____; valoare _____
(3) ***Optul** luat la desen îl descurajase.*
numeral _____; valoare _____
(4) *Urma o lovitură de la **șapte** metri.*
numeral _____; valoare _____
(5) ***A doua** poveste îi plăcuse cel mai mult.*
numeral _____; valoare _____
(6) *Aștepta de ceva timp în stație **un 336**.*
numeral _____; valoare _____
(7) *Urmează etapa **a treia** a campionatului.*
numeral _____; valoare _____

(8) *Aproape toți sportivii terminaseră proba, numai* ***doi*** *nu ajunseseră la final.*

numeral _____; valoare _____

b. Construiește câte un exemplu în care numeralul *unsprezece* să aibă valoare adjectivală (1), pronominală (2) și substantivală (3).

(1) _____

(2) _____

(3) _____

78. ACORDUL NUMERALELOR

Numeralele cardinale *unu* și *doi* au forme diferite la feminin și masculin: *un copil, o fată; doi copii, două fete.* Variază în funcție de gen și numeralul cardinal *doisprezece: doisprezece copii, douăsprezece fete.* De asemenea, toate numeralele cardinale care au *unu* sau *doi* pe ultima poziție au forme distincte de gen (*patruzeci și doi, patruzeci și două*).

Și numeralele cardinale *primul, prima, al doilea, a doua, al doisprezecelea, a douăsprezecea* au forme diferite pentru masculin și feminin.

Alege varianta corectă și precizează substantivul cu care se acordă numeralele din exemplele de mai jos:

(1) *Am găsit în text* ***douăzeci și doi / douăzeci și două*** *de substantive.*

acord cu substantivul: _____

(2) *Ar fi trebuit să găsești și tu în text* ***douăzeci și unu / douăzeci și una*** *de adjective.*

acord cu substantivul: _____

(3) *Pentru a pleca în excursie, am nevoie de* ***doisprezece / douăsprezece*** *mii de lei.*

acord cu substantivul: _____

Scanned with OKEN Scanner

(4) *Sora mea mai mare este în clasa* ***a doisprezecea / a douăsprezecea.***

acord cu substantivul:_____

(5) *Azi vom pleca acasă la ora* ***doisprezece / douăsprezece.***

acord cu substantivul:_____

(6) *În clasa noastră sunt* ***doisprezece / douăsprezece*** *fete.*

acord cu substantivul:_____

(7) *În școala noastră sunt* ***optzeci și unu / optzeci și una*** *de fete.*

acord cu substantivul:_____

(8) *La Campionatele Europene de Gimnastică au participat* ***doisprezece / douăsprezece*** *țări.*

acord cu substantivul:_____

(9) *De când te aștept, au trecut prin fața mea* ***patruzeci și unu / patruzeci și una*** *de persoane.*

acord cu substantivul:_____

(10) *Ana a fost* ***a doisprezecea / a douăsprezecea*** *la Olimpiada Națională de Matematică.*

acord cu substantivul:_____

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

79. TOPICA ADVERBULUI *MAI*

Mai este un adverb care are loc fix în propoziție (topică fixă): stă întotdeauna înaintea verbului (*Andrei, te mai aștept?*), iar dacă forma verbală conține un auxiliar sau o altă componentă, *mai* stă imediat înaintea verbului de conjugat: *am mai citit* (indicativ, perfect compus), *voi mai citi* (viitor), *aș mai citi* (condițional), *să mai citesc* (conjunctiv) etc. Mulți vorbitori, mai ales din zona de sud a țării, pun acest adverb în locul nepotrivit în propoziție, spunând, de exemplu *mai vă duceți, mai l-ai văzut,* în loc de *vă mai duceți, l-ai mai văzut.*

În propozițiile de mai jos, *mai* nu este pus la locul potrivit. Scrie alături forma corectă a fiecărei propoziții:

(1) *Mai v-am spus asta.* Corect: _____

(2) *Mai s-ar duce o dată.* Corect: _____

(3) *Mai ți s-a întâmplat așa ceva?* Corect: _____

(4) *Nu mai se vede muntele.* Corect: _____

(5) *Nu mai te văita.* Corect: _____

(6) *Mai se aude zgomotul?* Corect: _____

(7) *Mai îl citesc o dată.* Corect: _____

(8) *Mai o aștept două zile.* Corect: _____

80. FOLOSIREA CORECTĂ A ADVERBELOR *DECÂT, NUMAI, DOAR*

Deși par sinonime, în unele contexte, adverbele *decât, numai* și *doar* se folosesc în contexte diferite. Mai precis, *decât* se folosește numai în propoziții negative (*Nu vine **decât** Ana, Nu mâncăm **decât** salată*), pe când *numai* și *doar* se folosesc în propoziții afirmative (*Vine **numai** Ana, Vine **doar** Ana; Mâncăm **numai** salată, Mâncăm **doar** salată*).

Scanned with OKEN Scanner

a. Taie cu o linie varianta greșită din fiecare serie:

(1) *Nu învață decât la matematică.*
Învață decât la matematică.
Învață numai la matematică.
Învață doar la matematică.

(2) *Mama adoarme numai după ora douăsprezece.*
Mama adoarme decât după ora douăsprezece.
Mama adoarme doar după ora douăsprezece.
Mama nu adoarme decât după ora douăsprezece.

(3) *Avem decât un câine.*
Nu avem decât un câine.
Avem numai un câine.
Avem doar un câine.

(4) *Citește doar noaptea, nu și ziua.*
Citește decât noaptea, nu și ziua.
Citește numai noaptea, nu și ziua.
Nu citește decât noaptea.

b. Construiește propoziții în care să folosești corect următoarele secvențe:

(1) *decât merele* – _____
(2) *decât azi* – _____
(3) *decât două* – _____
(4) *decât tu* – _____

81. MAXIM ȘI MAXIMUM, MINIM ȘI MINIMUM

Maxim și *maximum*, *minim* și *minimum* nu se folosesc la întâmplare. *Maxim* poate fi substantiv (***maximul** acestui an*) sau adjectiv, dependent de un substantiv (*efort **maxim***), iar *maximum* poate fi substantiv (***maximumul** formei acestui fotbalist*) sau adverb, dependent de un verb (*Poți câștiga **maximum** 200 de lei; Nu mai da muzica **la maximum***).

a. Construiește câte un exemplu în care:

(1) *minim* să fie substantiv

_____

(2) *minim* să fie adjectiv

_____

(3) *minimum* să fie substantiv

_____

(4) *minimum* să fie adverb

_____

b. Subliniază varianta corectă:

(1) *Aici pot locui* ***maxim / maximum*** *trei oameni.*
(2) *Efortul lui a fost* ***maxim / maximum.***
(3) *Această casă se poate închiria pentru* ***minim / minimum*** *doi ani.*
(4) *În timpul testului, s-a concentrat* ***la maxim / la maximum.***
(5) *E nevoie de* ***un minim / minimum*** *confort ca să poți învăța.*

82. UTILIZAREA DIFERITĂ A FORMELOR *DATORITĂ* ȘI *DIN CAUZA*

Deși par sinonime, *datorită* și *din cauza* se folosesc în contexte diferite: *datorită* introduce o cauză pozitivă (*A reușit datorită perseverenței*), iar *din cauza* introduce o cauză negativă (*A greșit exercițiul din cauza neatenției*).

Subliniază varianta corectă:

(1) *Am reușit numai* ***datorită ție / din cauza ta.***
(2) *Această zonă este renumită* ***datorită / din cauza*** *apelor minerale.*
(3) ***Datorită / Din cauza*** *ploilor, s-au produs inundații.*
(4) *Numai* ***datorită / din cauza*** *medicilor mai este în viață.*
(5) *N-am reușit să ajungem la timp* ***datorită / din cauza*** *aglomerației.*

Scanned with OKEN Scanner

(6) *Mai mulți oameni au leșinat* ***datorită / din cauza*** *căldurii excesive.*
(7) *Echipa a pierdut meciul* ***datorită / din cauza*** *lui Andrei.*
(8) ***Datorită / Din cauza*** *sportului, el este foarte sănătos.*

83. DIN PUNCT(UL) DE VEDERE, FORME CORECTE

Gruparea *din punct de vedere* se folosește astfel: dacă după aceasta urmează un adjectiv, forma corectă este *din punct de vedere* (*din punct de vedere economic*); dacă după aceasta urmează un substantiv în genitiv, forma corectă este *din punctul de vedere* (*din punctul de vedere al dezvoltării economice*).

Completează exemplele de mai jos cu forma potrivită:

(1) _____ *turistic, zona este foarte frumoasă.*
(2) _____ *al formei de organizare, Spania este regat.*
(3) _____ *al elevilor, profesorii dau prea multe teme.*
(4) *Ana este foarte frumoasă* _____ *fizic.*
(5) *Este o soluție complicată* _____ *tehnic.*
(6) _____ *al transportului, este mai bine să locuiești în centru.*

84. FOLOSIREA PREPOZIȚIEI PE

Prepoziția *pe* se folosește de multe ori greșit, în locul altor prepoziții sau grupări echivalente cu o prepoziție (*la, în, despre, prin, în fața, în legătură cu, în timpul, cu privire la* etc.).

În lista de mai jos, sunt amestecate exemple în care prepoziția *pe* este folosită corect, cu exemple în care este folosită greșit. Subliniază cu o linie doar exemplele în care este folosit corect. Rescrie exemplele greșite,

Scanned with OKEN Scanner

înlocuind prepoziția *pe* cu alte prepoziții sau grupări echivalente, formând astfel enunțuri corecte.

(1) *Robotul a aterizat pe Marte.*
(2) *S-a dat pe știri o înregistrare de la acest eveniment.*
(3) *Pisica stă pe televizor.*
(4) *Telespectatorii stau pe televizor, relaxați, în fotolii.*
(5) *A venit o informație pe agențiile de știri.*
(6) *Sunt probleme și pe această zonă.*
(7) *L-am văzut pe Andrei ieri.*
(8) *Se fac verificări pe acest caz.*
(9) *Ce ați făcut pe pauza publicitară?*
(10) *Am discutat pe telefon.*
(11) *Am lipit un abțibild pe telefon.*
(12) *Face o prezentare pe istoria orașului nostru.*

Exemplele greșite, rescrise corect:

85. GRUPAREA *CA ȘI*

Gruparea *ca și* se folosește corect pentru a introduce o comparație, pentru a exprima o asemănare: ***Ca și** tine, m-am mirat la început; Îmi plac aceleași filme **ca și** ție.* Este însă greșit să folosim gruparea *ca și* cu sensul „în calitate de", „în ceea ce privește",

Scanned with OKEN Scanner

în construcții de tipul: ***Ca și** profesor, este greu să fii imparțial; E bine să ne ajutăm, **ca și** colegi*; este corect să spunem: ***Ca** profesor, e greu să fii imparțial; E bine să ne ajutăm, **ca** colegi* sau, dacă vrem să evităm cacofonia, *E bine să ne ajutăm, **în calitate de colegi / fiind colegi***. În construcțiile greșite, *și* a fost introdus inițial tocmai pentru a evita cacofonia, deci în fața cuvintelor care încep cu *c*, iar apoi s-a extins și la alte contexte. În concluzie, nu este corect să folosim gruparea *ca și* cu sensul „în calitate de", „în ceea ce privește"; este corect numai *ca* în astfel de situații, iar dacă se produce o cacofonie, o putem evita reformulând propoziția.

Subliniază cu o linie propozițiile în care *ca și* este folosit corect. Pe cele greșite, rescrie-le corect mai jos.

(1) *Ți-am cumpărat același cadou **ca și** Ioanei.*
(2) ***Ca și** dificultate, problema a fost potrivită.*
(3) *Îmi place tricoul **ca și** model, dar nu **ca și** culore.*
(4) *Mi-a plăcut cartea la fel de mult **ca și** ție.*
(5) *Suntem o clasă bună, **ca și** nivel de pregătire.*
(6) ***Ca și** hoț, ar trebui să stea la închisoare.*
(7) ***Ca și** curățenie, nu pot spune că stăm prea bine.*
(8) *Înghețata asta a fost la fel de bună **ca și** cea de ieri.*
(9) *Ar trebui să-l ajuți mai mult **ca și** prieten.*
(10) *M-am îmbrăcat **ca și** ieri.*

Propozițiile greșite reformulate corect sunt:

Scanned with OKEN Scanner

86. CONJUNCȚIILE COORDONATOARE (PERECHI CORELATIVE ȘI PUNCTUAȚIE)

În română, există mai multe conjuncții coordonatoare, despre care vei învăța mai mult în clasele mai mari. Deocamdată, trebuie să știi că:

- unele apar numai singure; așa cum am văzut deja, înaintea acestor conjuncții se pune obligatoriu virgulă:

*Nu Ana[,] **ci** Andrei trebuie să scrie.*
*Îmi place să citesc[,] **dar** nu-mi place să rezolv probleme.*
*Eu aduc o prăjitură[,] **iar** tu aduci fructe.*
*O să vin[,] **însă** întârzii puțin.*

- altele pot apărea atât singure, cât și în perechi identice; atunci când apar singure, nu sunt precedate de virgulă; iar atunci când apar în perechi, se pune virgulă înainte de cea de-a doua conjuncție:

*Andrei **și** Ana merg la teatru.*
***Și** Andrei[,] **și** Ana merg la teatru.*
*Nu scrie și **nici** nu citește.*
***Nici** nu scrie[,] **nici** nu citește.*
*Cumpără tu căpșuni **sau** zmeură, ce găsești.*
*Poți să cumperi **sau** căpșuni[,] **sau** zmeură, nu contează.*
*Cumpără tu căpșuni **ori** zmeură, ce găsești.*
*Cumpără **ori** una[,] **ori** alta.*

- în fine, altele apar obligatoriu în perechi (identice sau ușor diferite); se pune obligatoriu virgulă înainte de cea de-a doua conjuncție:

*Poți să-mi dai înapoi cartea **fie** azi[,] **fie** mâine.*
*Am cumpărat **atât** zmeură[,] **cât și** căpșuni.*

Este deci greșit să spunem și să scriem: *Poți să-mi dai înapoi cartea **fie** azi, **sau** mâine, Poți să-mi dai înapoi cartea azi **fie** mâine, Am cumpărat zmeură **cât și** căpșuni.*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Taie cu o linie varianta greșită din următoarele grupuri de exemple. Scrie dedesubt forma corectă pentru exemplul tăiat.

(1) (a) *Îmi plac merele și portocalele.*
(b) *Îmi plac și merele, și portocalele.*
(c) *Îmi plac merele cât și portocalele.*

_____

(2) (a) *O să vin la tine fie că mă inviți sau nu.*
(b) *O să vin la tine fie că mă inviți, fie că nu.*
(c) *O să vin la tine indiferent dacă mă inviți ori nu.*

_____

(3) (a) *Azi sau mâine o să termin proiectul.*
(b) *Azi ori mâine o să termin proiectul.*
(c) *Azi fie mâine o să termin proiectul.*

_____

(4) (a) *Sau azi sau mâine o să termin proiectul.*
(b) *Ori azi, ori mâine o să termin proiectul.*
(c) *Fie azi, fie mâine o să termin proiectul.*

_____

87. CONJUNCȚIA SUBORDONATOARE *CA SĂ*

Conjuncția subordonatoare *ca să* se folosește corect atunci când introduce o propoziție subordonată care exprimă scopul (*A venit **ca să** ne vadă*). Atunci când propoziția introdusă prin *să* poate fi înlocuită cu *ceva*, este corect să fie introdusă prin *să*, nu prin *ca să*. Deci este incorect: *Aș fi vrut **ca să** plecăm mai devreme*. Corect este: *Aș fi vrut **să** plecăm devreme*. În acest caz, putem aplica testul substituției prin *ceva*: *Aș fi vrut **ceva***.

Subliniază propozițiile în care *ca să* este folosit corect. Rescrie apoi propozițiile greșite și aplică testul substituției cu *ceva*, ca să fii sigur(ă) că ai rezolvat bine.

(1) *L-am rugat* ***ca să****-mi aducă un film.*
(2) *Aș veni la mare* ***ca să*** *mă bronzez.*
(3) *Este destul de greu* ***ca să*** *înveți la toate materiile.*
(4) *Ea urmărește numai* ***ca să*** *ia note mari.*
(5) *A muncit toată ziua numai* ***ca să*** *te vadă zâmbind.*
(6) *Profesorii au decis* ***ca să*** *ne pună note mai mari.*
(7) *Prefer* ***ca să*** *învățăm împreună.*
(8) *A făcut toate astea* ***ca să*** *evite orice neplăcere.*

Scanned with OKEN Scanner

EXERCIȚII CARE PRIVESC MAI MULTE CLASE DE CUVINTE

GREȘELI DE SCRIERE

88. Cineva a rescris cu multe greșeli acest fragment din *Jurnalul unui puști* al lui Jeff Kinney:

„Nu faci doi metrii fără să te împiedici de doi copi care se luptă. Eu încerc să păstrez distanța. Și, fi-ți atenți la mine, vă spun că unul dintre nebunii ăștia se v-a rostogoli fix peste Brânză și va reîncepe toată povestea cu Leapșa Brânzei.“

a. Rescrie textul mai jos, corectând greșelile:

_____

_____

_____

_____

_____

b. Alege două greșeli diferite și explică în ce constau.

(1) _____

_____

(2) _____

_____

c. Construiește câte un exemplu folosind corect formele *va* și *v-a*.

(1) _____

(2) _____

Scanned with OKEN Scanner

VERBE AUXILIARE; SUBSTANTIVE PROPRII; ADJECTIVE INVARIABILE

89. Citește cu atenție următorul text:

„Jason Brill a întârziat și aproape că s-a așezat la dreapta mea, dar din fericire am prevenit asta în ultima clipă. (...) Data viitoare, mă voi așeza în mijlocul unor fete mișto, imediat cum intru-n clasă. Dar cred că dacă voi face asta ar însemna că nu m-am învățat minte după anul trecut."

(Jeff Kinney, *Jurnalul unui puști*)

a. Analizează toate verbele care conțin un auxiliar, după modelul:

a întârziat = verb, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a, singular, format din auxiliarul *a avea* și participiul *întârziat*

b. Identifică în text un substantiv propriu și analizează-l, precizând genul, numărul, cazul și funcția sintactică.

c. Identifică în text un adjectiv invariabil și precizează în ce caz este.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

VALORILE MULTIPLE ALE FORMELOR *O, I*

90. ⑩ **a.** Analizează morfologic și sintactic cuvântul *o* în toate aparițiile sale din textul de mai jos.

„Iar Linda o_1 pocni peste picioare cu o_2 lopată.
– Până la urmă, tot o_3 să ne spui tu." (Louis Sachar, *Tabăra*)

o_1 = _____

_____

o_2 = _____

_____

o_3 = _____

_____

b. Construiește câte un exemplu în care *i* să fie:

(1) pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, plural, gen masculin, caz nominativ

_____

(2) pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, caz dativ

_____

SUBSTANTIV; ADJECTIV; IMPERFECT; GERUNZIU; SUPIN; DERIVARE; SINONIME

91. Se dă următorul text:

„Încă îmi aduc aminte de farfuria cu melcișori pe care o priveam fix în seara aceea tristă, încercând să reflectez asupra situației. Cuvintele erau clare în capul meu, atunci de ce-mi ieșeau din gură toate amestecate? După melcișori, mai fazi și mai moi ca în alte zile (mama era o fană a melcișorilor „rapizi, economici și ușor de digerat"), Matilda și cu mine ne-am dus să ne culcăm în camera noastră."

(Fanny Chartres, *Cuvinte descusute*, în *Care-i faza cu cititul?*)

a. Scoate din text un substantiv cu funcția de nume predicativ.

_____

b. Scoate din text un substantiv derivat cu sufix și arată care este cuvântul de bază și care este sufixul.

_____ este format de la cuvântul _____, cu sufixul _____.

c. Scoate din text un adjectiv provenit din participiu și spune care este forma de infinitiv a verbului de la care provine.

_____; provine de la verbul _____

d. Scoate din text toate verbele la indicativ imperfect:

_____

_____

e. Scoate din text o formă de gerunziu și una de supin.

gerunziu: _____; supin: _____.

f. Care este verbul sinonim al expresiei *îmi aduc aminte?*

_____

VALORILE NUMERALELOR; CAZUL ȘI STRUCTURA INTERNĂ A SUBSTANTIVULUI

92. Citește cu atenție următorul fragment din romanul *Tabăra* de Louis Sachar:

„Directoarea se trezise înaintea zorilor pentru a-i aștepta pe băieți să iasă din corturi ca să meargă împreună înapoi la gropile săpate în ziua precedentă. Patru dintre ei trecură la săpat, iar trei cărau roaba cu pământ.

– Mă bucur c-ai venit și tu, Rază X, zise femeia. Avem nevoie de privirea ta de vultur."

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

a. Care sunt numeralele care apar în text și ce valoare au (adjectivală, pronominală, substantivală)?

_____

_____

_____

b. Alege un numeral și construiește câte un exemplu cu celelalte două valori (diferite de cea din text).

_____

(valoare _____)

_____

(valoare _____)

c. Analizează morfologic și sintactic cuvântul *Razǎ X.*

Razǎ X = _____

_____

⑩ **d.** Care este structura internă a substantivelor *corturi* și *gropile* (radical, desinență, articol).

corturi – _____

gropile – _____

CAZUL SUBSTANTIVULUI ȘI AL PRONUMELUI; ADVERBE

93. Se dă următorul text din *Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii:*

„În buzunarul pelerinei unui împărat inexistent, locuia degeaba o buburuză de vârstă mijlocie. În fiecare zi buburuza mergea la magazin să cumpere compot de formule matematice și prăjituri din substantive, desigur nu înainte de a face un duș fără apă. Niciodată în viața ei nu trecuse prin întâmplări palpitante până azi, când, luându-și cățelul de

usturoi, pornise la plimbare. A încălțat pantofii de lumină care, deși erau niște pantofi, spuneau propoziții absurde. Mergea la nesfârșit pe Cărarea de Litere și forma întruna cuvântul *palpitant.*"

a. Analizează morfologic și sintactic structura *unui împărat.*

unui împărat = _____

_____

⑩ **b.** Construiește un exemplu în care *unui împărat* să-și păstreze forma, dar să fie în alt caz. Scrie în paranteză care este cazul.

_____

(_____)

c. Analizează morfologic și sintactic cuvântul *ei.*

ei = _____

_____

⑩ **d.** Construiește un exemplu în care *ei* să-și păstreze forma, dar să fie în alt caz. Scrie în paranteză care este cazul.

_____

(_____)

e. În ce caz este substantivul *niște pantofi?*

_____

⑩ **f.** Construiește un exemplu în care substantivul *niște pantofi* să-și păstreze forma, să fie în același caz, dar să aibă altă funcție sintactică. Scrie în paranteză care este funcția.

_____

(_____)

Scanned with OKEN Scanner

g. Scoate din text:

– două adverbe de timp: _____, _____;

– două adverbe de mod: _____, _____.

VERB; SUBSTANTIV; PRONUME

94. Se dă următorul fragment:

„Când era copil și mergea cu vaca familiei la păscut, tatăl meu își lua cu el și câte o carte, de obicei una de Jules Verne, scriitorul lui preferat.

Într-o după-amiază de vară, cum stătea întins în iarbă, sprijinit într-un cot, și citea, vaca i-a mâncat cămașa verde, pe care o aruncase pe undeva prin apropiere."

(Dan Sociu, *Cu mintea murată în povești*, în *Care-i faza cu cititul?*)

a. Pune **A** în dreptul propozițiilor adevărate și **F** în dreptul celor false.

(1) *La păscut* este un verb la participiu.
(2) Substantivul *copil* este în cazul nominativ.
(3) *De Jules Verne* are funcția sintactică de complement.
(4) Pluralul substantivului *după-amiază* este *după-amieze*.
(5) *Verde* este un adjectiv cu două forme.
(6) *Aruncase* este verb la modul indicativ, timpul perfect simplu.

b. Completează spațiile:

(1) Pronumele *lui* este în cazul _____.
(2) În secvența *într-o după-amiază*, o este _____.
(3) Verbul *a mâncat* este alcătuit din _____ *a*, de la verbul _____ și _____ *mâncat*.
(4) În *citea*, radicalul este _____, sufixul gramatical de imperfect este _____, iar desinența este ___.
(5) În *cămașa*, articolul hotărât *-a* a înlocuit _____ *-ă*.

Scanned with OKEN Scanner

III. LIMBI NECUNOSCUTE

95. ESPERANTO – IDENTIFICAREA UNOR SECVENȚE PRIN COMPARAȚIE CU ROMÂNA

Esperanto este cea mai răspândită limbă artificială, inventată la sfârșitul secolului al XIX-lea de L. L. Zamenhof, cu scopul de a crea o limbă neutră din punct de vedere politic, ușor de învățat. Astăzi, este folosită în Europa, Asia și America de Sud, ca o alternativă pentru engleza globală.

⑩ Daniel vrea să învețe regulile minimale de conversație în esperanto, dar lista de echivalențe esperanto–română pe care o are la dispoziție este incompletă. Sarcina ta este să-l ajuți pe Daniel să completeze lista. El a căutat deja în dicționar următoarele cuvinte: *kompreni* = a înțelege, *nok-ton* = noapte, *vesperon* = seară.

ESPERANTO	ROMÂNĂ
(a) *Bonan Matenon!*	Bună dimineața!
(b) *Kiel vi fartas?*	Ce faceți (voi, dv.)?
(c) *Bonan Vesperon!*	_____
(d) _____	Noapte bună!
(e) *Ĉu mi povas helpi vin?*	Pot să te/vă ajut?
(f) _____	Puteți să mă ajutați? / Poți să mă ajuți?
(g) *Kiel vi nomiĝas?*	Care este numele dv.?
(h) _____	Numele meu este
(i) *Mi amas vin*	_____
(j) *Mi ne komprenas vin*	Nu te/vă înțeleg
(k) _____	Nu te iubesc

Scanned with OKEN Scanner

ESPERANTO – IDENTIFICAREA VERBELOR PRIN COMPARAȚIE CU ROMÂNA

96. Se dau următoarele secvențe în esperanto și traducerea lor în română:

domi = a da
ridi = a citi
mi scias = eu știu
ni domas = noi dăm
ili havas = ei au
ni amu = noi să iubim
vi parolu! = vorbiți!

Se dau două strofe din *Odă (în metru antic)* de Mihai Eminescu, traduse în limba esperanto:

Jalnic ard de viu, chinuit ca Nessus, *Ori ca Hercul înveninat de haina-i;* *Focul meu a-l stinge nu pot cu toate* *Apele mării.*	*Nun vivanta brulas mi, kiel Nesso,* *Au Herkulo, en la tunik' venena;* *Fajron mi estingi ne povas per la* *Tuta marakvo.*
Piară-mi ochii turburători din cale, *Vino iar în sân, nepăsare tristă;* *Ca să pot muri liniștit, pe mine* *Mie redă-mă!*	*Malaperu jam la okuloj skuaj,* *Al la sin' revenu, sensento trista;* *Ke trankvile morti mi povu, vi min* *Mia redonu!*

⑩ **a.** Extrage verbele din textul în esperanto și arată care sunt formele corespunzătoare din limba română.

Scanned with OKEN Scanner

⑩ **b.** Explică modul în care ai identificat verbele din esperanto și corespondentele lor din română.

97. ESTONĂ – FORMAREA NUMERALELOR

Estona este o limbă din familia uralică, ramura fino-ugrică (înrudită deci cu maghiara, care se vorbește în Ungaria, și cu finlandeza), folosită ca limbă oficială în Estonia de circa 1,1 milioane de vorbitori.

⑩ **a.** Mai jos, ai un tabel cu numerele din limba estonă. Folosindu-te de informațiile pe care le ai, completează spațiile goale.

1. üks	11. üksteist	21. kakskümmend üks
2. kaks	12.	22.
3.	13.	30. kolmkümmend
4.	14. neliteist	40.
5.	15. viisteist	50.
6.	16.	60. kuuskümmend
7.	17.	70. seitsekümmend
8. kaheksa	18.	80.
9.	19. üheksateist	90.
10. kümme	20. kakskümmend	100. sada

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

⑩ **b.** Dacă ar trebui să-i explici unui prieten cum ai reușit să completezi tabelul, cum ar arăta explicația ta?

98. WARRGAMAY – TRADUCEREA UNOR PROPOZIȚII

Warrgamay este o limbă australiană indigenă, pe cale de dispariție, cu 3 vorbitori nativi în 2005.

Se dau două propoziții în warrgamay și traducerea lor în română:

Maal gagay. = *Bărbatul pleacă.*
Maalndu gamal ngunday. = *Bărbatul privește broasca.*

⑩ **a.** Tradu în warrgamay.

Broasca pleacă. = _____

Broasca se uită la bărbat. = _____

⑩ **b.** Explică modul în care ai rezolvat.

99. NUNAVIMMIUTITUT – IDENTIFICAREA MĂRCILOR DE PLURAL, REGULA DE ACORD

Nunavimmiutitut este o varietate a limbii eschimose, vorbită în Quebecul arctic, de circa 8000 de vorbitori.

⑩ Se dau două propoziții în nunavimmiutitut și traducerea lor în română:

Piitaup qajaq sanasimajanga. = *Petru a construit un caiac.*
Piitaup qajaqit sanasimajangit. = *Petru a construit caiace.*

a. Care este segmentul care marchează pluralul în această limbă? Explică modul în care l-ai identificat.

b. Cum se face acordul?

100. SIYIN CHIN – MARCAREA PERSOANEI, A MODURILOR ȘI A TIMPURILOR; TRADUCEREA UNOR SECVENȚE

Siyin Chin (sau s(h)iyang, shi-zang, sizang) este o limbă tibeto-birmană vorbită în Myanmar, de aproximativ 10 000 de vorbitori.

Scanned with OKEN Scanner

⑩ Se dau următoarele exemple în limba siyin chin și traducerea lor în română:

(1) *suang atam ke de hi*
„Eu vreau multe pietre."
suang = pietre
atam = multe
de = a vrea
(2) *kema ke ngak ngawl tu hi*
„Eu nu voi aștepta."
ngak = a aștepta
(3) *ama ching hkat a hpuk yo hi*
„El a doborât copacul."
ching = copac
hpuk = a doborî
(4) *ama in sunga a om hi*
„El este în casă."
in = casă
sunga = în
om = a fi
(5) *koma ke vawt yo hi*
„Noi am muncit."
vawt = a munci
(6) *Dimlo a ke tam tu hi*
„Eu o să mă opresc la Dimlo."
a = la
tam = a se opri

a. Toate propozițiile de mai sus sunt la modul indicativ. Care este segmentul care marchează această informație gramaticală?

_____

b. Care este segmentul care marchează timpul trecut?

_____

Scanned with OKEN Scanner

c. Care este segmentul care marchează timpul viitor?

_____

d. Care este segmentul care marchează timpul prezent?

_____

e. Care este segmentul care marchează informația de persoana I (eu, noi)?

_____

_____

f. Care este segmentul care marchează informația de persoana a III-a (el)?

_____

g. Tradu în siyin chin următoarele secvențe:

în copac = _____

la pietre = _____

Scanned with OKEN Scanner

REZOLVĂRI

1.

a. „Albinuța **s-a** dus în poieniță să adune polen. Ea a găsit foarte multe flori. A cules polenul și **s-a** dus la stup. Acolo **l-a** depozitat, dar peste puțin timp mierea a dispărut. Atunci albinuța a strigat cu toată puterea suratelor ei: – A dispărut polenul! Poate **l-a** luat ursul...“

b. Semne: cratimă, punct, virgulă, două puncte, linie de dialog, semnul exclamării.

2.

(1) „A ieșit din casă fără niciun gând deslușit[,] dar a nimerit la un baci bătrân.“

(2) „Fii serios[,] măgarule[,] și treci între oile mele.“

(3) „Sunt sărac și amărât[,] a zis măgarul[,] că mi-e familia bolnavă.“

(4) „Într-adevăr[,] în 45 de zile se poate întâmpla orișice.“

(5) „– Bine[,] dar ce-mi făcuși? Îl mustră pisica.“

(6) „– Adormind odată baciul în pădure înainte de asfințit[,] măgarul îl văzu sforăind cu gura căscată și o luă la fugă îndărăt și ajunse a treia zi la pisică[,] mai povesti măicuța.“

(7) „– De azi încolo[,] tu[,] pisică[,] vei fi cu câinele ca o soră mai gingașă.“

(8) „Astăzi pisica doarme în cojocul baciului[,] iar câinele se încălzește lângă burta măgarului.“

3.

(1) „Într-o singură săptămână, Baruțu a intrat de două ori pe calea faptelor penale, devenind criminal. Joi a scuipat un domn bătrân și sâmbătă a scos limba la două cucoane tinere.“

(2) „Dragă băiete, noi trebuie să ne tragem prin timpuri dintr-un lung șir de robi. Nu-mi explic într-alt fel gândurile ce ies treptat din întunericul meu adânc. Cineva îmi spune mereu *Nu e voie!* tocmai atunci când mă pregătesc să mă bucur de ceva. Și ascult!“

4.

„De îndată ce l-am putut trage deoparte pe Buck (sub copaci, lângă niște pătule de porumb), l-am întrebat:

– Voiai să-l omori, Buck?

– Ba bine că nu!

– Da' ce ți-a făcut?

– Cine, el? Nu mi-a făcut nimic!

– Atunci de ce voiai să-l omori?

– Păi uite-așa, din pricina dihoniei.

– Ce-i aia dihonie?

– Mă, da' din ce fund de lume ai ieșit, că nu știi ce-i aia o dihonie?

– N-am mai auzit pân-acu'! Spune-mi tu!“

Scanned with OKEN Scanner

5.

a. „Amândoi izbucniră în râs, apoi ăl de-și dăduse cu părerea mai spuse o dată, și iar se porniră pe râs. P-ormă îl treziră pe un al treilea și-i spuseră și lui, însă celălalt nu râse, ci se burzului la ei. *Ia mai lăsați-mă-n pace!*

Ăl dintâi zise apoi că are de gând să-i povestească și nevesti-sii – fără îndoială c-o să-i placă și ei. Dar, adăugă el, gluma asta e-un fleac pe lângă cele pe care i le spusese el pe vremuri."

b. (1) Înainte de conjuncțiile coordonatoare *ci, dar, iar, însă* se pune obligatoriu virgulă.
(2) Virgula/virgulele izolează o propoziție incidentă.

6.

a.
(1) *Nu mai ninge acum ca* ***altădată / altă dată.***
O să alegem ***altădată / altă dată*** *pentru întâlnire, pe 4 iunie nu pot veni.*
(2) *Te rog să vii,* ***altfel / alt fel*** *nu mai vorbesc cu tine.*
Am descoperit ***altfel / alt fel*** *de mâncare preferat.*
(3) *Am scris mai mult* ***decât / de cât*** *tine.*
Decât / De cât *timp mai ai nevoie?*
(4) *Acest lucru s-a întâmplat* ***demult / de mult.*** *(Când s-a întâmplat?)*
N-am mai mâncat ***demult / de mult*** *o prăjitură. (De când n-ai mai mâncat o prăjitură?)*
(5) *Am lucrat* ***încontinuu / în continuu*** *trei zile.*
Suntem ***încontinuu / în continuu*** *progres.*
(6) *Se plânge* ***întruna / într-una.***
Într-una / Întruna *din zile, s-a hotărât să plece.*
(7) *A fost* ***odată / o dată*** *ca niciodată.*
Ți se oferă numai ***odată / o dată*** *în viață un astfel de cadou.*
(8) *Aș vrea să plec, dar* ***totodată / tot o dată*** *aș și rămâne.*
Totodată / Tot o dată *pe zi mâncau și ei.*

b. Exemple posibile:
(1) ***Bineînțeles*** *că mi-a plăcut.*
Acest text nu a fost ***bine înțeles*** *de elevi.*
(2)*Nu-mi place* ***deloc*** *să rămân în urmă.*
Am găsit în text un adverb ***de loc.***
(3) *El a pus* ***deoparte*** *mulți bani.*
De o parte *a mesei stăteau femeile, de altă parte, bărbații.*
(4) *A învățat poezia pe* ***dinafară.***
Din afară *nu poți avea o perspectivă corectă.*
(5) *A fost așa de frig,* ***încât*** *am înghețat.*
În cât *timp plecăm?*
(6) *Nu va reuși* ***nicicând.***
Nu știu ***nici când*** *trebuie să vin,* ***nici când*** *trebuie să plec.*
(7) *A mâncat* ***numai*** *salată.*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

*De ieri, **nu mai** mănâncă mai nimic.*
*(8) Mi-e **totuna** dacă vine sau nu.*
*Am mâncat **tot una**, nu două ciocolate.*

7.

Exemple posibile:
*(1) De dimineață mergem la școală și **după-masă**, la tenis.*
*Înainte de masă a mâncat fruncte, iar **după masă** a băut numai apă.*
*(2) Acest actor a fost în **prim-plan** tot filmul.*
*Acest **prim plan** nu a funcționat, trebuie să găsim altul.*
*(3) **Prima-doamnă** a Statelor Unite este foarte frumoasă.*
***Prima doamnă** care a intrat era fosta lui învățătoare.*
*(4) A omorât muștele cu **sânge-rece.***
*Pentru transfuzie, este nevoie de **sânge rece**.*

8.

(1) reîntineri, neînceput, ~~neântors~~, rămâne.
(2) coborî, ~~coborîre~~, începe, neînceput
(3) dânsul, ~~într-ânsul~~, încât, cât.

9.

*(1) Nu am avut **niciun** / **nici un** succes până acum.*
*(2) **Niciunui** / **Nici unui** copil nu-i place să i se impună anumite lucruri.*
*(3) Așa ceva nu se poate spune **niciunui** / **nici unui** copil, **niciunui** / **nici unui** adult.*
*(4) Nu vreau să rezolv **nicio** / **nici o** problemă, **niciun** / **nici un** exercițiu, vreau să plec.*
*(5) Nu a fost **nicio** / **nici o** problemă, ne-am descurcat excelent.*
*(6) N-am avut **niciun** / **nici un** rezultat spectaculos.*
*(7) **Niciunul** / **Nici unul**, nici celălalt nu a reușit să termine la timp.*
*(8) Au venit două fete. **Niciuna** / **Nici una** nu era potrivită pentru rolul acesta.*
*(9) Au venit două fete. **Niciuna** / **Nici una**, nici alta nu învățase rolul.*
*(10) **Nicio** / **Nici o** vacanță nu e prea lungă.*

10.

a.

***x* rostit [cs]**	***x* rostit [gz]**
Alexandru	auxiliar
axă	exact
complex	examen
exagera	executa
excavator	exemplu
Felix	exercițiu
fix	
lax	

x rostit [cs]	*x* rostit [gz]
ortodox	
oxid	
pix	
taxa	
Xenia	
xilofon	
xerox	

b.

(1) La început de cuvânt, atunci când este urmată de o vocală, litera *x* se pronunță [cs].

(2) De obicei, litera *x* aflată între două vocale se pronunță [gz]; în lista de mai sus, sunt excepții: *Alexandru, axă, exagera, oxid, taxa.*

(3) În poziție finală de cuvânt, litera *x* se pronunță [cs].

11.

a.

(1) Grupurile *che, chi, ghe, ghi* redau un singur sunet (o consoană) dacă în silaba din care fac parte există o **vocală**.

(2) Grupurile *che, chi, ghe, ghi* redau două sunete (o consoană și una dintre vocalele *e* sau *i*) dacă în silaba din care fac parte nu există o altă **vocală**.

b.

(1) Grupurile *ce, ci, ge, gi* redau un singur sunet (o consoană) dacă în silaba din care fac parte există o vocală.

(2) Grupurile *ce, ci, ge, gi* redau două sunete (o consoană și una dintre vocalele *e* sau *i*) dacă în silaba din care fac parte nu există o vocală.

c.

Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete	Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete
cheamă	6	4	ceară	5	4
chem	4	3	cer	3	3
chiar	5	3	cioară	6	5
chip	4	3	cip	3	3
gheară	6	4	geantă	6	5
ghem	4	3	gem	3	3
ghiaur	6	4	Giurgiu	7	5
ghimpe	6	5	gin	3	3

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

12.

Cuvântul	Număr de litere	Număr de su-	Cuvântul	Număr de litere	Număr de sunete
Felix	5	6	Ex	2	3
cinci	5	4	ceartă	6	5
pisici	6	5	strigi	6	5
cea	3	2	chinuie	7	6
ciudată	7	6	picioruș	8	7
cheamă	6	4			

Atenție! Cuvintele *ajunge, place, agitat, aceea, merge, încet, celuilalt* au un număr de litere egal cu numărul de sunete, chiar dacă au în alcătuire grupurile *ge, gi* și *ce.*

13.

(1) *agheasmă* / *aghiasmă* (*aghesmei, a aghesmui*)
(2) *blochează* / *blochiază* (*blochez*)
(3) *gheață* / *ghiață* (*ghețuri*)
(4) *gheară* / *ghiară* (*gheruță*)
(5) *încheagă* / *închiagă* (*încheg, a închega*)
(6) *îngenuncheat* / *îngenunchiat*
(7) *(se) machează* / *(se) machiază*
(8) *maghear* / *maghiar*
(9) *nechează* / *nechiază* (*nechez, a necheza*)
(10) *tinichea* / *tinichia* (*tinichele*)
(11) *veghează* / *veghiază* (*veghez, veghem*)

14.

a. trea-ba, to-pea, toa-te, noas-tre, spul-be-rau, trea-bă

b. treaba, treabă – ĕ = semivocală, a = vocală
topea – ĕ = semivocală, a = vocală
toate – ŏ = semivocală, a = vocală
noastre – ŏ = semivocală, a = vocală
spulberau – a = vocală, ŭ = semivocală

15.

a. o-chiu-lui, lui, îi, e-rau, foar-te, pie-lea, îi, cu-loa-re, fe-ței, for-mau, a-vea, lui

b. o-chiu-lui – u = vocală, ĭ = semivocală (atenție: *iu* nu este diftong, pentru că *i* face parte din grupul de litere *chi*, care redă sunetul [k'])
(2x) lui – u = vocală, ĭ = semivocală
(2x) îi – î = vocală, ĭ = semivocală
e-rau – a = vocală, ŭ = semivocală
foar-te – ŏ = semivocală, a = vocală
pie-lea – ĭ = semivocală, e = vocală; ĕ = semivocală, a = vocală

cu-l<u>oa</u>-re – ŏ = semivocală, a = vocală
fe-<u>ți</u>-ei – e = vocală, ĭ = semivocală
for-m<u>au</u> – a = vocală, ŭ = semivocală
a-v<u>ea</u> – ĕ = semivocală, a = vocală

c. Dificultatea exercițiului constă în faptul că unii dintre diftongi nu conțin niciuna dintre vocalele care funcționează întotdeauna ca vocale, și niciodată ca semivocale (*a, ă, î*). În cuvintele *ochiului, lui, pielea, fetei,* diftongii *uĭ, ĭe* și *eĭ* conțin numai sunete vocalice care pot fi atât vocale, cât și semivocale. Ceea ce ne ajută să diferențiem vocala de semivocală este faptul că vocala este accentuată, iar semivocala, neaccentuată. Așadar, atunci când avem un diftong problematic, vom încerca să accentuăm, pe rând, fiecare dintre cele două sunete: comparând *l<u>ui</u>* și *lu<u>i</u>*, ne dăm seama că vocala (accentuată) este *u*, comparând *pi<u>e</u>lea* și *pi<u>e</u>lea*, vom ști că *e* este vocala, comparând *fe<u>ț</u>ei* și *fe<u>ț</u>ei*, vom ajunge la concluzia că *e* este vocala.

16.

a. voioasă
b. vo-i<u>oa</u>-să; ĭ = semivocală, ŏ = semivocală, a = vocală
c. le-<u>oai</u>-că – ŏ = semivocală, a = vocală, ĭ = semivocală
mi<u>ei</u> – ĭ = semivocală, e = vocală, ĭ = semivocală (vocala se identifică prin accentuarea fiecăreia dintre componentele triftongului: *mi<u>e</u>i, mi<u>e</u>i, mi<u>e</u>i*; se observă că singura variantă corectă de accentuare este *mi<u>e</u>i*)
d. Cuvintele din listele (1)–(4) conțin triftongi (*ĕaŭ, ĭŏa*). Excepțiile sunt:
(1) mergeau – mer-geau – ultima silabă conține diftongul *aŭ*, iar *e* face parte din grupul de litere *ge*, care se rostește [ğ]
(2) lipicioasă – li-pi-cioa-să – silaba *cioa* conține diftongul *ŏa*, iar *i* face parte din grupul de sunete *ci*, care se rostește [č]
(3) picioare – pi-cioa-re – silaba *cioa* conține diftongul *ŏa*, iar *i* face parte din grupul de sunete *ci*, care se rostește [č]
(4) curioasă – cu-ri-oa-să – *ioa* nu este un triftong, pentru că prima vocală face parte din silaba *ri*, iar celelalte două formează un diftong în silaba *ŏa*

17.

eu – **ieu** = triftong; ea – **ia** = diftong; ei – **iei** = triftong; ele – **iele** = diftong

18.

a. Verbul *a fi* – modul indicativ

Timpul	Formele care încep cu *e*
prezent	(tu) *ești*, (el, ea) *este / e*
imperfect	(eu) *eram*, (tu) *erai*, (el, ea) *era*, (noi) *eram*, (voi) *erați*, (ei, ele) *erau*

b. diftongi: **ieși, ieste, ie; ieram, ierai, iera, ieram, ierați, ierau**
triftongi: –

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

19.

acuarelă: a-**cua**-re-lă (diftong)
autobuz: **a-u**-to-buz (hiat)
bărbieri: băr-**bi-e**-ri (hiat)
camion: ca-**mi-on** (hiat)
canion: ca-**nion** (diftong)
coafat: **coa**-fat (diftong)
coniac: co-**niac** (diftong)
demachiant: de-ma-**chi-ant** (hiat)
geografie: **ge-o**-gra-**fi-e** (2 diftongi)
iguană: i-**gua**-nă (diftong)
pioneză: **pio**-ne-ză (diftong)
podium: po-**di-um** (hiat)

20.

(1) *descalifica / dezcalifica*
(2) *desmoșteni / dezmoșteni*
(3) *desfășura / dezfășura*
(4) *desfrunzi / dezfrunzi*
(5) *desagrega / dezagrega*
(6) *desfunda / dezfunda*
(7) *desalcooliza / dezalcooliza*
(8) *desechipa / dezechipa*
(9) *deshidrata / dezhidrata*
(10) *despăduri / dezpăduri*

21.

(1) *concetățean, confederație, conveni, ~~conbate~~*
(2) *compatriot, ~~comfrate,~~ compătimi, complăcea*
(3) *inadmisibil, indecis, ~~inposibil,~~ inechitate*
(4) *infinit, ~~inparțial,~~ insubordonare, invalid*
(5) *~~inplementa,~~ incarna, induce, infiltra*
(6) *insufla, intona, invalida, ~~inbeciliza~~*
(7) *~~imfatuat,~~ imbatabil, imperturbabil, imposibil*
(8) *înfășa, înlăcrima, înmagazina, ~~înpiedica~~*
(9) *îmbujora, ~~îmfrunta,~~ îmbulzi, îmbuna*
(10) *îmbutelia, împacheta, împături, ~~imfățișa~~*
(11) *împietri, ~~învăța,~~ împrieteni, împușca*

22.

(1) *Deși n-am văzut-o de doi ani, Ana a rămas **aceeași**.*
(2) ***Aceiași** colegi ies mereu la tablă.*
(3) *După ora douăsprezece, nu mai avem **aceeași** putere de concentrare.*
(4) *Fără să stabilim dinainte, am ajuns la **aceeași** petrecere.*
(5) *În multe țări europene se folosește **aceeași** monedă, euro.*
(6) *Porți **aceeași** rochie ca atunci când ne-am cunoscut?*
(7) *Piesa se joacă cu **aceiași** actori.*

23. „Acum când stătea întins pe pat, lui Stanley i se părea de-a dreptul comic că nu fusese crezut. Nu-l crezuseră la tribunal, când jurase că e nevinovat și nu-l credeau nici acum, când spunea că e vinovat."

„În ziua aceea Stanley termină primul. Scuipă în groapă, apoi se duse la duș și se schimbă în hainele curate, care nu mai erau așa de curate, ci începuseră deja să miroasă urât, deoarece trecuseră trei zile de la ultima spălare. Mâine avea să le ia la lucru, apoi avea să primească un schimb nou și curat."

24. (1) *doriți* (indicativ prezent, persona a II-a plural) = radicalul *dor-* + sufixul gramatical de indicativ prezent *-i* + desinența de persoana a II-a plural *-ți*

(2) *dovedeam* (indicativ imperfect, persoana I singular sau plural) = radicalul *doved-* + sufixul gramatical de indicativ imperfect *-ea* + desinența de persoana I singular sau plural *-m*

(3) *așteptasem* (indicativ mai-mult-ca-perfect, persoana I singular) = radicalul *aștept-* + sufixul gramatical de mai-mult-ca-perfect *-ase* + desinența de persoana I singular *-m*

(4) *povestirăm* (indicativ perfect simplu, persoana I plural) = radicalul *povest-* + sufixul gramatical de perfect simplu *i* + desinența de persoana I plural *-răm*

(5) *biruind* (gerunziu) = radicalul *biru-* + sufixul gramatical de gerunziu *-ind.*

25.

a.

cânt|a|m	*ved|ea|m*
cânt|a|i	*ved|ea|i*
cânt|a|Ø	*ved|ea|Ø*
cânt|a|m	*ved|ea|m*
cânt|a|ți	*ved|ea|ți*
cânt|a|u	*ved|ea|u*

b.

cânt|a|i	*văz|u|i*
cânt|a|și	*văz|u|și*
cânt|ă|Ø	*văz|u|Ø*
cânt|a|răm	*văz|u|răm*
cânt|a|răți	*văz|u|răți*
cânt|a|ră	*văz|u|ră*

c.

cânt|ase|m	*văz|use|m*
cânt|ase|și	*văz|use|și*
cânt|ase|Ø	*văz|use|Ø*
cânt|ase|răm	*văz|use|răm*
cânt|ase|răți	*văz|use|răți*
cânt|ase|ră	*văz|use|ră*

Scanned with OKEN Scanner

d. Diferă sufixele gramaticale de imperfect: *-a* pentru *a cânta* și *-ea* pentru *a vedea*.

Diferă sufixele gramaticale de perfect simplu: *-a/-ă* pentru *a cânta* și *-u* pentru *a vedea*, care sunt identice cu prima parte a sufixului gramatical de mai-mult-ca-perfect.

Verbul *a cânta* are același radical la toate cele trei timpuri (*cânt-*), pe când radicalul verbului *a vedea* suferă modificări formale (*ved-, văz-*).

e. La perfect simplu și la mai-mult-ca-perfect, desinențele sunt identice, cu excepția celei de persoana I singular (*-i* la perfect simplu și *-m* la mai-mult-ca-perfect).

26.

a.

lucr|ez|Ø
lucr|ez|i
lucr|eaz|ă
lucr|ă|m
lucr|a|ți
lucr|eaz|ă

Sufixul *-ez* (cu varianta fonetică *-eaz*) nu apare la persoanele I și a II-a plural.

b.

(1) *El decernă / decernează un premiu.*
(2) *Ei irigă / irighează legumele.*
(3) *Cele două brațe ale fluviului se împreună / se împreunează.*
(4) *Ea se desfată / se desfătează cu cele mai bune deserturi.*
(5) *Ei ignoră / ignorează sfaturile tale.*
(6) *Pe voi cine vă îndrumă / îndrumează în alegerea temei?*
(7) *Între ei se înfiripă / se înfiripează o prietenie.*
(8) *Pisica se cocoață / se cocoțează pe dulap.*
(9) *El copie / copiază răspunsurile.*

27.

(1) *O fantomă bântuie / bântuiește această casă părăsită.*
(2) *Câinele meu se învârte / se învârtește după coadă.*
(3) *El se chinuie / se chinuiește să citească un roman care nu-i place.*
(4) *Legenda asta dăinuie / dăinuiește de mult timp.*
(5) *El clănțăne / clănțănește din dinți.*
(6) *Ea se destăinuie / se destăinuiește numai celei mai bune prietene.*
(7) *Ea cotrobăie / cotrobăiește prin lucrurile mele.*
(8) *Păunii se înfoaie / se înfoiază în pene.*
(9) *El se străduie / se străduiește să termine tema.*
(10) *El ciocăne / ciocănește întotdeauna la ușă.*
(11) *Deși nu are voie, el mai drăcuie / drăcuiește câteodată.*

Scanned with OKEN Scanner

28.

(1) *Chiar dacă nu îmi convine situația, voi tăcea.*
(2) *Stratul de ozon va dispărea cu timpul.*
(3) *Mergi mai departe, chiar dacă te va durea piciorul.*
(4) *Dacă nu ai voință, te vei complăcea tot timpul în situații nefavorabile.*
(5) *Monumentul ăsta va zăcea în paragină.*
(6) *Cartea va apărea peste trei zile.*
(7) *Cu siguranță, anul ăsta vom bate recordul.*
(8) *Nu-ți va displăcea plimbarea, nu?*
(9) *Sunt sigur că aici va cădea un meteorit.*
(10) *Vei rămâne aici?*

29.

a.

Persoana, numărul	*a cânta*	*a se succeda*	*a preceda*
I sg.	***cânt***	***mă succed***	***preced***
II sg.	*cânți*	*te succezi*	*precezi*
III sg.	*cântă*	*se succedă*	*precedă*
I pl.	*cântăm*	*ne succedăm*	*precedăm*
II pl.	*cântați*	*vă succedați*	*precedați*
III pl.	*cântă*	*se succedă*	*precedă*

b. Formele de persoana a III-a plural *se succed* și *preced* ar corespunde formelor de infinitiv *a se succede* și *a precede;* acest lucru se observă prin comparația cu alte verbe terminate în *-e – a merge, a crede* etc. *–: ei merg – ei cred* (forme corecte), la fel ca *ei se succed, ei preced* (forme greșite).

30.

(1)*ricoșează, înfățișează, ~~așează~~, defrișează* — Corect: *așază*
(2)*zăpușeală, ~~înșeală~~, greșeală, învălmășeală* — Corect: *înșală*
(3)*~~așează-te~~, linșează-l, aranjează-te, deranjează-l* — Corect: *așază-te*

31.

(1) *Îmi **trebuie** două cărți.*
(2) *Îmi **trebuiau** două cărți.*
(3) *Îmi **vor trebui** două cărți.*
(4) *Îmi **trebuiseră** două cărți.*
(5) *Voi **trebuie** să plecați.*
(6) *Tu **a trebuit** să pleci.*
(7) *Eu **ar trebui** să citesc mai mult.*
(8) *Eu **trebuia** să citesc mai mult.*
(9) *Voi **va trebui** să citiți mai mult.*
(10) *Voi **trebuise** să citiți mai mult.*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

32.

a. Se pot alege exemple diferite, după modelul celor din explicație:

(1) *Eu pun cartea pe masă, Ei pun cartea pe masă* (prezent, persoana I sg. = persoana a III-a pl.)

(2) *Ea acoperă farfuria, Ele acoperă farfuria* (prezent, persoana a III-a sg. = persoana a III-a pl.)

b.

auzi = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, singular, accentul cade pe vocala *i*

știu = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, singular, accentul cade pe vocala *u*

(1) *Tu* ***auzi*** *bine* (indicativ prezent, persoana a II-a singular, accent pe *u*)

(2) *Eu/Ei* ***știu*** *despre ce e vorba* (indicativ prezent, persoana I singular sau a III-a plural, accent pe *i*).

33.

a.

trăia = verb, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular

vorbea = verb, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular

ascultase = verb, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, numărul singular

avuseseră (loc) = verb, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, numărul plural

se purta = verb, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular (se analizează împreună cu *se*, pentru că forma de dicționar a verbului este *a se purta*)

se prefăcuse = verb, modul indicativ, timpul mai-mult-ca-perfect, persoana a III-a, numărul singular (se analizează împreună cu *se*, pentru că forma de dicționar a verbului este *a se preface*)

ridica = verb, modul indicativ, timpul imperfect, persoana a III-a, numărul singular

b.

sg. *ascultase* pl. *ascultaseră*

sg. *se prefăcuse* pl. *se prefăcuseră*

Modificarea formală constă în faptul că, la trecerea de la singular la plural, se observă apariția segmentului *-ră*.

c. „A fost odată, demult, la marginea pământului, o țară magică. Acolo, copacii **fuseseră** din vată de zahăr, florile din caramele și norii din înghețată. Singurii locuitori **fuseseră** animalele, dar ele **avuseseră** familie, serviciu și personalitate.

Această țară de vis **se numise** Mering. Pe acest tărâm pe cât **fusese** de frumos, pe atât **fuseseră** de triste animăluțele, deoarece acolo **domnise** o șerpoaică foarte rea, pe nume Rina. Ea **avusese** un palat cu o mie de turnuri, făcute din aur, argint și încrustate cu pietre scumpe.

În apropierea castelului **se aflase** un oraș mare, iar în centrul acestuia, căsuța unui arici.

Am uitat să vă spun că în acea țară toți locuitorii **avuseseră** puteri magice. Ariciul **se numise** Înțepici și **fusese** magicianul orașului. Micuț, dar cu un suflet mare, și deștept... nu **fusese** nimeni ca el!"

Atenție la formele de mai-mult-ca-perfect plural, care trebuie să conțină segmentul *ră*!

34.

a. Exemple posibile:

(1) prezent: *Ea vrea să plece acasă chiar acum.*

(2) imperfect: *Acum câteva luni, ea vrea să se facă profesoară, acum s-a răzgândit.*

b.

(1) ***Voiam*** *să câștig concursul.*

(2) *Tu nu* ***vreai*** *să citești cartea asta.*

(3) *Voi* ***voiați*** *să plecați mai devreme în vacanță?*

(4) *Cei din clasa a patra* ***voiau*** *să ajungă mai repede în clasa a V-a, iar noi* ***voiam*** *să ne întoarcem într-a patra.*

(5) *Cei din clasa a patra* ***vreau*** *să ajungă mai repede în clasa a V-a, iar noi* ***vream*** *să ne întoarcem într-a patra.*

35.

a.

Verbul la infinitiv	*a lucra*	*a crea*	*a agrea*
Indicativ prezent	***lucr-ez***	***cre-ez***	***agre-ez***
	lucr-ezi	*cre-ezi*	*agre-ezi*
	lucr-ează	*cre-ează*	*agre-ează*
	lucr-ăm	*cre-ăm*	*agre-ăm*
	lucr-ați	*cre-ați*	*agre-ați*
	lucr-ează	*cre-ează*	*agre-ează*
Indicativ imperfect	*lucr-am*	*cre-am*	*agre-am*
	lucr-ai	*cre-ai*	*agre-ai*
	lucr-a	*cre-a*	*agre-a*
	lucr-am	*cre-am*	*agre-am*
	lucr-ați	*cre-ați*	*agre-ați*
	lucr-au	*cre-au*	*agre-au*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Indicativ mai-mult-ca-perfect	*lucr-asem*	*cre-asem*	*agre-asem*
	lucr-aseși	*cre-aseși*	*agre-aseși*
	lucr-ase	*cre-ase*	*agre-ase*
	lucr-aserăm	*cre-aserăm*	*agre-aserăm*
	lucr-aserăți	*cre-aserăți*	*agre-aserăți*
	lucr-aseră	***cre-aseră***	***agre-aseră***

b.
(1) *Voi lucrați toată ziua.* (prezent)
(2) *Voi lucrați când am venit noi.* (imperfect)

36.

a.
se împiedică = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
căzu = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
se sparse = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
se întoarse = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
puse = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
găsi = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
încremeni = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
repetă = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular
căută = verb, modul indicativ, timpul perfect simplu, persoana a III-a, numărul singular

b. Formele corecte de persoana a II-a singular sunt: *te împiedicași, căzuși, te spărseși, te întorseși, puseși, găsiși, încremeniși, repetași, căutași.* Toate conțin desinența *-și.*

37.

a.
să plece = persoana a III-a, singular
să rămână = persoana a III-a, singular
să stai = persoana a II-a, singular
să lași = persoana a II-a, singular
să facă = persoana a III-a, singular
să alerge = persoana a III-a, singular
să silească = persoana a III-a, singular

să dea = persoana a III-a, singular
să [î]nhațe = persoana a III-a, singular
(2x) *să mă duc* = persoana I, singular
să fac = persoana I, singular
să spăl = persoana I, singular
să mănânc = persoana I, singular
să pieptăn = persoana I, singular
să mă duc = persoana I, singular
să mă scol = persoana I, singular
să stau = persoana I, singular
să mai îndur = persoana I, singular
să mă-ntorc = persoana I, singular
să înjur = persoana I, singular

b.

Forme de persoana a III-a	
Conjunctiv	**Indicativ prezent**
să plece	*pleacă*
să rămână	*rămâne*
să facă	*face*
să alerge	*aleargă*
să sileasca	*silește*
să dea	*dă*
să [î]nhațe	*înhață*

Diferența constă în faptul că, exceptând verbul *a da*, care este neregulat, în toate celelalte cazuri, acolo unde desinența de persoana a III-a de la conjunctiv este *-e*, desinența de persoana a III-a de la indicativ prezent este *-ă*, și, invers, acolo unde desinența de persoana a III-a de la conjunctiv este *-ă*, desinența de persoana a III-a de la indicativ prezent este *-e*.

38.

(1) *El voia* ***să aibă*** *toată atenția celor din jur.*
(2) *Nu credeam* ***să aibă*** *atâta haz piesa pe care ați jucat-o.*
(3) *Trebuie* ***să aibă*** *răbdare cu noi, dacă vrea să-i fim prieteni.*
(4) *Ea a început* ***să aibă*** *note mari din semestrul acesta.*
(5) *Ei nu sperau* ***să aibă*** *de ales dintre atât de multe variante.*

39.

a. „Când a început să-mi vorbească despre iad, i-am spus cinstit că mi-aș dori să fiu acolo. Asta a scos-o din sărite, măcar că n-o spusesem cu răutate. Nu voiam decât să plec – oriunde, numai să plec; doream o schimbare, de orice fel.

Mi-a zis atunci că nu se cade să vorbesc așa, că ea n-ar fi spus niciodată una ca asta și că, în ce-o privește, va face totul ca să ajungă în rai. Cât despre mine,

Scanned with OKEN Scanner

m-am hotărât să nu-mi dau silința s-o însoțesc. Firește că nu i-am spus-o, ca să n-o ațât și mai mult – ar fi făcut gălăgie."

„Nimeni nu poate ști care înger o să-nvingă pân' la urmă; cu tine însă totu-i cât se poate de bine. Te așteaptă multe necazuri, dar și multe bucurii în viață. Ai să suferi de câteva ori, și-ai să cazi la pat, dar ai să te scoli sănătos."

„O să cărăm bănetul sus și o să numărăm în fața tuturor, ca să nu bată la ochi. (...)

– Ascultă! îi tăie vorba ducele. Ce-ar fi să acoperim defițitul?

Și începu să scoată bani din buzunar. Halal de tine, ce deștept ești! Al dracului să fiu dacă nu ne scapă tot *Minunea!* zise regele și începu să scoată și el bani și să-i strângă în fișicuri."

Viitor standard	Viitor format cu conjunctivul	Conjunctiv
va face	*o să-nvingă*	*să vorbească*
	ai să suferi	*să fiu*
	ai să cazi	*să plec*
	ai să te scoli	*să vorbesc*
	o să cărăm	*să ajungă*
	o să numărăm	*să nu-mi dau*
		s- însoțesc
		să n- ațât
		să nu bată la ochi
		să acoperim
		să scoată
		să fiu
		să scoată
		să strângă

b. (1) *Ana **o să vorbească** cu tine despre petrecere.*
(2) ***O să fiu** acasă după-amiază.*

c. (1) ***Am să plec** mai devreme de acasă mâine.*
(2) ***Am să vorbesc** eu cu mama ta, ca să te lase în excursie.*

40.

(1) *Spune repede!*	*Nu spune repede!*	*a spune*
(2) *Așteaptă!*	*Nu aștepta!*	*a aștepta*
(3) *Fugi!*	*Nu fugi!*	*a fugi*
(4) *Plângi!*	*Nu plânge!*	*a plânge*
(5) *Fă repede tema!*	*Nu face repede tema!*	*a face*
(6) *Du-te la plimbare!*	*Nu te duce la plimbare!*	*a se duce*

Scanned with OKEN Scanner

(7) *Vino!*	*Nu veni!*	*a veni*
(8) *Fii cuminte!*	*Nu fi cuminte!*	*a fi*
(9) *Zi-mi răspunsul!*	*Nu-mi zice răspunsul!*	*a zice*
(10) *Greșește!*	*Nu greși!*	*a greși*

41.

a.

(1) *Nu **fii** / **fi** nesimțit!*
(2) *Această baltă se poate **ocolii** / **ocoli** pe acolo.*
(3) *Nu **voi știi** / **voi ști** niciodată să rezolv astfel de probleme.*
(4) *Crezi că **aș reușii** / **aș reuși** să alerg până la capăt?*
(5) *Tu **știi** / **ști** să înoți?*
(6) *În urma acestui război, armatele **vor pustii** / **pusti** țara.*
(7) ***Să fii** / **Să fi** cuminte!*
(8) *Când e prea cald, vinul se poate **acrii** / **acri** ușor.*
(9) ***Te-ai mândrii** / **Te-ai mândri** cu o victorie care nu e a ta?*
(10) *Se poate **știi** / **ști** deja rezultatul?*

b.

(1) *nu **fi*** – modul imperativ, persoana a II-a singular, formă negativă (omonimă cu cea de infinitiv)
(2) ***ocoli*** – modul infinitiv (sufixul *-i* se atașează direct la radicalul *ocol-*)
(3) ***voi ști*** – modul indicativ, timpul viitor, persoana I, singular (*ști* este forma de infinitiv, care conține sufixul *-i*)
(4) ***aș reuși*** – modul condițional, persoana I, singular (*reuși* este forma de infinitiv, care conține sufixul *-i*)
(5) ***știi*** – modul indicativ, timpul prezent, persoana a II-a, singular (primul *-i* face parte din radical – *ști-u, ști-am, ști-ind* etc. –, iar al doilea este desinența de persoana a II-a, singular)
(6) ***vor pustii*** – modul indicativ, timpul viitor, persoana a III-a, plural (primul *i* face parte din radical – *pusti-esc, pusti-ind* etc. –, iar al doilea este sufixul de infinitiv)
(7) ***să fii*** – modul conjunctiv, persoana a II-a, singular (primul *i* face parte din radical, iar al doilea este desinența de persoana a II-a, singular)
(8) ***acri*** – modul infinitiv (sufixul *-i* se atașează direct la radicalul *acr-*)
(9) ***te-ai mândri*** – modul condițional, persoana a II-a, singular (*mândri* este forma de infinitiv, care conține sufixul *-i*)
(10) ***ști*** – modul infinitiv (sufixul *-i* se atașează direct la radicalul *șt-*).

Atenție! Verbele *a fi* și *a ști* sunt neregulate. La infinitiv, se scriu cu un *i*, care este sufixul de infinitiv, dar la persoana a doua (*tu să fii, tu să știi, tu știi*), segmentarea este *fi-i, ști-i*, primul *i* făcând parte din radical, iar cel de-al doilea fiind desinența de persoana a doua singular.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

42.

a.

aș lăsa – condițional, persoana I, singular; format din auxiliarul *aș* și forma de infinitiv *lăsa*

ar încerca – condițional, persoana a III-a, singular; format din auxiliarul *ar* și forma de infinitiv *încerca*

ar câștiga – condițional, persoana a III-a, singular; format din auxiliarul *ar* și forma de infinitiv *câștiga*

ar căpăta – condițional, persoana a III-a, singular; format din auxiliarul *ar* și forma de infinitiv *căpăta*

s-ar hotărî – condițional, persoana a III-a, plural; format din auxiliarul *ar* și forma de infinitiv *hotărî*

aș putea – condițional, persoana I, singular; format din auxiliarul *aș* și forma de infinitiv *putea*

ar fi – condițional, persoana a III-a, singular; format din auxiliarul *ar* și forma de infinitiv *fi*

m-aș bizui – condițional, persoana I, singular; format din auxiliarul *aș* și forma de infinitiv *bizui*

(3x) *ar trebui* – condițional, persoana a III-a, singular; format din auxiliarul *ar* și forma de infinitiv *trebui*

aș vrea – condițional, persoana I, singular; format din auxiliarul *aș* și forma de infinitiv *vrea*

b. –

43.

a.

am [o armă] = verb de posesie, persoana I sg.

am [spus] = auxiliar de perfect compus, persoana I sg.

a [zis] = auxiliar de perfect compus, persoana a III-a sg.

am [înțeles] = auxiliar de perfect compus, persoana I pl.

b. ***Am vrea*** *să mâncăm niște înghețată* (auxiliar de condițional, persoana I, numărul plural)

c.

(1)

ai – verb de posesie (persoana a II-a sg.): *Tu* ***ai*** *o mașină frumoasă.*

ai – auxiliar de perfect compus (persoana a II-a sg.): *Tu* ***ai*** *plecat mai devreme decât noi.*

ai – auxiliar de condițional (persoana a II-a sg.): ***Ai*** *vrea o înghețată?*

(2)

ați – auxiliar de perfect compus (persoana a II-a pl.): ***Ați*** *plecat primii.*

ați – auxiliar de condițional (persoana a II-a pl.): ***Ați*** *vrea să plecați?*

(3)

au – verb de posesie (persoana a III-a pl.): *Ei* ***au*** *câte o pisică.*

au – auxiliar de perfect compus (persoana a III-a pl.): *Ei* ***au*** *plecat deja.*

(4)
ar – auxiliar de condițional (persoana a III-a sg.): *El **ar vrea** o înghețată.*
ar – auxiliar de condițional (persoana a III-a pl.): *Ei **ar vrea** o înghețată.*

44.

a.

Verbul	Mod	Timp	Pers.	Număr
ne-am jucat	indicativ	perfect compus	I	plural
m-am lăsat (păgubaș)	indicativ	perfect compus	I	singular
nu jefuiserăm	indicativ	mai-mult-ca-perfect	I	plural
nu omorâserăm	indicativ	mai-mult-ca-perfect	I	plural
lăudam	indicativ	imperfect	I	plural
(o) zbugheam	indicativ	imperfect	I	plural
dădeam (năvală)	indicativ	imperfect	I	plural
duceau	indicativ	imperfect	III	plural
n-am capturat	indicativ	perfect compus	I	plural
zicea	indicativ	imperfect	III	singular
-s	indicativ	prezent	III	plural
ne întorceam	indicativ	imperfect	I	plural
pălăvrăgeam	indicativ	imperfect	I	plural
omorâserăm	indicativ	mai-mult-ca-perfect	I	plural
însemnaserăm	indicativ	mai-mult-ca-perfect	I	plural
vedeam	indicativ	imperfect	I	singular
trimise	indicativ	perfect simplu	III	singular
să alerge	conjunctiv	–	III	singular
zicea	indicativ	imperfect	III	singular
-i	indicativ	prezent	III	singular
înștiință	indicativ	perfect simplu	III	singular
aduseseră	indicativ	mai-mult-ca-perfect	III	plural
având	gerunziu	–	–	–
va poposi	indicativ	viitor	III	singular

b. Numele predicative din text sunt: *lingouri, juvaeruri* (verbul *a fi* nu este exprimat) și *un slogan*. Toate sunt în cazul nominativ.

c. *a aduna, a încărca.*

45.

a-și răci gura = a vorbi (zadarnic)
a-i da înainte = a continua
a-și veni în fire = a se calma, a se liniști
a face (pe cineva) albie de porci = a înjura, a calomnia
a-i da mâna = a-și permite

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

46.

(1) c. ~~*Fiecare dintre ei au refuzat să meargă la concert.*~~
Corect: *Fiecare dintre ei a refuzat să meargă la concert.*
(2) c. ~~*O echipă de la Iași au plecat să rezolve situația.*~~
Corect: *O echipă de la Iași a plecat să rezolve situația.*
(3) b. ~~*Un grup au sosit ieri, altul sosește azi.*~~
Corect: *Un grup a sosit ieri, altul sosește azi.* (Totuși, dacă avem la dispoziție un context mai larg, este posibil și acordul la plural: *Așteptam mai mulți colegi. Un grup au sosit ieri, altul sosește azi.*)
(4) c. ~~*O grămadă de oameni a fost interogată de poliție.*~~
Corect: *O grămadă de oameni au fost interogați de poliție.*

47.

(1) *În calitate de om care s-a născut în România...*
(2) *Ca om care vine din Ardeal...*
(3) *Sunteți o femeie care știe multe.*
(4) *Eu sunt prima care te va ajuta.*
(5) *Tu ai fost ultimul care a plătit facturile.*
(6) *Numai unii dintre voi vor câștiga.*
(7) *Nu sunt o persoană care ar renunța ușor.*
(8) *Sunteți niște prieteni adevărați, care se implică în problemele celorlalți.*

48.

„După ce Harriet termină cina și după ce urcă repede în pat, începu să se gândească la Harrison Withers și la pisicile lui. Harrison Withers locuia pe strada 82, la ultimul etaj al unei clădiri dărăpănate, cu apartamente de închiriat. Avea două camere, una pentru el și una pentru pisici. În camera lui avea un pat, un scaun, o masă de lucru la care construia colivii și un perete plin cu unelte pentru confecționarea coliviilor. În camera cealaltă nu erau decât pisicile. În bucătărie erau un pahar, o cană și douăzeci și șase de farfurii, puse una peste alta.“

49.

a.

Substantivul	Gen	Număr	Caz	Articol
gura	**feminin**	**singular**	**nominativ**	**hotărât enclitic *-a***
(în) gât	neutru	singular	acuzativ	–
(pe) un sol	neutru	singular	acuzativ	nehotărât *un*
(cu) noroi	neutru	singular	acuzativ	–
(la) încheieturi	feminin	plural	acuzativ	–
cătușele	feminin	plural	acuzativ	hotărât enclitic *le*
dâre	feminin	plural	nominativ	–
pământul	neutru	singular	nominativ	hotărât enclitic *-l*
corturi	neutru	plural	acuzativ	–
niște bărci	feminin	plural	acuzativ	nehotărât *niște*
o cabană	feminin	singular	nominativ	nehotărât *o*

Substantivul	Gen	Număr	Caz	Articol
(de) lemn	neutru	singular	acuzativ	–
(între) copaci	masculin	plural	acuzativ	–
copaci	masculin	plural	nominativ	–
plante	feminin	plural	nominativ	–
(din) peisaj	neutru	singular	acuzativ	–
tufe	feminin	plural	nominativ	–

b.

Radical	Desinență	Articol hotărât
gur	–	*a*
gât	Ø	–
sol	Ø	–
noroi	Ø	–
încheiet	*uri*	–
cătuș	*e*	*le*
dâr	*e*	–
pământ	*u*	*l*
cort	*uri*	–

c. În text, ambele substantive sunt la nominativ plural; pentru ca numărul să fie diferit, trebuie să construim exemple cu substantivele la singular; pentru a păstra desinența *-e* trebuie să construim exemple fie cu genitivul, fie cu dativul, pentru că la nominativ-acuzativ desinența ar fi *-ă*. Pentru ca formele să rămână identice, evităm formele articulate cu articol hotărât.

(1) *Viața unei plante este scurtă* (genitiv); *Am pus apă unei plante* (dativ)

(2) *M-am ascuns la umbra unei tufe* (genitiv); *Am pus apă unei tufe de flori* (dativ).

50.

a.

(1) *Niște copii / copiii de la bloc au găsit un cățeluș.*
(2) *Sora mea iubește foarte mult copii / copiii.*
(3) *Doi membri / membrii ai echipei erau bolnavi.*
(4) *Membri / Membrii echipei erau toți bolnavi.*
(5) *Ție îți plac monștri / monștrii?*
(6) *Am desenat niște monștri / monștrii impresionanți.*
(7) *Vecina mea are doi fii / fiii.*
(8) *Fii / Fiii ei sunt de vârste apropiate.*
(9) *Prietenii tăi sunt niște scandalagii / scandalagiii.*
(10) *Scandalagii / Scandalagiii de prieteni pe care îi ai au stricat petrecerea.*
(11) *La noi în clasă nu sunt chiulangii / chiulangiii.*
(12) *Chiulangii / Chiulangiii nu au ce căuta la noi în clasă.*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

b.
(1) *monștr-* = radical
-i- = desinență de plural
-i = articol hotărât
(2) *scandalagi-* = radical
-i- = desinență de plural
-i = articol hotărât

c.
(1) În substantivul *fiii*, primul *i* este parte a radicalului.
(2) În substantivul *chiulangii*, al doilea *i* este desinență de plural.
(3) În substantivul *chiulangiii*, al treilea *i* este articol hotărât.

51.

(1) *abțibilde / abțibilduri*
(2) *azile / aziluri*
(3) *aragaze / aragazuri*
(4) *chibrite / chibrituri*
(5) *coșmare / coșmaruri*
(6) *furtune / furtunuri*
(7) *hotele / hoteluri*
(8) *implante / implanturi*
(9) *piedestale / piedestaluri*
(10) *produse / produsuri*
(11) *semne / semnuri*
(12) *succese / succesuri*

52.

a.

Substantivul în genitiv	Substantivul regent	Substantivul în dativ	Verbul regent
poveștilor	*isprăvitul*	*stăpânului*	*a cerut*
împărăției	*palatul*	*gâdelui*	*să trimită*
a gândului	*podoabă*	*împăraților*	*să rămâie*
a cuvântului	*podoabă*	*pitarului*	*poruncind*
împăratului	*mânia*		
povestitorului	*chinul*		

b.
isprăvit = sfârșit, încheiere, terminare etc.
gâde = călău, tiran etc.
osândă = condamnare, pedeapsă etc.
hrisov = act, document, scrisoare etc.
zapis = act, document, dovadă etc.
pitar = brutar etc.

53.

(1) *amiezei* / *amiezii* — plural: *amiezi*
(2) *după-amiezei* / *după-amiezii* — plural: *după-amiezi*
(3) *supleței* / *supleții*
(4) *mătușei* / *mătușii* — plural: *mătuși*
(5) *bunicei* / *bunicii* — plural: *bunici*
(6) *medicinei* / *medicinii*
(7) *tribunei* / *tribunii* — plural: *tribune*
(8) *cenușei* / *cenușii*
(9) *bătrâneței* / *bătrânețiii* — plural: *bătrâneți*
(10) *pâinei* / *pâinii* — plural: *pâini*
(11) *zgurei* / *zgurii*
(12) *republicei* / *republicii* — plural: *republici*

54.

(1) *tortul lui Teo* / ~~*tortul lui Ana*~~ / *tortul lui Ion*
(2) ~~*venirea lui mama*~~ / *venirea lui tata* / *venirea lui nenea Ion*
(3) *Îi ofer flori lui mami* / ~~*Îi ofer flori lui mama*~~ / *Îi ofer flori lui tanti Maria*
(4) *prăjitura lui buni* / ~~*prăjitura lui bunica*~~ / *prăjitura lui bunicul*
(5) ~~*textul lui doamna*~~ / *textul lui Bogdan* / *textul lui Cati*

55.

(1) *Plecarea copiilor și* ***a*** *părinților...*
(2) *Succesul fetelor și* ***al*** *băieților...*
(3) *L-am spus secretul numai lui Andrei și Anei.*
(4) *Supărarea doamnei diriginte și* ***a*** *tuturor celorlalți profesori...*
(5) *Le-am dat de mâncare câinilor și pisicilor.*
(6) *Problema frigului,* ***a*** *lipsei de alimente și* ***a*** *hranei insuficiente...*

Atenție la exemplele (3) și (5), care conțin forme de dativ coordonate. Articolul genitival nu poate preceda o formă de dativ.

56.

a.

Forme de vocativ identice cu nominativ-acuzativul	Forme de vocativ specifice
mâță	*Mițule*
doamnă	*Domnule căruțașule*
Miss Fowler	*tătuțule*
Mițu	*Domnico*
Baruțu	*mămico*
Birjar	

b. Exemple posibile:
O mâță mănâncă foarte puțin. (nominativ); *Am primit o mâță.* (acuzativ)
A venit în vizită o doamnă. (nominativ); *Am văzut o doamnă în stație.* (acuzativ)

Scanned with OKEN Scanner

Miss Fowler lucrează mult. (nominativ); *M-am întâlnit cu Miss Fowler.* (acuzativ)
Mițu și Baruțu sunt frați. (nominativ); *Mă joc cu Mițu și Baruțu.* (acuzativ)
Un birjar stătea pe canapea. (nominativ); *Am strigat un birjar.* (acuzativ)

c. Formele de imperativ sunt: *du-te, vezi(-ți de treabă), fii, stați, vino, du.* Atenție: în text sunt și forme de conjunctiv cu valoare de imperativ: *să nu uiți, să dați, să nu rupi.*

57.

(1) *o avalanșe, o broșe, două avalanșe* — Corect: *o avalanșă, o broșă*
(2) *două cireșe, o cămașe, o mătușe* — Corect: *o cămașă, o mătușă*
(3) *o cățelușe, două cățelușe, o păpușe* — Corect: *o cățelușă, o păpușă*
(4) *o casă uriașe, două case uriașe, o fată leneșe* — Corect: *o casă uriașă, o fată leneșă*
(5) *o coaje, o tije, două tije* — Corect: *o coajă, o tijă*
(6) *o cârje, două cârje, o mare grije* — Corect: *o cârjă, o mare grijă*

58.

a.

(1) *untdelemn / unt-de-lemn* — genitiv-dativ: *undelem**nului***
(2) *bunăvoință / bună-voință* — genitiv-dativ: *bunăvoin**ței***
(3) *bungust / bun-gust / bun gust* — genitiv-dativ: *bun**ului**-gust*
(4) *bunsimț / bun-simț / bun simț* — genitiv-dativ: *bun**ului**-simț*
(5) *calputere / cal-putere / cal putere* — plural: *cai-putere*
(6) *floareasoarelui / floarea-soarelui / floarea soarelui* — genitiv-dativ: *flor**ii**-soarelui*
(7) *Albă ca Zăpada / Albă-ca-Zăpada* — genitiv-dativ: *Alb**ei**-ca-Zăpada*

b.

(1) *prim-plan*	pl. *prim-planuri*;	gen.-dat. sg. *prim-planului*
(2) *prim-balerină*	pl. *prim-balerine*;	gen.-dat. sg. *prim-balerinei*
(3) *prim-solist*	pl. *prim-soliști*;	gen.-dat. sg. *prim-solistului*
(4) *prim-procuror*	pl. *prim-procurori*;	gen.-dat. sg. *prim-procurorului*

59.

Exemple posibile:

(1) *Am fost la școală. / Am învățat la Școala „Vasile Alecsandri“.*

(2) *Acesta este un război sângeros. / În Primul Război Mondial au murit mii de oameni.*

(3) *M-am născut pe 1 decembrie. / 1 Decembrie este Ziua Națională a României.*

(4) *În noaptea asta e lună plină. / Armstrong este primul om care a pășit pe Lună.*

(5) *Acest fluviu se varsă în mare printr-o deltă. / În vacanță, am fost în Delta Dunării.*

Scanned with OKEN Scanner

(6) *Vorbește corect limba română.* / *Citește toate numerele din revista* Limba română.

(7) *Deschide poarta!* / *În istoria noastră, au fost multe războaie cu Poarta Otomană.*

60.

Numele de oraș/ județ/țară	Numele de locuitor	Numele de oraș/județ/țară	Numele de locuitor
Alba-Iulia	*albaiulian*	Budapesta	*budapestan*
Bacău	*băcăuan*	Londra	*londonez*
Bistrița-Năsăud	*năsăudean*	Sofia	*sofiot*
Botoșani	*botoșănean*	Tokio	*tokiot*
Câmpulung	*câmpulungean*	Armenia	*armean*
Focșani	*focșănean*	Cipru	*cipriot*
Giurgiu	*giurgiuvean*	Croația	*croat*
Miercurea-Ciuc	*miercurean*	Finlanda	*finlandez*
Reșița	*reșițean*	Malta	*maltez*
Slobozia	*slobozean*	Maroc	*marocan*
Sălaj	*sălăjean*	Portugalia	*portughez*
Vrancea	*vrâncean*	Vietnam	*vietnamez*

61.

a.

„După ce Harriet termină cina și după ce urcă repede în pat, începu să se gândească la Harrison Withers și la pisicile lui. Harrison Withers locuia pe strada 82, la ultimul etaj al unei clădiri dărăpănate, cu apartamente de închiriat. Avea două camere, una pentru el și una pentru pisici. În camera lui avea un pat, un scaun, o masă de lucru la care construia colivii și un perete plin cu unelte pentru confecționarea coliviilor. În camera cealaltă nu erau decât pisicile. În bucătărie erau un pahar, o cană și douăzeci și șase de farfurii, puse una peste alta."

Substantivul	Cazul	Funcția sintactică	Elementul regent
Harriet	**nominativ**	**subiect**	***termină***
cina	acuzativ	complement	*termină*
în pat	acuzativ	complement	*urcă*
la Harrison Withers	acuzativ	complement	*să se gândească*
la pisicile	acuzativ	complement	*să se gândească*
Harrison Withers	nominativ	subiect	*locuia*
pe strada	acuzativ	complement	*locuia*
la... etaj	acuzativ	complement	*locuia*
al unei clădiri	genitiv	atribut	*etaj*
cu apartamente	acuzativ	atribut	*al unei clădiri*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Substantivul	Cazul	Funcţia sintactică	Elementul regent
camere	acuzativ	complement	*avea*
pentru pisici	acuzativ	atribut	*una*
în camera	acuzativ	complement	*avea*
un pat	acuzativ	complement	*avea*
un scaun	acuzativ	complement	*avea*
o masă	acuzativ	complement	*avea*
de lucru	acuzativ	atribut	*o masă*
colivii	acuzativ	complement	*construia*
un perete	acuzativ	complement	*avea*
cu unelte	acuzativ	complement	*plin*
pentru confecţionarea	acuzativ	atribut	*unelte*
coliviilor	genitiv	atribut	*confecţionarea*
în camera	acuzativ	complement	*nu erau (a fi = a se afla)*
pisicile	nominativ	subiect	*nu erau*
în bucătărie	acuzativ	complement	*erau (a fi = a se afla)*
un pahar	nominativ	subiect	*erau*
o cană	nominativ	subiect	*erau*
farfurii	nominativ	subiect	*erau*

b.

„Pentru familia tatii, o cămașă nouă era o cheltuială și părinții lui, bunicii mei, l-au certat destul de rău."

Funcția sintactică absentă din textul de la **a.** este nume predicativ.

Regentul este verbul copulativ *a fi / era*.

62.

Pronumele	Persoana	Cazul
ei	a III-a	genitiv
te	a II-a	acuzativ
ea	a III-a	nominativ
cu tine	a II-a	acuzativ
o	a III-a	acuzativ
ei	a III-a	genitiv
(2x) *îi*	a III-a	dativ
-o	a III-a	acuzativ

63.

a. Exemple posibile:

- pers. a II-a sg., formă accentuată, acuzativ: *Te văzuse numai* ***pe tine.***
- pers. a II-a sg., formă neaccentuată, acuzativ: ***Te*** *văzuse numai pe tine;* ***Te****-a văzut.*
- pers. a II-a sg., formă accentuată, dativ: ***Ție*** *îți plac caramelele?*
- pers. a II-a sg., formă neaccentuată, dativ: *Ție* ***îți*** *plac caramelele?;* ***Ți****-a plăcut la mare?*
- pers. I pl., formă accentuată, acuzativ: *Ne văzuse numai* ***pe noi.***
- pers. I pl., formă neaccentuată, acuzativ: ***Ne*** *văzuse numai pe noi;* ***Ne****-a văzut.*
- pers. I pl., formă accentuată, dativ: ***Nouă*** *ne plac caramelele.*
- pers. I pl., formă neaccentuată, dativ: *Nouă* ***ne*** *plac caramelele;* ***Ne****-a plăcut la mare.*

b.

mi-[*a*] = pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, numărul singular, genul masculin (dedus din context), cazul dativ, funcția sintactică de complement

[*dat*]-*o* = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, numărul singular, genul feminin, cazul acuzativ, funcția sintactică de complement

[*să*]-*mi* = pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, numărul singular, genul masculin (dedus din context), cazul dativ, funcția sintactică de complement

îmi = pronume personal, formă neaccentuată, persoana I, numărul singular, genul masculin (dedus din context), cazul dativ, funcția sintactică de complement

[*să*]-*i* = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, numărul plural, genul masculin, cazul acuzativ, funcția sintactică de complement

[*să*]-*l* = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, numărul singular, genul masculin, cazul acuzativ, funcția sintactică de complement

64.

a.

(1) pronumele *dumneata* să fie în cazul genitiv – *Casa* ***dumitale*** *îmi place foarte mult.*

(2) pronumele *dumneata* să fie în cazul dativ – ***Dumitale*** *ți-am cerut să vii la noi.*

(3) pronumele *dumneavoastră* să fie în cazul genitiv – *Părerea* ***dumneavoastră*** *contează.*

(4) pronumele *dumnealor* să fie în cazul dativ – ***Dumnealor*** *le spusesem adevărul.*

(5) pronumele *Domnia Sa* să fie în cazul genitiv – *Discursul* ***Domniei Sale*** *i-a uimit pe toți.*

(6) pronumele *Domnia Voastră* să fie în cazul dativ – ***Domniei Voastre*** *nu v-aș putea cere nimic.*

Scanned with OKEN Scanner

b. (1) atribut; (2) complement; (3) atribut; (4) complement; (5) atribut; (6) complement.

65. –

66. **a.**

– Pe care, Marion, o corectă domnișoara Elson.

– ... grupul pe care îl conduc. Ca atare...

În propoziția *pe care îl conduc*, subiectul este neexprimat (*eu*), iar complementul este *pe care*, introdus prin prepoziția *pe*, la fel ca în: *Îl conduc* ***pe*** *Geo spre ieșire.*

Regula este următoarea: *pe care* are funcție de complement, în structuri de tipul (*cartea pe care am citit-o noi; omul pe care l-ai văzut tu*), iar *care* are funcție de subiect (*cartea care este pe bancă; omul care a venit ieri*).

b. *Băiatul* ***care*** *ne-a vizitat ieri ne-a spus povești impresionante.*

c.

(1) Filmul **care** / **pe care** l-am așteptat atât a fost dezamăgitor.
(2) Fetița **care** / **pe care** a plecat mai devreme avea febră.
(3) Cozonacul **care** / **pe care** l-a făcut mama ta este foarte bun.
(4) Poezia **care** / **pe care** am învățat-o pentru azi a fost foarte lungă.
(5) Parcul **care** / **pe care** ne place nouă o să fie reamenajat.
(6) Băiatul **care** / **pe care** l-ai lovit din greșeală cu mingea este bine acum.

67. „Una înfățișa o femeie zveltă, îmbrăcată într-o rochie neagră, cu talia strânsă la subsuori și cu mânecile înfoiate ca niște verze. Purta o pălărie mare ca o lopată de cărbuni și un văl cernit; gleznele subțiri și albe i-erau înfășurate în panglicuțe negre, iar picioruşele i-erau încălțate în pantofiori de aceeași culoare, micuți ca niște jucării. Stătea gânditoare, cu cotul drept rezemat pe un mormânt, sub o salcie plângătoare, iar în mâna ailaltă, care-i atârna de-a lungul trupului, ținea o batistă albă și o gentuță."

68. **a.**

uriaș|ă = radicalul *uriaș-* + desinența *-ă* pentru feminin, singular, nominativ

nichelat|e = radicalul *nichelat-* + desinența *-e* pentru feminin, plural, acuzativ

liniat|e = radicalul *liniat-* + desinența *-e* pentru feminin, plural, acuzativ

velin|e = radicalul *velin-* + desinența *-e* pentru feminin, plural, acuzativ

scămoas|e = radicalul *scămoas-* + desinența *-e* pentru feminin, plural, acuzativ

Scanned with OKEN Scanner

dulceag|Ø = radicalul *dulceag-* + desinența -Ø pentru neutru, singular, acuzativ

colorat|*e* = radicalul *colorat-* + desinența *-e* pentru neutru, plural, acuzativ

groas|*ă* = radicalul *groas-* + desinența *-ă* pentru feminin, singular, acuzativ

vâscos|Ø = radicalul *vâscos-* + desinența -Ø pentru neutru, singular, nominativ

cartonat|*e* = radicalul *cartonat-* + desinența *-e* pentru feminin, plural, acuzativ

colorat|Ø = radicalul *colorat-* + desinența -Ø pentru neutru, singular, acuzativ

Atenție la desinența Ø, pe care o putem identifica numai prin comparație cu celelalte forme ale adjectivului, și la adjectivele al căror radical se schimbă ușor în cursul derivării (*scămos-, scămoas-; dulceag-, dulceğ-; gros-, groas-; vâscos-, vâscoas-*).

b.

(1) *Am desenat pe marginea unei foi liniate* (desinența *-e* este pentru feminin, singular, genitiv); se poate da și exemplu cu dativul;

(2) *Îmi amintesc mirosul unei sugative scămoase* (desinența *-e* este pentru feminin, singular, genitiv); se poate da și exemplu cu dativul;

(3) *Nu pot uita culoarea unei coperte cartonate* (desinența *-e* este pentru feminin, singular, genitiv); se poate da și exemplu cu dativul.

69.

a.

Adjectivul	Regentul	Funcția sintactică	Verbul de la care provine
trecută	*vara*	atribut	*a trece*
nevopsită	*fațada*	atribut	*a vopsi*
uscat	*lemnului*	atribut	*a usca*
închis	*(un) gri*	atribut	*a închide*
neascuțite	*creioane*	atribut	*a ascuți*
stricate	*pixuri*	atribut	*a strica*
aranjat (și) verificat	*este*	nume predicativ (multiplu)	*a aranja, a verifica*
preferată	*pensula*	atribut	*a prefera*

b.

(1) *evacuarea unei tabere* ***amplasată*** */* ***amplasate*** *lângă oraș*

(2) *în timpul emisiunii* ***transmisă*** */* ***transmise*** *în direct*

(3) *succesul tinerei* ***venită*** */* ***venite*** *de la țară*

(4) *vizitarea unei insule* ***situată*** */* ***situate*** *între Franța și Spania*

(5) *succesul fetei* ***considerată*** */* ***considerate*** ***talentată*** */* ***talentate***

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

c. Exemplul (5) este diferit de cele anterioare pentru că include două adjective participiale. Primul adjectiv, *considerate*, urmează regula enunțată în explicație și valabilă pentru exemplele (1)–(4): se acordă în gen (feminin), număr (singular) și caz (genitiv) cu substantivul regent, *fetei*. În schimb, cel de-al doilea adjectiv, *talentată*, are ca regent adjectivul *considerate*; adjectivul *talentată* este în cazul nominativ, având funcția de nume predicativ al verbului *a fi* care nu este exprimat (*considerată* [că este] *talentată*).

70.

a.

Adjectivul	Tipul	Gen	Nr.	Caz	Funcția sintactică	Elementul regent
inteligent	propriu-zis	masc.	sg.	nom.	atribut	*papagal*
frumos	propriu-zis	masc.	sg.	nom.	atribut	*papagal*
colorate	participial	fem.	pl.	nom.	nume predicativ	*sunt*
splendid	propriu-zis	neut.	sg.	ac.	atribut	*un albastru*
divine	propriu-zis	fem.	pl.	nom.	atribut	*calitățile*
modest	propriu-zis	masc.	sg.	nom.	nume predicativ	*sunt*
vișinie	propriu-zis	fem.	sg.	nom.	atribut	*columba*
puțină	propriu-zis	fem.	sg.	ac.	atribut	*mătase*
pâlpâitoare	propriu-zis	fem.	sg.	ac.	atribut	*stofa*
învăluit	participial	masc.	sg.	gen.	atribut	*muntelui*
albăstrui	propriu-zis	masc.	sg.	ac.	atribut	*nor*
prețios	propriu-zis	masc.	sg.	ac.	atribut	*ceva*
roșu	propriu-zis	masc.	sg.	nom.	atribut	*peștele*
nemișcat	participial	masc.	sg.	nom.	atribut	*peștele*
inspirată	participial	fem.	sg.	ac.	atribut	*munca*
neștiuți	participial	masc.	pl.	ac.	atribut	*bijutieri și zugravi*
minerală	propriu-zis	fem.	sg.	ac.	atribut	*carne*
hrănită	participial	fem.	sg.	ac.	atribut	*carne*
adăpată	participial	fem.	sg.	ac.	atribut	*carne*

b. (c)

71.

a.

(1) *prieteni dragi*; (2) *prietene dragi*; (3) *dragă prietenă*; (4) *dragi prieteni*; (5) *dragi prietene*; (6) *dragii mei*; (7) *dragile mele*

b.

(1) *ultima întâlnire*; (2) *ultimul metrou*; (3) *ultimele întâlniri*; (4) *ultimele metrouri*; (5) *ultimii bani*

72.

a.

atroce = fioros, îngrozitor, înspăimântător etc.
dulce = frumos, drăguț, simpatic etc.
eficace = eficient, folositor, productiv etc.
feroce = nemilos, sălbatic, violent etc.
locvace = vorbăreț, guraliv etc.
perspicace = ager, capabil, isteț etc.
precoce = prematur, timpuriu etc.
propice = favorabil, prielnic, potrivit etc.
sagace = ager, subtil, isteț etc.
tenace = perseverent, rezistent, hotărât etc.
vivace = vioi, viu, rezistent etc.

b.

Adjective cu două forme	Adjective cu o formă (invariabile)
dulce	*atroce*
sagace	*eficace*
tenace	*feroce*
	locvace
	perspicace
	precoce
	propice
	vivace

c.

(1) *leoaică <u>feroce</u>, leoaice <u>feroce</u>*
(2) *fată <u>tenace</u>, fete <u>tenace</u>*
(3) *băiat <u>tenace</u>, băieți <u>tenaci</u>*
(4) *copil <u>locvace</u>, copii <u>locvace</u>*
(5) *fată <u>sagace</u>, fete <u>sagace</u>*
(6) *băiat <u>sagace</u>, băieți <u>sagaci</u>*
(7) *animal <u>vivace</u>, animale <u>vivace</u>*

73.

(1) *Părinții sunt **<u>mândri</u> / mândrii** de tine.*
(2) *Am văzut niște scene **<u>stranii</u> / straniii**.*
(3) ***Stranii / <u>Straniii</u>** ei ochi luceau în întuneric.*
(4) *Nici **proprii / <u>propriii</u>** părinți nu-l mai suportă.*
(5) *Am reușit numai prin forțe **<u>proprii</u> / propriii**.*
(6) *Pe cer erau niște nori **<u>cenușii</u> / cenușiii**.*
(7) ***Cenușii / <u>Cenușiii</u>** nori amenințau orașul.*
(8) *Ana are ochi **<u>albaștri</u> / albaștrii**.*
(9) *Colegii tăi sunt **<u>mediocri</u> / mediocrii**.*
(10) ***Negri / <u>Negrii</u>** ei ochi îmi rămăseseră în minte.*

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

74.

a.

(1)(a) *S-a întâmplat o **adevărată** tragedie.* (o întâmplare pe care vorbitorul o consideră o tragedie)

(b) *Asta era o poveste **adevărată**.* (care s-a întâmplat în realitate)

(2)(a) *Este important să bei apă **pură**.* (curată)

(b) *A fost o **pură** întâmplare că ne-am întâlnit.* (vorbitorul crede că s-au întâlnit din întâmplare)

(3)– același sens

(4)(a) *Ți-ai ales o parte **bună** din prăjitură.* (gustoasă)

(b) *Ai mâncat o **bună** parte din prăjitură.* (semnificativă, mare)

(5)– același sens

(6)(a) *Prietenul meu a cumpărat o carte **nouă**.* (recent apărută sau nefolosită)

(b) *Prietenul meu a publicat o **nouă** carte.* (altă carte, încă o carte)

b.

(1) *Am mâncat o **singură** prăjitură.* (numai o prăjitură)

(2) *E greu în acest oraș pentru o fată **singură**.* (care nu are prieteni, companie)

75.

(1) *Îmi place povestea vulpoiului **cel bătrân / celui bătrân**.*

(2) *I-am spus adevărul numai prietenei mele **cea mai bună / celei mai bună / celei mai bune**.*

(3) *I-am aplaudat pe cei ajunși **cel mai departe / cei mai departe**.*

(4) *Le-am cumpărat câte o păpușă fetelor **cele mai cuminți / celor mai cuminți**.*

(5) *I-am felicitat pe elevii **cei mai bine / cel mai bine** pregătiți.*

(6) *Intrarea fetiței **cea mai frumoasă / celei mai frumoase**...*

76.

a.

Regentul	Adjectivul	Forma de masculin sau neutru singular a adjectivului
șosete	*albe*	*alb*
șosete	*rulate*	*rulat*
picioare	*groase*	*gros*
nasul	*lung*	*lung*
mamă	*blondă*	*blond*
mamă	*grasă*	*gras*
doamnă	*caraghioasă*	*caraghios*
e	*trist*	*trist*

Regentul	Adverbul
se uită	*cruciș*
arată	*oribil*
plânge	*mult*
privește	*cruciș*
se simte	*oribil*

b. Se pot alege adverbele: *gros, lung, gras, caraghios, trist.*
(1) *Ea s-a îmbrăcat* ***gros.***
(2) *Bibi se uită* ***lung*** *la mâncare; nu-i prea place.*
(3) *Mama lui gătește* ***gras.***
(4) *Dacă nu doarme suficient, Robert se comportă* ***caraghios.***
(5) *Fetița se uită* ***trist*** *la noi.*

c. Nu toate adjectivele pot deveni adverbe. Din lista noastră, *alb* și *rulat,* care descriu caracteristici ale unor obiecte, nu pot deveni adverbe; adverbele descriu caracteristici ale unor acțiuni (exprimate prin verbe).

d. Majoritatea adjectivelor din coloana din mijloc au funcția de atribut și depind de substantivele din coloana din stânga. Excepția este *trist,* care formează un predicat nominal împreună cu verbul copulativ *e*; *trist* este deci nume predicativ.

e. Toate adverbele din tabel depind de verbe și au, deci, funcția de complement.

77.

a.
(1) *Mă întorc în* ***două*** *minute.* (numeral cardinal; valoare adjectivală)
(2) *Ana a terminat concursul* ***a doua.*** (numeral ordinal; valoare pronominală)
(3) ***Optul*** *luat la desen îl descurajase.* (numeral cardinal; valoare substantivală)
(4) *Urma o lovitură de la* ***șapte*** *metri.* (numeral cardinal; valoare adjectivală)
(5) ***A doua*** *poveste îi plăcuse cel mai mult.* (numeral ordinal; valoare adjectivală)
(6) *Aștepta de ceva timp în stație* ***un 336.*** (numeral cardinal; valoare substantivală)
(7) *Urmează etapa* ***a treia*** *a campionatului.* (numeral ordinal; valoare adjectivală)
(8) *Aproape toți sportivii terminaseră proba, numai* ***doi*** *nu ajunseseră la final.* (numeral cardinal; valoare pronominală)

Scanned with OKEN Scanner

b. Exemple posibile:
(1) *Distanța dintre noi este de* ***unsprezece*** *metri.*
(2) *Tu ai numărat doisprezece participanți, eu numai* ***unsprezece.***
(3) *Echipa națională de fotbal are* ***un unsprezece*** *de excepție.*

78.

(1) *Am găsit în text* ***douăzeci și doi*** */* ***douăzeci și două*** *de substantive.*
acord cu substantivul: *substantive*
(2) *Ar fi trebuit să găsești și tu în text* ***douăzeci și unu*** */* ***douăzeci și una*** *de adjective.*
acord cu substantivul: *adjective*
Atenție: *substantiv* și *adjectiv* sunt substantive neutre. De aceea, acordul lui *unu* se face la masculin (*un substantiv, un adjectiv*), iar acordul lui *doi* se face la feminin (*două substantive, două adjective*).
(3) *Pentru a pleca în excursie, am nevoie de* ***doisprezece*** */* ***douăsprezece*** *mii de lei.*
acord cu substantivul: *mii*
(4) *Sora mea mai mare este în clasa* ***a doisprezecea*** */* ***a douăsprezecea.***
acord cu substantivul: *clasa*
(5) *Azi vom pleca acasă la ora* ***doisprezece*** */* ***douăsprezece.***
acord cu substantivul: *ora*
(6) *În clasa noastră sunt* ***doisprezece*** */* ***douăsprezece*** *fete.*
acord cu substantivul: *fete*
(7) *În școala noastră sunt* ***optzeci și unu*** */* ***optzeci și una*** *de fete.*
acord cu substantivul: *fete*
(8) *La Campionatele Europene de Gimnastică au participat* ***doisprezece*** */* ***douăsprezece*** *țări.*
acord cu substantivul: *țări*
(9) *De când te aștept, au trecut prin fața mea* ***patruzeci și unu*** */* ***patruzeci și una*** *de persoane.*
acord cu substantivul: *persoane*
(10) *Ana a fost* ***a doisprezecea*** */* ***a douăsprezecea*** *la Olimpiada Națională de Matematică.*
acord cu substantivul: *Ana*

79.

(1) *V-am mai spus asta.*
(2) *S-ar mai duce o dată.*
(3) *Ți s-a întâmplat așa ceva?*
(4) *Nu se mai vede muntele.*
(5) *Nu te mai văita.*
(6) *Se mai aude zgomotul?*
(7) *Îl mai citesc o dată.*
(8) *O mai aștept două zile.*

Scanned with OKEN Scanner

80.

a.
(1) ~~*Învață decât la matematică.*~~
(2) ~~*Mama adoarme decât după ora douăsprezece.*~~
(3) ~~*Avem decât un câine.*~~
(4) ~~*Citește decât noaptea, nu și ziua.*~~

b. Exemple posibile:
(1) *Nu-mi plac decât merele, perele nu.*
(2) *Nu pot să vin decât azi; de mâine plec în vacanță.*
(3) *Nu cumpăra decât două prăjituri.*
(4) *Nu veni decât tu, nu vreau să-i văd pe ceilalți.*

81.

a. Exemple posibile:
(1) ***Minimul** necesar de proteine se poate obține mâncând nuci.*
(2) *A depus un efort **minim**.*
(3) *Ca să reușim, e nevoie de **un minimum** de implicare din partea tuturor.*
(4) *Trebuie să bei **minimum** doi litri de lichide.*

b.
(1) *Aici pot locui **maxim** / **maximum** trei oameni.*
(2) *Efortul lui a fost **maxim** / **maximum**.*
(3) *Această casă se poate închiria pentru **minim** / **minimum** doi ani.*
(4) *În timpul testului, s-a concentrat **la maxim** / **la maximum**.*
(5) *E nevoie de **un minim** / **minimum** confort ca să poți învăța.*

82.

(1) *Am reușit numai **datorită ție** / **din cauza ta**.*
(2) *Această zonă este renumită **datorită** / **din cauza** apelor minerale.*
(3) ***Datorită** / **Din cauza** ploilor, s-au produs inundații.*
(4) *Numai **datorită** / **din cauza** medicilor mai este în viață.*
(5) *N-am reușit să ajungem la timp **datorită** / **din cauza** aglomerației.*
(6) *Mai mulți oameni au leșinat **datorită** / **din cauza** căldurii excesive.*
(7) *Echipa a pierdut meciul **datorită** / **din cauza** lui Andrei.*
(8) ***Datorită** / **Din cauza** sportului, el este foarte sănătos.*

83.

(1) ***Din punct de vedere** turistic, zona este foarte frumoasă.*
(2) ***Din punctul de vedere** al formei de organizare, Spania este regat.*
(3) ***Din punctul de vedere** al elevilor, profesorii dau prea multe teme.*
(4) *Ana este foarte frumoasă **din punct de vedere** fizic.*
(5) *Este o soluție complicată **din punct de vedere** tehnic.*
(6) ***Din punctul de vedere** al transportului, este mai bine să locuiești în centru.*

Scanned with OKEN Scanner

84.

(1) Robotul a aterizat pe Marte.
(2) S-a dat **la** știri o înregistrare de la acest eveniment.
(3) Pisica stă pe televizor.
(4) Telespectatorii stau **la** televizor / **în fața** televizorului, relaxați, în fotolii.
(5) A venit o informație **prin** agențiile de știri.
(6) Sunt probleme și **în** această zonă.
(7) L-am văzut pe Andrei ieri.
(8) Se fac verificări **în** acest caz / **în privința** acestui caz.
(9) Ce ați făcut **în** pauza publicitară / **în timpul** pauzei publicitare?
(10) Am discutat **la** / **prin** telefon.
(11) Am lipit un abțibild pe telefon.
(12) Face o prezentare **despre** / **în legătură cu** istoria orașului nostru.

85.

(1) Ți-am cumpărat același cadou **ca și** Ioanei.
(2) **Ca** dificultate, problema a fost potrivită.
(3) Îmi place tricoul **ca** model, dar **nu-mi place culoarea**.
(4) Mi-a plăcut cartea la fel de mult **ca și** ție.
(5) Suntem o clasă bună, **ca** nivel de pregătire.
(6) **Ca** hoț, ar trebui să stea la închisoare.
(7) **În ceea ce privește curățenia**, nu pot spune că stăm prea bine.
(8) Înghețata asta a fost la fel de bună **ca și** cea de ieri.
(9) Ar trebui să-l ajuți mai mult **ca** prieten.
(10) M-am îmbrăcat **ca și** ieri.

86.

(1)(c) ~~Îmi plac merele cât și portocalele.~~
Corect: Îmi plac atât merele, cât și portocalele.
(2)(a) ~~O să vin la tine fie că mă inviți sau nu.~~
Corect: O să vin la tine fie că mă inviți, fie că nu.
(3)(c) ~~Azi fie mâine o să termin proiectul.~~
Corect: Azi sau mâine / Azi ori mâine / Fie azi, fie mâine o să termin proiectul.
(4)(a) ~~Sau azi sau mâine o să termin proiectul.~~
Corect: Sau azi, sau mâine o să termin proiectul.

87.

(1) L-am rugat **să**-mi aducă un film. – L-am rugat **ceva**.
(2) Aș veni la mare **ca să** mă bronzez.
(3) Este destul de greu **să** înveți la toate materiile. – Este destul de greu **ceva**.
(4) Ea urmărește numai **să** ia note mari. – Ea urmărește numai **ceva**.
(5) A muncit toată ziua numai **ca să** te vadă zâmbind.
(6) Profesorii au decis **să** ne pună note mai mari. – Profesorii au decis **ceva**.
(7) Prefer **să** învățăm împreună. – Prefer **ceva**.
(8) A făcut toate astea **ca să** evite orice neplăcere.

Scanned with OKEN Scanner

88.

a. „Nu faci doi metri fără să te împiedici de doi copii care se luptă. Eu încerc să păstrez distanța. Și, **fiți** atenți la mine, vă spun că unul dintre nebunii ăștia se **va** rostogoli fix peste Brânză și va reîncepe toată povestea cu Leapșa Brânzei."

b.

(1) În combinația *doi metri*, substantivul *metri* se scrie cu un sigur *i*, pentru că este nearticulat (spunem și scriem *doi pisoi*, nu *doi pisoii; două pisici*, nu *două pisicile*). Forma de singular este *metru*, iar pentru a forma pluralul (nearticulat) nu facem decât să înlocuim desinența *u* cu *i*.

(2) *Fiți* este una dintre formele verbului *a fi*, pentru persoana a II-a plural, pe care o folosim atunci când vrem să exprimăm un ordin, o rugăminte etc. La singular, forma este *fii (atent)*.

(3) *Va* este forma de persoana a III-a singular a verbului auxiliar *a vrea*, pe care îl folosim pentru formarea viitorului. Intră în seria *eu voi, tu vei, el, ea va, noi vom, voi veți, ei vor.*

c.

(1) *Ana ne **va** reprezenta la concursul de matematică.* (va = auxiliar pentru viitor, persoana a III-a singular)

(2) *Ana **v-a** adus bomboane, pentru că este ziua ei.* (v- = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a II-a, numărul plural, cazul dativ; a = auxiliar pentru perfect compus, persoana a III-a, singular)

89.

a.

s-a așezat = verb, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana a III-a, singular, format din auxiliarul *a avea* și participiul *așezat*

am prevenit = verb, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana I, singular, format din auxiliarul *a avea* și participiul *prevenit*

mă voi așeza = verb, modul indicativ, timpul viitor, persoana I, singular, format din auxiliarul *a vrea* și infinitivul *așeza*

voi face = verb, modul indicativ, timpul viitor, persoana I, singular, format din auxiliarul *a vrea* și infinitivul *face*

ar însemna = verb, modul condițional, persoana a III-a, singular, format din auxiliarul *a avea* și infinitivul *însemna*

am învățat = verb, modul indicativ, timpul perfect compus, persoana I, singular, format din auxiliarul *a avea* și participiul *învățat*

b. *Jason Brill* = substantiv propriu, genul masculin, numărul singular, cazul nominativ, funcția sintactică de subiect

c. *mișto* = adjectiv invariabil, cazul genitiv

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

90.

a.

o_1 = pronume personal, formă neaccentuată, persoana a III-a, singular, genul feminin, cazul acuzativ, funcția sintactică de complement

o_2 = articol hotărât enclitic

o_3 = particulă invariabilă care folosește la formarea viitorului de tipul *o* + conjunctivul

b. Exemple posibile:

(1) *Andrei și Dan nu cred că sunt acasă; **i**-am văzut la mare.*

(2) *I-am trimis un e-mail, dar nu mi-a răspuns încă.*

91.

a. *o fană*

b. *Melcișori* este format de la cuvântul *melc,* cu sufixul *-işor.*
Atenție: *-i* final nu face parte din sufix, este desinența de plural.

c. *amestecate*; provine de la verbul *a (se) amesteca*

d. *priveam, erau, ieșeau, era.*

e. gerunziu: *încercând*; supin: *de digerat*

f. *îmi amintesc, rememorez* etc.

92.

a.

patru – valoare pronominală
trei – valoare pronominală

b. Exemple posibile:

*Am mâncat **trei** / **patru** prăjituri.* (valoare adjectivală)

*Am luat **un trei** / **un patru** la matematică.* (valoare substantivală)

c.

Razăă X = substantiv propriu, genul masculin, numărul, singular, cazul vocativ; nu are funcție sintactică

d. *cort + uri*; *cort-* = radical; *-uri* = desinență de neutru, plural, cazul acuzativ

grop-i-le; *grop-* = radical; *-i-* = desinență de feminin, plural, acuzativ; *-le* = articol hotărât enclitic

93.

a. *unui împărat* = substantiv comun, genul masculin, numărul singular, cazul genitiv, funcție sintactică de atribut

b. Exemplu posibil:
Personajul meu i-a spus povestea sa ***unui împărat.*** (dativ)

c. *ei* = pronume personal, persoana a III-a, genul feminin, numărul singular, cazul genitiv, funcție sintactică de atribut

d. Exemplu posibil: *I-am dat* ***ei*** *toate cărțile.* (dativ)

e. nominativ (are funcția de nume predicativ)

f. Exemple posibile:
Niște pantofi *mai vechi s-au rupt; Îmi plac* ***niște pantofi.*** (subiect)

g. adverbe de timp: *înainte, niciodată, azi, când*; adverbe de mod: *degeaba, la nesfârșit, întruna, desigur*

94.

a.
(1) F (la supin)
(2) A
(3) F (atribut)
(4) F (*după-amiezi*)
(5) A
(6) F (timpul mai-mult-ca-perfect)

b.
(1) Pronumele *lui* este în cazul genitiv.
(2) În secvența *într-o după-amiază, o* este articol nehotărât.
(3) Verbul *a mâncat* este alcătuit din auxiliarul *a*, de la verbul *a avea* și participiul *mâncat.*
(4) În *citea,* radicalul este *cit-*, sufixul gramatical de imperfect este *-ea*, iar desinența este *Ø.*
(5) În *cămașa,* articolul hotărât *-a* a înlocuit desinența *-ă.*

95.

(c) *Bună seara!*
(d) Bonan Nokton!
(f) *Ĉu vi povas helpi min?* (folosind exemplul de la (e), trebuie observat că *mi* este pronumele de persoana I cu funcție de subiect, iar *vin* este pronumele de persoana a II-a cu funcție de complement; urmărind celelalte exemple în care apar pronume, se poate vedea că *mi, vi* sunt forme pentru pronumele de persoana I și a II-a cu funcție de subiect, iar *min, vin* sunt forme pentru pronumele de persoana I și a II-a cu funcție de complement)

Scanned with OKEN Scanner

(h) *Mi nomiĝas* (folosind exemplul (g), se observă că pentru exprimarea posesiei – *numele dumneavoastră* – se folosesc aceleași forme ca și pentru pronumele cu funcție de subiect)

(i) *Te iubesc.*

(k) *Mi ne amas vin* (regula de construcție a negației se poate extrage din exemplul (j))

96.

a. Verbele din text sunt:

(1) *brulas* = ard

(2) *estingi* = a stinge

(3) *ne povas* = nu pot

(4) *malaperu* = piară

(5) *revenu* = vino!

(6) *morti* = a muri

(7) *povu* = să pot

(8) *redonu* = redă!

b. Din secvențele din esperanto traduse în română se pot extrage următoarele reguli:

– infinitivul se marchează prin sufixul *-i* (*dom-i, rid-i*); astfel, se pot recunoaște în textul poeziei formele de infinitiv *estingi* și *morti*;

– indiferent de persoană, prezentul se marchează prin sufixul *-as* (*sci-as, hav-as, dom-as*); se pot recunoaște formele *brulas* și *nepovas*;

– forma de conjunctiv și cea de imperativ se marchează prin sufixul *-u* (*am-u, parol-u*); astfel, se pot recunoaște formele de imperativ *malaperu* și *redonu*, precum și forma de conjunctiv *povu*.

97.

a.

1. üks	11. üksteist	21. kakskümmend üks
2. kaks	12. **kaksteist**	22. **kakskümmend kaks**
3. **kolm**	13. **kolmteist**	30. kolmkümmend
4. **neli**	14. neliteist	40. **nelikümmend**
5. **viis**	15. viisteist	50. **viiskümmend**
6. **kuus**	16. **kuusteist**	60. kuuskümmend
7. **seitse**	17. **seitseteist**	70. seitsekümmend
8. kaheksa	18. **kaheksateist**	80. **kaheksakümmend**
9. **üheksa**	19. üheksateist	90. **üheksakümmend**
10. kümme	20. kakskümmend	100. sada

b. Sistemul de formare a numerelor în estonă este regulat, bazat pe numerele simple, de la 1 la 9:

– pentru formarea numerelor de la 11 la 19, se adaugă la numele cifrei segmentul *-teist* (*ülks-teist*);

Scanned with OKEN Scanner

– pentru formarea zecilor, se adaugă la numele cifrei segmentul *-kümmend* (*kaks-kümmend*);

– pentru numerele compuse cu zeci, se adaugă la numele zecilor, obținut prin regula anterioară, cifra simplă (*kaks-kümmend üks*).

98.

a.

Broasca pleacă. = Gamal gagay.

Broasca îl privește pe bărbat. = Gamalndu maal ngunday.

b. Din compararea exemplelor date se pot observa următoarele:

– cuvântul pentru *bărbat* apare de două ori ca subiect, dar are două forme diferite:

Maal – subiectul verbului *a pleca*

Maal-ndu – subiectul verbului *a privi*

– *gagay* și *ngunday* sunt verbele din cele două propoziții, cu segmente finale identice; ambele ocupă ultima poziție din propoziție;

– *maal* și *gamal* nu au niciun fel de mărci gramaticale;

– dacă *Maal gagay = Bărbatul pleacă,* atunci, urmând exact modelul, rezultă: *Broasca pleacă. = Gamal gagay.*

– dacă *Maal-ndu gamal ngunday = Bărbatul se uită la broască,* atunci, urmând exact modelul, rezultă: *Broasca se uită la bărbat. = Gamal-ndu maal ngunday.*

99.

a. Pluralul este marcat prin *-it,* segment prezent atât în forma substantivului (cu funcție de complement), cât și a verbului:

Piitaup qajaq sanasimajang-a = Petru a construit un caiac.

*Piitaup qajaq-**it** sanasimajang-**it** = Petru a construit caiace.*

Comparându-se cele două exemple, se observă și că marca de singular a verbului este *-a.*

b. Acordul nu se face cu subiectul (*Petru*, ca în română), ci cu substantivul care are funcția de complement (*caiac*).

100.

a. Indicativul se marchează prin *hi,* care apare după verbe, în toate propozițiile.

b. Trecutul este marcat prin *yo,* comun propozițiilor (3) și (5).

c. Viitorul este marcat prin *tu,* comun propozițiilor (2) și (6).

d. Prezentul nu are o marcă specială, așa cum se poate vedea din propozițiile (1) și (4).

Scanned with OKEN Scanner

e. Informația de persoana I (eu) este redată prin *ke*, segment comun propozițiilor (1), (2) și (6). Și formele *kema* (propoziția 2) și *koma* (propoziția 5) conțin tot o informație legată de persoană, la care se adaugă și cea de număr (*kema* – 1 singular, *koma* – 1 plural). Prin urmare, în unele cazuri este folosită numai forma *ke*, iar în altele, forma dublă *kema ke* sau *koma ke*.

f. Informația de persoana a III-a (el) este redată prin morfemul *ama*, comun propozițiilor (3) și (4).

g. Toate cuvintele necesare apar în propozițiile traduse în cerința exercițiului. Dificultatea constă în faptul că prepozițiilor românești *în* și *la* le corespund în limba siyin chin postpoziții (așa cum se poate vedea din exemplele (4) și (6)).

în copac = ching sunga

la pietre = suang a

Scanned with OKEN Scanner

SURSE

1. *Care-i faza cu cititul?*, coord. Liviu Papadima, București, Editura Arthur, 2010
2. *Ce poți face cu două cuvinte. Juniorii,* București, Editura Arthur, 2012
3. Arghezi, Tudor, *Cartea cu jucării,* București, Editura Arthur, 2013
4. Fitzhugh, Louise, *Harriet spionează,* traducere din limba engleză de Laura Sandu, București, Editura Arthur, 2013
5. Kinney, Jeff, *Jurnalul unui puști. Jurnalul lui Greg Heffeley*, traducere din limba engleză de Andra Matzal, București, Editura Arthur, 2010
6. Sachar, Louis, *Tabără,* traducere din engleză de Christina Anghelina, București, Editura Arthur, 2012
7. Twain, Mark, *Aventurile lui Huckleberry Finn,* traducere din limba engleză de Petre Solomon, București, Editura Arthur, 2013

Scanned with OKEN Scanner

RECOMANDĂRI BIBLIOGRAFICE

1. *Dicționarul explicativ al limbii române* (DEX), București, Univers Enciclopedic Gold, 2012
2. *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române* (DOOM²), ediția a II-a, revăzută și adăugită, coord. Ioana Vintilă-Rădulescu, București, Univers Enciclopedic, 2005
3. *Gramatica de bază a limbii române* (GBLR), coord. Gabriela Pană Dindelegan, București, Univers Enciclopedic Gold
4. *Gramatica limbii române*, I. *Cuvântul*, II. *Enunțul* (GALR), coord. Valeria Guțu Romalo, București, Editura Academiei Române
5. *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație* (ÎOOP⁵), ediția a V-a, București, Univers Enciclopedic, 1995
6. Avram, Mioara, *Gramatica pentru toți*, București, Humanitas, ediția a doua: 1997, ediția a treia: 2001
7. Avram, Mioara, *Probleme ale exprimării corecte*, București, Editura Academiei, 1987
8. Croitor, Blanca; Dinică, Andreea; Dragomirescu, Adina; Mîrzea Vasile, Carmen; Nedelcu, Isabela; Nicolae, Alexandru; Nicula, Irina; Rădulescu Sala, Marina; Zafiu, Rodica, *Ești COOL și dacă vorbești corect*, ediție revizuită, București, Univers Enciclopedic Gold, 2010
9. Dragomirescu, Adina; Nicolae, Alexandru, *101 greșeli de lexic și de semantică. Cuvinte și sensuri în mișcare*, București, Humanitas, 2011
10. Nedelcu, Isabela, *101 greșeli gramaticale*, București, Humanitas, 2012
11. Vintilă-Rădulescu, Ioana, *Dicționar normativ al limbii române ortografic, ortoepic, morfologic și practic* (DIN), București, Corint, 2009

Scanned with OKEN Scanner

Pentru comenzi vă puteți adresa:

Departamentului Difuzare
C.P. 22, O.P. 84, sector 6, București

telefon
021.224.17.65
0721.213.576
0744.300.870
Se acordă importante reduceri.

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea de față îi pune pe elevii claselor a V-a și a VI-a față în față cu 100 de aspecte ale studiului limbii române care le creează de obicei dificultăți. „Când scriem *niciun* și când *nici un*? Cum evităm confuzia *aceeași – aceiași*? Când folosim *din cauza* și când *datorită*? Spunem *maxim* sau *maximum*? Are un singur *i* sau doi?“ sunt numai câteva dintre întrebările care își găsesc aici un răspuns limpede și corect argumentat. Cele 100 de probleme sunt însoțite de scurte prezentări teoretice și de numeroase contexte de exersare, menite să formeze elevilor competența de a scrie și de a vorbi corect în limba română. În acest sens, lucrarea este de o mare utilitate pentru toți cei interesați de aspectul îngrijit al exprimării orale și scrise.

ISBN 978-606-710-006-8

Scanned with OKEN Scanner